

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ PROGRAMI**

**DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI 4-6 YAŞ KUR'AN
KURSU ÖĞRETİCİLERİNİN SINIF YÖNETİMİ
BECERİLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşe ÇELİK TÜTEN

İSTANBUL, 2021

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ PROGRAMI**

**DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI 4-6 YAŞ KUR'AN
KURSU ÖĞRETİCİLERİNİN SINIF YÖNETİMİ
BECERİLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AYŞE ÇELİK TÜTEN
(180501050)**

**Danışman
(Dr. Öğr. Üyesi İsa KAYA)**

İSTANBUL, 2021

16/ 08/2021

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Temel Eğitim Dalı'nda 180501050 numaralı Ayşe ÇELİK TÜTEN'in hazırladığı "Annelerin Cep Telefonu Bağımlılıklarının Çocukların Dil Gelişimi Düzeylerine Etkisi " konulu Okul Öncesi Eğitimi Yüksek Lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 16/08/2021 Pazartesi günü saat 11:00'da yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABUL ÜNE** karar verilmiştir.

Düzeltilme verilmesi halinde:

Adı geçen öğrencinin Tez Savunma Sınavı .../.../20... tarihinde, saat ...:... da yapılacaktır.

Tez Adı Değişikliği Yapılması Halinde: Tez adının "Diyaret İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticilerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi" şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Jüri Üyesi	Tarih	İmza
(Danışman) Dr. Öğr. Üyesi İsa KAYA	16/08/2021	KABUL
Prof. Dr. Serdal SEVEN.	16/08/2021	KABUL
Dr. Öğr. Üyesi Hatice YALÇIN	16/08/2021	KABUL
(İkinci Danışman) *.....	.../.../20...
*.....	.../.../20...

*2. Danışman varsa doldurulacak

ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Ayşe ÇELİK TÜTEN

İmza

TEŐEKKÖR

Bu tezin yazılmasında katkı sağlayan, her zaman varlıklarına Őukrettięim, beni bugünlere getiren canım ailem babam İsmail ÇELİK'e ve annem Hayriye ÇELİK'e, tez yazmam konusunda beni yüreklendiren, gece gündüz bir telefon uzağında olan ablam Hatice SÖER'e her türlü yardımı yapan kuzenim Fatma Nur TEKİN'e ve diğer kuzenlerime ve son olarak tez dönemime dahil olup maddi manevi yanımda olan sen yapabilirsin ben sana güveniyorum diyerek sürekli beni destekleyen kıymetli biricik eőim Osman TÖTEN'e Őukranlarımı sunarım.

Ayşe ÇELİK TÖTEN

İmza

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI 4-6 YAŞ KUR'AN KURSU
ŐĐRETİCİLERİNİN SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNİN İNCELENMESİ
Ayşe ÇELİK TÖTEN

ÖZET

Bu çalıŐmanın amacı Diyanet İŐleri BaŐkanlıĐı'na (DİB) bağlı 4-6 yaŐ Kur'an kurslarında gėrev yapan Kur'an kursu őkreticilerinin sınıf yėnetimi becerilerini incelemektir. ÇalıŐmanın yėntemi nitel, modeli ise durum çalıŐmasıdır. ÇalıŐmanın ėrneklemini İstanbul ili Zeytinburnu ilçesinde DİB'e bağlı 4-6 yaŐ Kur'an kurslarında gėrev yapan őkreticiler arasından amaçlı ėrnekleme yėntemlerinden ۆlőt ėrnekleme ile seçilen 19 Kur'an kursu őkreticisi oluŐturmaktadır. ÇalıŐmada veriler araŐtırmacı tarafından geliŐtirilip yarı yapılandırılmıŐ gėrűŐme formu ile toplanmıŐtır. Veriler betimsel analiz yėntemi ile analiz edilmiŐtir.

AraŐtırmanın sonucunda kursların fiziksel mekanına iliŐkin sınıfların kűcűk, oyun alanlarının yetersiz olduğu, sınıfların hijyenik ve gűvenlikli olduğu, őkrenme merkezlerinin oluŐturulamadıĐı, sınıf kurallarının őkreticiler tarafından çocuklara nasıl őkretileceĐinin bilinmediği, program olarak Diyanet İŐleri BaŐkanlıĐı tarafından gėnderilen műfredata uyulduğu, çocuklara boyama, oyun hamuru ile oynama, kesme yapıŐtırma çalıŐmalarının yapıldığı ancak okul ۆncesi eğitimin temel etkinliklerinden olan műzik, drama, anadili, okuma yazmaya hazırlık gibi temel etkinliklere yeteri kadar yer verilemediği, problemleri davranıŐlarda çocuğun ailesi ile gėrűŐlerek pedagoğa yėnlendirildiĐi, sınıf yėnetiminde ۆdűle daha çok yer verildiği anlatılan bazı uygulamaların ceza olduğunun őkreticiler tarafından bilinmediği veli desteğinin harf ve sure őkretimine yėnelik sınırlı kaldığı bulunmuŐtur. Bu sonuca gėre bu kurslarda gėrev yapan őkreticilere sınıf yėnetimi konusundaki çeŐitli eğitimler ve uygulama ėrneklere verilerek okul ۆncesi eğitim konusundaki farkındalıklarının artırılması ۆnerilebilir.

Anahtar Kelimeler; Okul ۆncesi Dėnem, Din EĞitimi, Kur'an Kursu, Kur'an Kursu őkreticisi, Sınıf Yėnetimi.

**EXAMINATION OF CLASSROOM MANAGEMENT SKILLS OF 4-6 YEAR
OLD QURAN COURSE TEACHERS WORKING IN THE DIRECTORATE
OF RELIGIOUS AFFAIRS**

Ayşe ÇELİK TÜTEN

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the classroom management skills of the Qur'an course teachers working in Qur'an courses for the children at the ages of 4-6 under the Directorate of Religious Affairs (DIB). The method of the study is qualitative and the model is case study. The sample of the study consists of 19 Qur'an course teachers selected by criterion sampling from purposive sampling methods among the teachers working in the Qur'an courses affiliated to the DIB in the Zeynirburnu district of Istanbul for 4-6 years old children. In the study, the data were collected with a semi-structured interview form and developed by the researcher. The data were analyzed by descriptive analysis method.

The result of the research showed that the classrooms related to the physical space of the courses are small, the playgrounds are insufficient, the classrooms are hygienic and safe, learning centers cannot be created, it is not known how the classroom rules will be taught to the children by the teachers, the curriculum sent by the Directorate of Religious Affairs is followed as a program, children are allowed to paint, play with play dough, make cut and paste activities, but the basic activities of pre-school education such as music, drama, mother tongue, preparation for reading and writing are not practiced enough, the child is directed to pedagogy by meeting with their family in problematic behaviors, and the teachers do not know the applications regarding the rewards in class management are actually a penalty, parent support is limited to teaching letters and suras. It was found that the parents' support was limited to the teaching of letters and suras. These results suggest that increasing the pre-school education awareness of teachers working in these courses by giving

various trainings and practice examples on classroom management might be beneficial.

Keywords; Preschool Period, Religious Education, Qur'an Course, Qur'an Course Teacher, Classroom Management.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın amacı Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri incelenmiştir. 4-6 yaş dönemi, insan hayatının gelişimi açısından en kritik dönem arasındadır. Bu nedenle okul öncesi dönemi çocuklarının eğitim ihtiyaçları yetişkinlik dönemi ihtiyaçlarından çok farklıdır. Bundan dolayı küçük yaş grubu ile çalışan öğretmenlerin sınıf içi uygulamaları, etkinlik programları ve planların, sınıf yönetim becerileri eğitimin her alanında önemli bir yere sahiptir.

Çalışmamın fikir düzeyinde ortaya çıkışından itibaren yardım ve desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi İsa KAYA'ya ve yüksek lisans yapmama vesile olan hem lisanstan hem de yüksek lisans hocam Prof. Dr. Serdal SEVEN'e sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	viii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xii
TABLO LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xiv
GİRİŞ	1
1. PROBLEM DURUMU	1
2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
4. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI	4
5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	4
BİRİNCİ BÖLÜM.....	6
1. LİTERATÜR TARAMASI.....	6
1.1. OKUL ÖNCESİ DÖNEM VE DİN EĞİTİMİ	6
1.1.1. Okul Öncesi Dönem.....	6
1.1.3. Okul Öncesi Dönem Gelişim Özellikleri.....	7
1.1.4. Okul Öncesi Dönem Çocuk Eğitimi.....	8
1.1.5. Okul Öncesi Eğitim ve Önemi.....	9
1.1.6. Okul Öncesi Eğitimin Amaç ve İlkeleri.....	10
1.1.7. Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Dini Gelişim	12
1.1.8. Okul Öncesi Dönemde Din Eğitimi.....	13
1.1.8.1. Okul Öncesi Dönemde Din Eğitiminde Dünya Örnekleri	15
1.1.8.2. Osmanlı'dan Cumhuriyet Dönemine Çocuklarda Din Eğitimi .	18
1.1.9. Kur'an Kursları ve Okul Öncesi Din Eğitimi.....	21
1.1.10. Kur'an Kurslarının Öğretim Programı Ve Öğrenme Alanları .	22

1.1.11.	4-6 Yaş Kur'an Kurslarının Tarihsel Süreci	24
1.1.11.1.	4-6 Yaş Din Eğitimi ve Özellikleri.....	25
1.1.12.	Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretim Programı	26
1.1.12.1.	Programın Genel Amaçları	28
1.1.12.2.	Programın Temel Yaklaşımı	29
1.1.12.3.	Programın Temel İlkeleri	31
1.1.12.4.	Öğreticilerde Aranılan Yeterlilikler	32
1.2.	SINIF YÖNETİMİ BECERİSİ	33
1.2.1.	Sınıf Yönetimi Kavramı.....	34
1.2.2.	Sınıf Yönetiminin Önemi ve Boyutları	35
1.2.2.1.	Fiziksel Düzen	36
1.2.2.2.	Öğrenme-Öğretme Süreci.....	37
1.2.2.3.	Zaman Yönetimi	37
1.2.2.4.	Sınıf Motivasyonu.....	38
1.2.2.5.	Davranış Yönetimi.....	38
1.2.2.6.	Sınıf Yönetimi Modelleri.....	39
1.2.3.	Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler.....	41
1.3.	İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	42
1.3.1.	Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar.....	42
1.3.2.	Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar	45
İKİNCİ BÖLÜM		48
2. YÖNTEM		48
2.1.	ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	48
2.2.	ÇALIŞMA GRUBU	48
2.3.	VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	50
2.4.	VERİ TOPLAMA SÜRECİ	51
2.5.	VERİLERİN ANALİZİ.....	52
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		53
3. BULGULAR.....		53
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		75
4. SONUÇ VE TARTIŞMA		75

ÖNERİLER	80
KAYNAKÇA	82
EKLER.....	98

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Kursa Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayısının Niceliksel Dağılımı	27
Şekil 2. Kayıt Yaptıran Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	28
Şekil 3. Sınıf Yönetiminin Boyutları	36

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Yabancı Literatürde Öğreticilerin ve Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerisini Ele Alan Araştırma Özetleri.....	42
Tablo 2: Öğreticilerin ve Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerisini Ele Alan Yurt İçinde Yapılmış Araştırma Özetleri	45
Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	49
Tablo 4. NVivo Programı ile Elde Edilen Kelimelerin Frekans ve Yüzdeleri.....	53

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
bkz.	Bakınız
ev.	Çeviren
DİB.	Diyanet İşleri Başkanlığı
ed. veya haz.	Editör/yayına hazırlayan
s.	Sayfa/sayfalar

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmaya yönelik sayıldılar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmektedir.

1. PROBLEM DURUMU

Sınıf yönetimi, öğrencilerin eğitimsel amaçlarını etkili şekilde gerçekleştirmelerine, öğrenme süreçlerini kolaylaştırmalarına yardımcı olacak sınıf ortamını oluşturmaya dönük kurallar, ilkeler ve kavramlar grubunu ifade etmektedir (Aydın, 2007). Başka bir şekilde ifade edilecek olursa sınıf yönetimi, öğrenmenin gerçekleştiği sınıf ortamında olumlu bir öğrenme iklimi oluşturabilme, öğrenenlerin kendilerini daha rahat ifade etmelerine ve potansiyellerini ortaya koymalarına fırsat sağlama sürecini ifade etmektedir (Turan, 2006). Dolayısıyla sınıf yönetimi sistematik bir süreç olarak kaynakları örgütlemeyi, çevreyi etkin şekilde düzenlemeyi, öğrencilerin gelişimini gözetlemeyi, ortaya çıkan öğrenci sorunlarını daha önceden tahmin etmeyi kapsamaktadır (Terzi, 2002). Sınıf yönetimi öğrencilerin motivasyonunu yükseltecek güvenli ve düzenli bir ortam oluşturmayı ve öğrencilerin sorumluluğunun arttırarak kendi davranışlarını düzenleyebilmelerini sağlamayı amaçlamaktadır (Aksoy, 2003). Bu amaçlara ulaşabilmek için öğrencilere hedef davranışların kazandırıldığı yer olan sınıfların eğitim ortamına uygun şekilde hazırlanması ve sınıfın etkili şekilde yönetilmesi gerekmektedir (Demirtaş, 2005).

Okul öncesi dönemi ise çocukların öğrenim hayatının ilk aşaması ve okula karşı olumlu tutum geliştirdikleri kritik bir dönemdir. Bu nedenle okul öncesi dönem öğreticilerinin etkili sınıf yönetimi becerisine sahip olmaları oldukça önemlidir (Jacobson, 2003). Okul öncesi dönem çocuklarda farkındalık oluşturulacak bir dönemi kapsadığı için bu dönem çocuklara değerler adına ilk öğretilen bilgileri içermektedir (Çankırlı, 2015). Bu dönemde çocuklar gördüklerini ve yaşadıklarını kendi zihinlerinde kurup geliştirdikleri hayalleri ile karıştırmaktadırlar. Bu nedenle

bu yaş grubu çocuklarda çok yönlü gelişme gözlemlenmektedir. Bu yaş grubunda birçok duyguya sahip olan çocuklar bilinçsiz bir şekilde de olsa din alanında da duydukları ve gördükleri ile ilgilenmektedirler. Dolayısıyla bu dönem çocuklarda dini uyanmanın ve dini duyguların hareketlenmesinin başladığı bir dönemdir (Tavukçuoğlu, 2002). Bu nedenle bu dönemde çocuklarda temel değerleri kazandırmada, ortaya çıkabilecek manevi sıkıntıları gidermede, sosyal ve bireysel bozulmalara neden olan dengesizlik ve ölçsüzlükleri gidermede din eğitimi önemli bir rol üstlenmektedir (Ayhan, 1985). Bu noktada din eğitiminin çocukları okul öncesi eğitimden beklenen hedeflere yaklaştıracağı düşüncesiyle okul öncesi dönemin önemli unsurlarından biri olarak ele alınması gerektiği söylenebilir (Yılmaz, 2003).

Din eğitimi Türkiye’de ilkokul dördüncü sınıfla birlikte başlamaktadır. Dolayısıyla okul öncesi dönemde resmi olarak din eğitimi yapılmamaktadır. Fakat bu eksikliği fark eden Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) kendi bünyesindeki kurslarda okul öncesi dönem çocuklarına yönelik din eğitiminin verilmesini kararlaştırmıştır. Bu karar ile birlikte DİB bünyesinde 2014 yılından itibaren 4 ve 6 yaş çocuklara özel yeni Kur’an kursu programı uygulaması başlatılmıştır (Genç, 2019). Bu uygulamayla birlikte örgün eğitim sürecinde resmi olarak verilmeyen okul öncesi din eğitimi yaygın eğitim kapsamında verilmeye başlanmıştır (Yıldırım, 2016). Okul öncesi dönem çocuklarına verilecek dini eğitimin çocukların dini gelişimini olumlu yönde etkileyerek batıl inançlardan ve hurafelerden arındırılmış bilimsel temellere dayalı bir şekilde yürütülmesi için çocukların zihinsel, fiziksel, psikososyal ve duygusal gelişimlerinin iyi şekilde bilinmesi ve bunun yanında çocukların eğitim sürecine dahil edilmeleri gerekmektedir (Dam, 2011). Bu ise etkili sınıf yönetim becerisi gerektirmektedir. Çünkü bir eğitimin kalitesi öğreticilerin öğreticilik özellikleri kadar yöneticilik özelliklerini de ilgilendirmektedir. Sınıf yönetimi ise öğreticilerin eğitim yönetiminin ilk aşamasıdır. Dolayısıyla eğitimin kalitesi öğreticinin sınıf yönetiminin kalitesi ile ilişkilidir (Başar, 2004; Ök vd., 2006). Bu noktada DİB 4-6 yaş Kur’an kursu öğreticilerinin sınıf yönetimi becerilerinin ne düzeyde olduğunun incelenmesi araştırılması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmanın problem cümlesi: Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı 4-6 yaş kurslarında öğreticilik yapan Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin uygulamaları nelerdir? olarak belirlenmiştir. Bu ana problemden yola çıkılarak sekiz alt problem cümlesi oluşturulmuştur. Bunlar;

- 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin Kur'an kurslarının fiziki mekânına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin Kur'an Kurslarının güvenlik ve hijyen durumuna ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıfta öğrenme merkezleri oluşturulmasına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf kurallarını belirleme ve uygulama sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin eğitim planlama ve sınıf içi etkinliklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin problemlili davranışlarla başa çıkma yöntemlerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf ortamında ödül ve ceza uygulama sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4-6 Yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin veli desteğine ilişkin görüşleri nelerdir?

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı 4-6 yaş Kur'an kursunda görev yapan Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerini ve uygulamalarını ortaya koymaktır.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Sınıf yönetimi becerisi literatürde farklı boyutlarıyla ve farklı branş düzeyinde ele alınan bir olgudur. Bu araştırmaların bir bölümünde öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisini etkileyen faktörler (Çelik, 2003; Başar, 2004; Çelikten, 2008; Nur, 2012) incelenmiştir. Bazı araştırmalarda ise sınıf yönetimi becerisi ile bağımlı bir değişken arasındaki ilişki incelenmiştir (Akın ve Koçak, 2007; Babaoğlu ve Korkut, 2010). Bu araştırmaların önemli bir bölümü örgün eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenleri kapsamaktadır. Dolayısıyla literatürde Diyanet İşleri Başkanlığında görev yapan Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin incelendiği, teorik ve görgül araştırma sayısı sınırlıdır. Bu noktada araştırmanın ilgili literatüre katkı sağlama ve araştırma sonucunda elde edilen bulguların sonraki araştırmacılara veri sağlama sağlama açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen bulguların okul öncesi dönem din eğitimi sürecinde geliştirilecek politikalara ışık tutacağı ve Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin geliştirilmesine yönelik yürütülecek stratejilere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

4. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI

Araştırmaya katılan öğretmenlerin "Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı 4-6 yaş kurslarında öğreticilik yapan Kur'an kursu öğretmenlerinin görüşme formundaki sorulara samimi ve içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin "Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticilerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin İncelenmesi" isimli görüşme formundaki sorulara verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

Araştırmada zaman ve verilerden kaynaklı sınırlılıklar ise aşağıdaki gibidir:

- Araştırma İstanbul ili Zeytinburnu ilçesindeki DİB'e bağlı Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.
- Araştırmanın verileri araştırmacı tarafında geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formunun verilerle sınırlıdır.

6. TANIMLAR

Araştırmaya konu temel kavram tanımlamaları aşağıdaki gibidir:

Sınıf Yönetimi: Öğrenmenin gerçekleştiği sınıf ortamında olumlu bir öğrenme iklimi oluşturabilme, öğrenenlerin kendilerini daha rahat ifade etmelerine ve potansiyellerini ortaya koymalarına fırsat sağlama sürecidir (Turan, 2006).

4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları: DİB'in 4-6 yaş grubu çocuklara yönelik din eğitimi vermek amacıyla açtığı yaygın eğitim kurumlarıdır (Yağcı, 2018).

Okul Öncesi Dönem: İnsani gelişim açısından önemli olarak kabul edilen 0- 6 yaş arası dönemdir (Aslanargun ve Tapan, 2011).

Kur'an Kursu Öğreticisi: DİB'e bağlı Kur'an kurslarında usulüne uygun şekilde Kur'an-ı Kerim'i okumayı öğreten, tecvit ve hafızlık konusunda öğrencilere yardım eden, belirlenen müfredata göre öğrencilere ahlak, ibadet ve itikat konularında bilgi veren kişidir (url1).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili literatür taranmış olup, araştırmanın çerçevesi çeşitli başlıklar altında oluşturulmuştur.

1.1. OKUL ÖNCESİ DÖNEM VE DİN EĞİTİMİ

1.1.1. Okul Öncesi Dönem

Hangi yaş döneminde olursa olsun insanoğlu bir değişim, gelişim ve ilerlemenin içerisinde. Bu gelişim sürecinin her bir aşamasının başarıyla atılması sonraki aşamaya hazır oluş ve sonraki aşamaya uyum sağlamayı etkilemektedir. Bu gelişim sürecinin en temel dönüm noktalarından birisi de 3-6 yaş aralığı dönemi kapsayan okul öncesi dönemdir. Bu dönem çocukların sosyal, bilişsel, dilsel ve motor beceri gelişimlerini atağa geçtiği ve sonraki yıllardaki ihtiyaçları için önemli temel taşlarının oluşmaya başladığı bir dönemdir (Bee vd., 2009). Okul öncesi dönem, psikomotor, bilişsel, dil, psikososyal açıdan hızlı bir gelişim sürecidir. Bu gelişim süreci, çocuğun kişilik özelliklerinin temelini oluşturur. Başka bir deyişle, yaşamın ilk yılları, yaşamın geri kalanında bir bireyin özelliklerini şekillendirmek için kritik bir dönemdir (Kaya, 2020). Çeşitli araştırma bulguları, kaliteli okul öncesi dönemin çocukların bilişsel, dil ve sosyal alanlardaki gelişimini olumlu etkilediğini ortaya koymuştur (Dunn, 1993; Peisner-Feinberg & Burchinal, 1997; Clarke-Stewart vd., 2002). Bu nedenle, çocukların çocukluk döneminde psikomotor, bilişsel, dil ve psikososyal gelişiminin desteklenmesi çok önemlidir.

Okul öncesi dönem çocuklarının gelişim hızının, kapsamının ve niteliğinin en yoğun olduğu dönemdir. Bu dönemde çocuklar sosyal, bedensel, bilişsel, duygusal ve dilsel gelişimlerini önemli ölçüde etkileyen özellikler kazanılmaktadırlar (Uyanık ve Kandır, 2010).

1.1.3. Okul Öncesi Dönem Gelişim Özellikleri

Okul öncesi dönem bireyin kalıtım ve çevrenin etkisiyle bireyin davranışlarının değişmeye başladığı ve geliştiği bir dönemdir. Bu dönemde verilen eğitim çocukların bedensel, sosyal, psikomotor, dilsel bir zihinsel ve duygusal gelişimini şekillendirmektedir (Ömeroğlu ve Can, 2004). Bu dönem bunun yanında bireyin sonraki yıllarını etkileyen temel düzeyde becerileri kazanmaya başladığı kritik bir dönemdir. Çocukları duydukları ve gördükleri her şeyi merak ederler. Onlar için her gün yeni bir tanışma ve macera ile doludur. Bu durum hem öğretmenlerin hem de ebeveynlerin çocukların zihinlerini biçimlendirme ve onların hayal güçlerini kullanmalarını teşvik edebilmeleri için önemli bir fırsattır (Büyükköse, 2020).

Okul öncesi dönem çocukları duygu, düşünce, kavram ve sembollerini anlayabilmek için yaratıcılıklarını ortaya koyacak beceriler geliştirmektedirler. Bu durum çocukların kavramsal ve duygusal olarak gelişimlerini artırmaktadır (Kelekçi Olgun, 2018). Okul öncesi dönem çocuklarının gelişim alanlarını aşağıdaki başlıklar altında açıklamak mümkündür.

Bilişsel Gelişim: Okul öncesi dönem çocukların farklı alıcılarda dolu dış dünya ile tanışmaya onu keşfetmeye başladıkları bir dönemdir. Bu dönemde çocuklar temel becerileri kazanmaya başlamaktadır. Ayrıca çocukların iletişim kurdukları çevre genişlemekte ve ilgileri artmaktadır. Bu dönem çocukların çevresel uyarıcılara en fazla aşık oldukları dönemdir (Ulutaş, 2017). Bu durum çocukların bilişsel gelişimini etkilemektedir (Kürkçüoğlu, 2010). Bu beceriler algılama, düşünme, hafıza, dikkat gibi zihinsel bilgi işlem süreçleridir (Koçak vd., 2015).

Sosyal Gelişim: Okul öncesi dönem çocukların bireysellikten sıyrılarak toplumsallaşmaya yöneldikleri kendilerini sosyalleşmeye adadıkları ve bunun yanında zihinsel gelişimle birlikte mevcut bilgilere farklı ve yeni bilgiler dâhil ettikleri bir dönemdir (Alptekin, 2018). Sosyal gelişim bireyin toplumsal davranış, tutum, duygu ve değer açısından yaşamı boyunca göstermiş olduğu olumlu ve sürekli değişimi ifade etmektedir. Birey içerisinde yaşadığı toplumun kendisinden beklemiş olduğu veya tutum ve davranışları yapacak şekilde yetişmesi onun sosyal gelişimini

ifade etmektedir. Sosyal gelişim çocukların toplum içerisinde diğer kişilerle iyi geçilmesi ve onlarla karşılıklı uyumdur (Koçak vd., 2015).

Dil Gelişimi: Çocukların dilsel gelişimi duygu ve düşüncelerini aktarma, sosyal çevreleri ile uyum sağlama adına oldukça önemli bir işlevi üstlenmektedir. Bebeklik yıllarında taklit ve tekrar yoluyla dilsel gelişimi başlayan çocuklar okul öncesi dönemde daha anlamlı konuşma ve çevreleri ile yakın ilişki kurma eğilimi göstermektedirler (Büyükköse, 2020).

Fiziksel Gelişim: Okul öncesi dönemdeki çocuklar fiziksel becerilerini keşfetmeye ve bunları geliştirmeye başlamaktadırlar (Özmert, 2006). Bu dönemde çocukların özellikle oyun etkinlikleriyle birlikte koparma, tutma, kesme, çözme, bağlama, delme gibi etkinlikleri tekrarlaması ince ve kaba motor gelişimlerini artırmaktadır. Böylece çocuklar günlük yaşamda kullanacakları fiziksel beceri öğrenmektedirler (Durualp ve Aral, 2018).

Kişilik Gelişimi: Çocukluk dönemi birbirlerinden farklı evrelere ayrılmış olsa da her bir evredeki özellikler sonraki evrenin özelliklerine eklenmekte ve bunlar çocukların kişilik gelişimini şekillendirmektedir (Çukur ve Delice, 2011). . Okul öncesi dönem de çocukların kişiliklerinin temel hatlarının oluşmaya başladığı bir dönemdir bu gelişim döneminde okul dönemine kadar ailenin,daha sonra okul ve öğretmenin rolü büyüktür (Büyükköse, 2020).

1.1.4. Okul Öncesi Dönem Çocuk Eğitimi

Çocukların eğitimi tarihsel süreçte bütün toplumların meşgul oldukları önemli bir konudur. Çünkü geleceği inşa edecek ve toplumun devamını sağlayacak en önemli unsur iyi yetişmiş çocuklardır. Bu nedenle Türk toplumunda çocuklara “Yaşamın tadı”, “Huzur kaynağı” denilmektedir (Özkaya vd. 2010). Fakat çocukların eğitimi konusunda yapılan en büyük ihmal ise çocukların ilk yıllarının genellikle sevilecek, büyütülecek ve beslenecek yıllar olduğu ve bu nedenle bu yıllarda eğitim konusuna gerekli önemin verilmemesidir. Fakat yapılan araştırmalar da görülmektedir ki çocukların ilk altı yılı kritik bir dönemdir ve bu dönemde çocuklar

yalnızca biyolojik anlamda değil ruhsal ve bilişsel anlamda da gelişmektedirler (Güven ve Azkeskin 2012). Bu dönemde çocukların en temel becerileri ve özellikleri şekillenmektedir. Bu dönemde çocukların zekâsı, kişiliği, algılaması ve sosyal davranışları gelişir ve bu gelişim çocuğun kişiliğinin temelleri oluşturur. Çocuklar yürümeyi, gülmeyi, ağlamayı, korkmayı, konuşmayı, sevmeyi ve üzülmeyi bu dönemde öğrenmektedir. Bunun yanında bu dönemde çocukların aldığı eğitim, uyarıcılar ve deneyimler zihinsel gelişimlerini etkilemektedir. Bu dönemde çocukların zihinsel, sosyal ve fiziksel talepleri ne kadar kaliteli ve doğru şekilde karşılanırsa gelişimleri de o kadar sağlıklı olmaktadır (Bilgin 1987).

Okul öncesi dönem insan yaşamının diğer dönemlerinin ilk aşamasını oluşturan ve çocukların kişilik gelişimleri ile bilişsel, sosyal, duyuşsal, fiziksel, dilsel ve psiko motor gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemdir. Bu dönemde çocukların aldığı eğitim ise onların bütün gelişimsel alanlarını etkilemektedir. Bu eğitim çocukların duygularının gelişimini, algılama gücünü artırmakta, yaratıcılık kabiliyetini, özdenetim becerisi ve kendini ifade etme becerisini geliştirmektedir (Güven ve Azkeskin, 2012). Çocukların bu dönemde aldıkları eğitim o kadar önemlidir ki bu eğitimi çocukların daha sonraki yıllarda edindikleri bilgilerle kıyaslamak mümkün değildir. Bu eğitim çocukların ilköğretim döneminde alacakları eğitimin amacına ve yöntemine hazırlayıcı bir eğitimidir. Ayrıca çocuklar okul öncesi dönemde sözlü öğretime açık, gördüklerini kaydeden ve kendisine göre bunları değerlendirme kabiliyetine sahiptirler (Bilgin 1995). Bu dönemde çocuklara verilen eğitime okul öncesi dönem eğitimi denilmektedir. Çalışmanın sonraki başlığında okul öncesi dönem eğitimi ve önemine ilişkin açıklamalar ayrıntılarıyla ele alınmaktadır.

1.1.5. Okul Öncesi Eğitim ve Önemi

Okul öncesi eğitim henüz temel eğitim çağına gelmeyen 3-5 yaş grubunda bulunan çocuklara isteğe bağlı olarak verilen eğitimidir. Bu eğitim ile çocukların zihinsel, bedensel ve duygusal gelişimleri ve iyi alışkanlıklar kazanmaları, zorunlu eğitim sürecine hazırlanmaları, Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlanmaktadır (MEB, 2013). Başka bir tanımlamaya göre okul öncesi eğitim

çocukların doğdukları andan temel eğitime başladıkları güne kadar ki süreyi kapsayan ve onların daha sonraki yıllarında hayatlarında önemli işlevi olan sosyal, zihinsel, duygusal, bedensel, dilsel ve psikomotor gelişimlerini büyük oranda tamamladıkları ailede ve kurumda aldıkları eğitimle kişiliklerinin şekillendiği süreç olarak tanımlanmaktadır (Aral, 2000).

Okul öncesi eğitim çocukların çok boyutlu gelişimini desteklemekte ve yaşam boyu devam edecek öğrenme sürecinin temelini atmaktadır. Bu nedenle bu dönemde verilen eğitim bilinçli ve sistemli bir eğitim sürecidir (Tuğrul, 2006). Okul öncesi dönem bireyin gelişiminin en hızlı yaşandığı dönemdir. Yapılan araştırmalar okul öncesi dönem eğitiminin ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Bredekamp, 2015). Ayrıca bireyin 18 yaşına kadar göstermiş olduğu okul başarısının %33'ü okul öncesi dönemde kazandığı becerilerle açıklanmaktadır (Yeşilyaprak, 2012).

Uyanık ve Kandır (2010) tarafından yapılan araştırmada da okul öncesi dönem eğitiminin önemi ortaya konulmaktadır. Söz konusu araştırmada okul öncesi dönemde çocukların zengin yaşantılarının ilerki yaşamlarında öğrenme ve okulla ilgili tutum geliştirmelerine ortam hazırladığı tersi bir durumun da ise çocukların bütün eğitim yaşamını olumsuz etkilediği belirtilmektedir. Okul öncesi dönem çocukların çevre etkileşiminin en hızlı yaşandığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocukların yaşantıları onların sondaki yıllardaki gelişimleri ve davranışları bakımından oldukça önemlidir (Gülaçtı, 2012). Bu nedenle çocukların okul öncesi dönemde aldıkları eğitim onların gelişimsel özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak verilmelidir. Okul öncesi dönemde çocukların aldıkları eğitim onların sonraki yaşantılarına sağlıklı bir zemin oluşturmaktadır ve bu durum çocukların dolayısıyla toplumun ve ailenin faydasıdır (Gültekin Akduman, 2015).

1.1.6. Okul Öncesi Eğitimin Amaç ve İlkeleri

Okul öncesi dönemde verilen eğitimin öncelikli amaçları arasında çocukların zihinsel, bedensel ve duygusal gelişimi ve iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak yer almaktadır. Bu bağlamda okul öncesi eğitimin temel amaçlarını aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (MEB, 2014):

- Çocukların vatan, bayrak, millet, insan, aile sevgisini benimsemiş, milli ve manevi değerlerine bağlı, kendisine güvenen, çevresiyle iletişim Kur'an, ilkeli, dürüst, düşünceli, çağdaş, hak ve sorumluluklarının farkında olan saygılı ve hoşgörülü bireyler olarak yetişmesini sağlamak.
- Çocukların duygusal, zihinsel ve bedensel gelişimi ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak.
- Türkçeyi güzel ve doğru konuşmalarını sağlamak.
- Çocukların sorumluluk, işbirliği, yardımlaşma, dayanışma, sevgi ve saygı gibi davranışları kazanmasını sağlamak.
- Çocukların hayal gücünü geliştirmek, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisine, iletişim kurma becerisine ve duygularını anlatma becerisine sahip olmalarını sağlamak.
- Çocukları ilköğretim eğitime hazırlamak.

Okul öncesi dönemde verilen eğitimin belirlenen amaçlara ulaşabilmesi ve eğitimin sistemli ve düzenli bir şekilde yürütülebilmesi için bazı ilkeler bulunmaktadır (Güleç, 2012). Bu ilkeleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (MEB, 2013):

- Okul öncesi dönemde verilen eğitimin çocukların ihtiyaçlarına ve bireysel farklılıklarına uygun olması gerekmektedir.
- Eğitim çocukların sosyal, zihinsel, duygusal ve psiko-motor gelişimlerini desteklemeli onlarda öz bakım becerisi kazandırmalı ve çocukları ilköğretime hazır hale getirmelidir.
- Eğitim ortamının çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde demokratik anlayışa uygun olması gerekmektedir.
- Düzenlenen etkinliklerin çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamasına ve okulunda çevrenin olanaklarına uygun olmasına dikkat edilmelidir.

- Çocukların bildiklerinden başlanarak deneyerek öğrenme yöntemi uygulanmalıdır.
- Çocukların Türkçeyi güzel ve doğru konuşmalarına önem verilmelidir.
- Verilen eğitimin çocukların kendisine güven ve saygı duymasını sağlamalı onlarda özdenetim becerisi kazandırmalıdır.

1.1.7. Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Dini Gelişim

Dini duygu kaynağı ve kökeni itibarıyla insan fitratına derinden bağlı bir duygu ve heyecandır (Ay, 2008). Dini duyguyu ele alan araştırmacılar dini duyguyu dinin temel kaynağının bahsettiği duygu olarak öne sürmüşlerdir ve böylece; dini korku, bağlılık, güvene, dayanma, teslimiyet, sığınma, şükretme, ümit, istek, yüceltme, kaçınma, sonsuzluğu arama ve ilahi kuvvete yönelme gibi duyguları önemli dinli duygular olarak saymışlardır. Bu dini duygular fitri duygulardır. Dolayısıyla potansiyel olarak her insanda doğuştan bulunmaktadır (Kesman, 2009).

İslam'da dini duygular doğuştan gelen özelliğe sahip olmakla birlikte her çocukla beraber doğmuş ve sosyal yaşamın ihtiyaçlarına ve gereklerine göre gelişme göstermiştir. Bu nedenle dini duygular toplumdan etkilenmekle birlikte o toplumu da etkilemiştir (Yavuz, 1994). Çocuklarda din inancının gelişmesi uzun bir dönemi kapsamaktadır. Çocuk ruhunun gelişimsel özellikleri, anne ve baba, çevre gibi faktörler karşılıklı olarak çocukların dini inancını etkilemektedir. Bu nedenle fitri olarak çocuklarda bulunan dini duyguların bir anda ortaya çıkmasını beklemek doğru değildir (Kasapoğlu, 2010). Çocuklarda dini inancın ortaya çıkmasını ve bunun teşvik edilmesini destekleyen faktörlerden birisi ve en önemlisi ailedir. Çocuklar ilk dini tecrübeyi aile içerisinde öğrenmektedirler. Ebeveynin açıklanmak üzere sorulmuş olan dini bir soruya verdiği yanıt çocuklarda dini yaşayışın ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır. Bunun yanında çocukların dini yaşantıda harekete geçmelerine neden olan sorular ve bu soruların çözümü ile elde edilen tecrübeler onları dini yaşantıda derinleşmeye doğru götürmektedir (Yavuz, 1994).

Okul öncesi dönemde çocuklarla yapılan sözlü ve sözsüz iletişim çocukların gelişimini ciddi şekilde etkilemektedir. Bu dönemde çocukların alıcıları oldukça hassastır. Çocuklar ne kadar ustaca saklanmaya çalışılırsa çalışılsın yetişkinler tarafından yapılan uygun olmayan davranışları hemen yakalamaktadırlar. Zaman içerisinde çocuklar Allah'la ilgili sorulan soruların cevabını alamadıklarını öğrendiklerinde anne ve babalarının bu konuda herhangi bir bilgiye sahip olmadıklarını düşünmektedirler. Fakat ruhsal eğitim de tıpkı duygusal ve zihinsel eğitim kadar önemli bir eğitimidir. Her insanın görülen dünyaya olduğu kadar görünmeyen kutsal olan dünyaya karşı da ihtiyacı vardır. Bir kişinin görünmeyen şeylere karşı iyi yaşaması onun üzerinde ve içinde olan güçlere karşı hassas yaşaması anlamına gelmektedir. Bu nedenle henüz bebeklik döneminden itibaren Allah'la ilgili anılan ifadeler çocukların düşünce gelişimini dünyayı algılama biçimini ve diğer insanlarla ilişkisini etkilemektedir (Wolpe, 1995: 3-4). Bu nedenle okul öncesi dönemde verilecek din eğitimi çocukların düşünce gelişimi dünyayı algılama biçimi ve diğer insanlarla ilişkisi açısından önemlidir.

1.1.8. Okul Öncesi Dönemde Din Eğitimi

İnsanların var olmasından bu yana din bireyi ve toplumu kültürel, politik, gelişimsel ve psikososyal açıdan etkilemektedir. Bir toplumun en küçük yapı taşı olan çocuğun içerisinde yaşadığı çevreyi anlamlandırabilmek için ihtiyacı olan kaynaklardan birisi de dindir. Bunun yanında din, kültürün temel unsurlarından biridir. Bu noktada din eğitimi hem dünyada hem de Türkiye'de tartışılmaktadır. Bu tartışmalar içinde okul öncesi dönemde din eğitiminin ne şekilde ve nasıl verileceği konusu farklı yönlerden değerlendirilen kritik bir konudur (Öztürk, 2018). Dini eğitim, eğitim sürecinde eğitim felsefesinden eğitim uygulamalarına kadar ki bütün aşamaların din tarafından belirlendiği durumu ifade etmek amacıyla kullanılan bir kavramdır. Dini eğitim kavramı ise eğitim sisteminde eğitimin modern paradigması ve farklı disiplinlerle uyumlu din eğitimi faaliyetlerini ifade etmektedir. Literatürde dini gelişim teorisi ile çocuklara verilecek din eğitimi konusu tartışılmaktadır. Bu teorinin ortak özelliği çocukların soyut kavramlarla ilgili konuşmalarının temel

nedeni bunları anlamamaları değil bunları ifade edebilecek kavramları bilmemeleridir (Gottlieb, 2006).

Okul öncesi dönemde verilecek din eğitim konusunda farklı çalışmalar yapılmaktadır. Birmingham Üniversitesinde okul öncesi dönemde din eğitimi ile ilgili dini metinler ve eğitim psikolojisi verileri göz önünde bulundurularak manevi ve dini gelişime katkı sağlaması düşünülen uygulamalar bulunmaktadır. Bu uygulamaların temel hedefi çocukların manevi olanı ve kutsalı anlamlandırması ve hissetmesini sağlayacak materyal geliştirmektir (Oruç, 2014). Çocukların içerisinde yaşadıkları çevre aracılığıyla tanışmış oldukları dini kavramlar onlarda bu kavramları anlamaya dönük merak duygusu oluşturmaktadır. Çocuklarda oluşan bu merakın giderilebilmesi çocuklar açısından son derece önemlidir (Cihandide, 2014). Ancak bu eğitimin hangi yollarla ve nasıl sağlanacağı konusu tartışmalı bir konu olmakla beraber farklı açılardan ele alınmaktadır. Bu tartışmalarda kimi zaman soyut kavramları içermesinden ötürü dinin çocuklar tarafından öğrenilemeyeceği öne sürülürken kimi zaman ise çocukların dini öğrenmesi gerektiğini öne sürülmektedir (Öztürk, 2018).

Okul öncesi dönemde çocuklara verilen din eğitimi ve manevi eğitim genellikle birbirleriyle karıştırılmaktadır. Dolayısıyla manevi eğitimi ile din eğitimi eş anlamlı kavramlar değildir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerinin öncelikle çocukların manevi gelişimini göz önünde bulundurmaları daha sonra ise din eğitimini vermeleri gerektiği belirtilmektedir. Bir çocuğun camide, kilisede veda ya da sinagog da dua etmesi onun dini durumunu gösterse de manevi gelişimini göstermede yetersiz kalmaktadır. Çünkü manevi gelişim bireyin aslında kim olduğu ve bu dünyadaki amacının ne olduğuyla ilgilidir. Manevi gelişim her bireyde bulunan ve değişen özelliğe sahip olmakla birlikte bunun belirli bir dilde ve dinde ortaya çıkması mümkündür. Bu nedenle çocukların başlangıçta manevi gelişimlerinin desteklenmesi ve daha sonra ise din eğitiminin verilmesi daha uygun olmaktadır (Grajczonek, 2018).

1.1.8.1.Okul Öncesi Dönemde Din Eğitiminde Dünya Örnekleri

Okul öncesi dönemde çocuklara verilen eğitimi konusunda bazı ülkelerin uygulama örnekleri bu konudaki pratikler hakkında genel bir kanaat oluşması açısından önemlidir. Kanada’da okul öncesi dönem çocuklarına din eğitimi verilmesi için rehber bir kitapçık hazırlamış ve bu kitapçık öncesi dönemde eğitim programıyla entegre hale getirilmiştir. Bu rehber kitapçıkta çocukların özelliklerine ve yeni yaklaşımlara göre sık sık güncellemeler yapılmaktadır. Rehber kitapçığın hazırlanmasında dinin toplum, kültür ve tarih üzerinde etkili olduğu ve bu nedenle her ülkenin din eğitimi vermesi gerektiği prensibinden hareket edilmiştir. Kitapçıkta öğrencinin ve öğreticinin aynı dine mensup olma zorunluluğu bulunmamaktadır. Dolayısıyla öğrencinin ve öğretmenin aynı dinden olmadan da eğitim alıp verebilecekleri belirtilmiştir. Bunun yanında rehber yalnızca Hristiyanlık dini için değil diğer dinler için de geçerli bir rehber olarak hazırlanmıştır (Religious Education for Kindergarten, 2019). Bu programa göre eğitim verilen okullar inanç temelli okullar olarak tanımlanmıştır. Bu okullar kiliseye, yerel yönetimlere veya özel bir kuruluşa bağlı olarak açılmaktadır. Yalnızca Hristiyan dinine ait değil İslam dini, Yahudilik, Budizm gibi farklı inanışlara sahip okullar Kanada’daki bu programı kullanarak öğrencilere eğitim vermektedir. Bu okullardan bazıları karma eğitim imkanı sunarken bazıları ise kızlara ve erkeklere ayrı olarak açılmıştır. Okullarda çift müfredat uygulanmakta ve din eğitimi ve din kültürü ile birlikte okul öncesi dönem eğitiminin temel prensiplerine dayanan planlama ile uygulamalar yapılmaktadır. Bu kurumlarda görev yapacak öğretmenler ilan ile alınmaktadır. Öğretmenler görev yapmak istedikleri kuruma başvurarak kurum içerisinde yapılan değerlendirme sonucunda göreve başlamaktadırlar (url-2).

Japonya’da hem Hristiyanlığa hem de Budizm’e yönelik din eğitiminin verildiği özel okul öncesi kurumlar bulunmaktadır. Hristiyanlık dinine yönelik eğitimin verildiği okul öncesi kurumlarda bilgi ve uygulamalar genellikle Japon kültürü ile iç içe sunulmaktadır. Örneğin Japon geleneklerinde yemekten sonra dua etmek önemli bir gelenektir. Bu gelenek kurumlardaki uygulamalarda da sürdürülmektedir. Bu uygulamaların çocuklar üzerinde iki yönlü etkisi

bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde çocuklar kendi içlerinden geldiği gibi uygulamalarını yaparak dualarını etmektedirler. İkincisi ise çocuklara kendi görüşlerini oluşturma imkânı vererek öğretmenlerin merkeze alındığı eğitimden uzak durulmaktadır. Diğer taraftan bu kurumlarda özel gereksinime ihtiyacı olan bireyler oldukça önemli görülmektedir. Bu çocukların normal gelişim gösteren çocuklarla bütünleşmelerini ve entegrasyonlarına dikkat edilmektedir (Öztürk, 2018). Budizme yönelik eğitimin verildiği okul öncesi kurumlara bakıldığında ise bu kurumların bir okul öncesi eğitim kurumunun benzemekten öte bir işletme binasına daha fazla benzediği görülmektedir. Çünkü bu kurumlarda pencereler karartılarak dışarıdan içerisinin görülmesi bir şekilde engellenmiştir. Bu kurumlardaki temel hedef Budizm'in üç temel düşüncesini modern eğitimle birleştirebilmektir. Bunlar; erdemli olmak, bedenün önemi ve bilgi kazanmaktır (Holloway, 1999).

İngiltere'de ise din eğitimi 1970'li yıllara kadar tek din olarak Hıristiyanlığın öğretildiği ve mezhebe dayanan bir model üzerinden gerçekleştirilmiştir. Fakat İngiltere'ye yapılan göçlerle birlikte toplumsal yapının sekülerleşmesi farklı dini inançların da öğretilmesini zorunlu hale getirmiştir. Nitekim 1988 yılında kabul edilen yasa ile din eğitimi uygulamalarına yeni bir düzenleme getirilmiştir. Zaman içerisinde ortaya çıkan sorunları çözebilmek için 1994 yılında bu yönetmelik de güncellenmiştir. Hem öğretmenlere hem de müfredatı hazırlayan eğitim idarelerine rehberlik etmesi için 1994 yılı temmuz ayında Türkiye'deki talim ve Terbiye Kurulu'na benzer bir kurum olan Okul Müfredatı ve Değerlendirme Kurumu (SCAA) kurulmuştur. Aynı şekilde hem 2004 hem de 2010 yıllarında din eğitimi için müfredat hazırlanmıştır Tüm bu gelişmeler resmi düzeyde din eğitimi konusunun takip edildiğini ve bu konuyla ilgili çeşitli yasal düzenlemelerin hayata geçirdiğini ortaya koymaktadır. Nitekim 2007'de o dönemin başbakanı olan Gordon Brown yaptığı konuşmada din eğitiminin ne kadar önemli olduğunu, okullarda din eğitimi verilmesi için ulusal müfredat geliştirme çalışmalarını desteklediğini ve bu çalışmalarını öğretmenlerle işbirliği içerisinde yaptıklarını vurgulamıştır (Oruç, 2014).

Yapılan yasal düzenlemeler ile din eğitimi dersi ilköğretim ve ortaöğretimde okul türüne göre haftada 1ve 5 saat arasında değişecek şekilde zorunlu ders olarak

belirlenmiştir. Ancak velilerin talep etmesi durumunda öğrenciler bu dersten muaf olmakta ve buna alternatif başka bir ders almamaktadırlar. Din eğitimi ile ilgili derslerde yasal sorumluluk o şehrin bölge eğitim idaresine bırakılmış ve ders müfredatının hazırlanması, hangi dönemde hangi dinin öğretileceği, hangi kitabın seçileceği ve dersi hangi öğretmenin vereceği gibi konular şehirde oluşturulan komisyon ve okul yönetimi tarafından belirlenmiştir. Fakat müfredatın önemli bir bölümü Hristiyanlık dini ile ilgili olmak şartıyla farklı dönemlerde farklı dinler aynı sınıf içerisinde öğretilmiştir (Oruç, 2014). Okul öncesi dönem din eğitimi ise hem büyük kiliselerin işlettiği anaokullarında hem de devlet kurumlarında verilmiştir. Okul yönetimine istemeleri halinde çocuklara model müfredatın öğrettiği şekliyle din eğitimi uygulaması gerçekleştirme serbestiyeti tanınmış hatta bu konuda okul yönetimleri teşvik edilmiştir (Oruç, 2013).

Özetle İngiltere’de okul öncesi dönemde din eğitimi dersleri okul yönetiminin inisiyatifine bırakılmıştır. Fakat anaokulu ve ilköğretim okullarının önemli bir bölümünün Katolik ve Anglikan kiliselerine bağlı kurumlar oldukları düşünüldüğünde din eğitiminin üç yaşından itibaren başladığını söylemek mümkündür. Nitekim İngiltere’deki yasal düzenlemeler de kurumları bu yönde teşvik etmektedir (Oruç, 2014).

Almanya’daki okul öncesi dönem eğitim sürecinde kilise önemli bir aktör olarak yer almaktadır. Okul öncesi kurumlarının önemli bir bölümü kiliseye bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Geriye kalan bölümü ise yerel yönetimlere veya devlete bağlı kurumlar olarak varlığını sürdürmektedir. Bunun temel nedeni ise Almanya’da kilisenin kendisini eğitim sürecinin bir aktörü ve parçası olarak görmesi ve bu konuda sorumluluk hissetmesi olarak açıklanmaktadır. Almanya’da küçük yaşlardan itibaren çocukların dindar kişilerle bir arada bulunmaları tecrübe aktarılması bakımından oldukça önemli görülmüştür. Diğer taraftan kiliseye bağlı olarak açılan okul öncesi kurumlarında çocuklara Hristiyanlıkla ilgili esas ve semboller öğretilmektedir (Doğan, 2008).

1.1.8.2.Osmanlı'dan Cumhuriyet Dönemine Çocuklarda Din Eğitimi

İslam tarihinde çocuklara eğitim verilen kurumlara Araplar "küttab", Selçuklular ve Karahallılar ise "Sıbyan mektebi" demişlerdir. Osmanlılarda da bu isim kullanılmıştır (Baltacı, 2004). Küttab, ismi zaman içerisinde farklılaşsa da bu değişiklik köklü bir değişiklik olarak gerçekleşmiştir. Çünkü hem Sıbyan Mektepleri hem de Küttablar aynı amaca hizmet eden eğitim kurumlarıdır. Osmanlı devletinde hemen hemen her mahallede açılmış olan Sıbyan Mekteplerinin tarihsel arka planına bakıldığında bu mekteplerin Küttablardan gelen bir geleneği taşıdıkları görülmektedir (Öymen, 1963).

"Sabî", terimi Arapça'da küçük çocuk, çocuk ve bebek anlamlarına gelecek şekilde kullanılmaktadır. Bu terimin çoğunluğuna ise "Sıbyan" denilmektedir (Topaloğlu ve Karaman, 2002). Osmanlı devletinde ise 4-6 yaş arasındaki çocukların ilk eğitimlerini almak için gönderilmiş oldukları okullara sıbyan mektebi denilmektedir. Bu kurumlara Osmanlı Devletinde zaman içerisinde "mektep, mahalle mektebi, mektep hane, taş mektep" gibi farklı isimler verilmiştir (Çağrı, 2002). Fakat halk arasında ise genellikle Sıbyan Mektebi ismi daha yaygın olarak kullanılmıştır (Ergin, 2016). Osmanlı Devletindeki ilk Sıbyan mektebi örnekleri Bursa'da görülmektedir (Öcal, 2015). Bu mektepleri yapan kişiler ise mektebin ismi ile anılmıştır. Çünkü bu mektepleri merkezi idare değil genellikle hayırsever kişiler yaptırmıştır. Diğer taraftan bu mekteplerin tek bir merkeze bağlı olmamaları hem öğretmen özelliklerinin hem müfredat yapısının hem de öğretim usullerinin farklılık göstermesine neden olmuştur. Ancak bu farklılıklara rağmen mekteplerin kurulmasında amaç birliği bulunmaktadır. Bu amaçlar ise okuma ve yazma öğretmek, temel dini bilgileri, Kur'an-ı Kerim'i ve adabı muaşeret eğitimi vermektir (Zengin, 2004).

Resmi programları olmayan Sıbyan Mekteplerindeki en önemli ders Kur'an-ı Kerim dersidir (Nuhoğlu, 2001). Kur'an-ı Kerim'in İslam'ın temel kaynağı olması ve Müslümanların hayat kitabı olması Müslüman ailelerin ve eğitimcilerin çocuklarına Kur'an-ı Kerim'i öğretmeyi dini bir sorumluluk olarak görmelerine neden olmuştur.

Bu durum Müslüman bilim adamlarının biyografileri incelendiğinde de görülmektedir. Birçok Müslüman bilim adamı tahsil yaşamına Kur'an-ı Kerim'i öğrenerek veya ezberleyerek başlamıştır (Çağrı, 2002). Diğer taraftan mekteplerde yalnızca Kur'an-ı Kerim dersi verilmemiş Kur'an-ı Kerim'in yanında fıkıh, yazı, ahlak, dinler tarihi ve matematik gibi dersler de verilmiştir (Korkmaz, 2017). Bu mekteplerin ders içeriklerinde küçük farklılıklar olsa da ders içerikleri genellikle büyük benzerlik taşımaktadır (Hızlı, 2001).

1847 yılında Sıbyan Mektepleri için yeni bir genelge yayınlamış ve bu genelgeyle Sıbyan Mekteplerindeki öğrenim süresi dört yıla çıkarılmıştır. Müfredata ise elifba, amme ve diğer cüzler ile Türkçe ahlak risalesi, ilmihal, tecvit ve güzel yazı dersleri eklenmiştir. Bu genelge Sıbyan mekteplerinde yenileşme hareketlerinin resmi olarak başladığını ortaya koymaktadır (Binbaşıoğlu, 2005). 1870'li yıllara gelindiğinde Sıbyan Mekteplerindeki değişim hız kazanmıştır. Bu dönemde Sıbyan Mekteplerinin iptidai mekteplere dönüştürülmesi ve modern eğitim yöntemleri ve öğretim araç ve gereçleri ile yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Bu gelişmelerle birlikte Sıbyan Mekteplerinde yeni öğretim teknikleri, öğretmen masası, harita, yer küresi kara tahta ve kullanılmaya başlanmıştır (Akyüz, 2007). Böylece bir yandan Sıbyan Mektepleri diğer yandan da iptidai mektepler eğitim ve öğretim sürecine devam etmiş ve bu durum eğitim ve öğretim sürecinde ikili yapının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Halk arasında bu ayrılma eski mektep ve yeni mektep denilmiştir (Kara, 2016).

Cumhuriyetin ilan edilmesi ile birlikte siyasal, sosyal ve kültürel alanda birçok değişim ve dönüşüm yaşanmaya başlamıştır. Bu değişim ve dönüşüm yaşanan alanlardan birisi de eğitim öğretim alanıdır. 3 Mart 1924 tarihinde Tevhid-i Tedrisat kanununun kabul edilmesi öğretim birliğini esas alan bir düzenleme olarak hayata geçmiştir. Bu kanun ile beraber yerli vakıfların ve yabancı devletlerin açmış oldukları özel okullar ile devletin resmi kurumlarına olan bağlı tüm mektep ve medreselerin yönetimi ve kontrolü Maarif Vekâletine devredilmiştir. Aynı tarihte Şeriye ve Efka vekâleti kaldırılmış ve yerine Diyanet İşleri Reisliği kurulmuştur. Tevhid-i tedrisat kanununun kabulü ile beraber yaygın din hizmetlerinin yerine

getirilmesi görevi Diyanet İşleri Reisliği'ne bu hizmetleri yerine getirecek görevlilerin ve uzmanların yetiştirilmesi ve açılması planlanan kurumların yönetim ve organizasyonu ise Maarif Vekâletine bırakılmıştır. Başka bir şekilde ifade edilecek olursa yaygın din eğitimi konusunda Diyanet İşleri Reisliği din eğitimi konusunda ise Maarif Vekâleti yetkilendirilmiştir. Bu değişiklikle birlikte Cumhuriyet döneminde din eğitimi örgün eğitim sürecinden farklı yaygın eğitim sürecinde farklı bir süreç takip etmeye başlamıştır (Yağcı, 2018).

Maarif vekâletinin 1924 yılında düzenlediği toplantıda eğitim konusunda birçok başlık görüşülmüş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk eğitim ve öğretim programı düzenlenmiştir. Bu programda ilköğretim müfredatı da yer almıştır. Söz konusu programda ilköğretimde okutulması planlanan dersler ve bu derslerin hangi sınıflarda okutulacağı düzenlenmiştir. Yapılan düzenlemeyle altı yıl olan ilköğretim süresi beş yıla indirilmiştir (Aslan, 2011). Ayrıca din bilgisi ve Kur'an-ı Kerim dersleri ise ikinci sınıftan başlayarak beşinci sınıfa kadar haftada 2 saat okutulacak şekilde düzenlenmiştir. Yaygın eğitim de ise Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak faaliyetlerini yürüten Kur'an kursları Cumhuriyetin ilanıyla birlikte sürekli olarak Kur'an-ı Kerim eğitimi veren tek kurum olmuştur. 1940'lı yıllara kadar inişli ve çıkışlı bir grafik izleyen Kur'an kursu sayısı Kur'an-ı Kerim'in 1950 yılından sonra serbest bırakılmasıyla beraber gittikçe artmıştır (Öcal, 2015). 2003 yılında yapılan değişiklik ile Kur'an kurslarının camilerdeki hem yaz kursları hem de akşam kurslarının sayısı daha da artmaya başlamıştır. Yapılan düzenleme sonucunda Kur'an kurslarında okutulacak program, kullanılacak materyal ve görev yapan personelin hizmet içi eğitimi ve ek ders ücreti ödenmesi konusunda ciddi adımlar atılmıştır (Koç, 2015). Bu konuda yapılan bir başka önemli değişiklik ise 2011 yılında yapılmıştır. Yapılan düzenlemeyle birlikte yaz Kur'an kurslarındaki yaş sınırı kaldırılmış ve her yaştan çocuğun camilerde açılan Kur'an kurslarına kayıt yaptırmasının önündeki engel kaldırılmıştır (Yağcı, 2018).

Kur'an-ı Kerim öğrenimi konusundaki yaş sınırlamasının ortadan kalkmasıyla beraber DİB'e okul öncesi dönem çocuklarına yönelik din eğitimi konusunda yeni bir sorumluluk verilmiştir. Böylece okul öncesi dönem çocuklarına

ilişkin programlı bir din eğitimi ve öğretimi etkinliklerin düzenlenmesi amacıyla DİB tarafından bir komisyon oluşturulmuş ve bu komisyon tarafından dört-altı yaş grubu Kur'an kursları öğretim programı hazırlanmıştır.

1.1.9. Kur'an Kursları ve Okul Öncesi Din Eğitimi

Diğer ülkelerle birlikte Türkiye'de de son dönemlerde okul öncesi dönem din eğitimi sürecinin merkezi otorite eliyle yürütülmesi konusunda ciddi adımlar atılmıştır. Bu adımların atılmasından önce Türkiye'de okul öncesi dönem çocuklarına yönelik din eğitiminin verildiği resmi bir kurum bulunmamaktadır. Ancak dini grupların ve cemaatlerin resmi olmayan bir şekilde okul öncesi dönem çocuklarına yönelik din eğitimi verdikleri bilinmektedir (Öztürk, 2018). Okul öncesi dönem çocukların dinsel kavramları tam olarak anlayamadıkları bir dönemdir. Bu dönemde çocuklar büyükleri tarafından söylenen sözleri tekrarlamaktadırlar (Başaran, 1998). Çocuklar beş ve altı yaşlarına doğru hikayeler ve masallarla ifade edilen Allah, melek, peygamber, şeytan, cin, cennet ve cehennem gibi kavramların zihinlerinde canlandırmaya başlarlar (Hökelekli, 2010). Bu dönemde ilgili hikaye ve masallar çocukların dinsel duygusunu ve hayal gücünü uyandırdığı için çocuklarda eşyanın içerisinde veya ardında gizli güçlerin olduğu düşüncesini de geliştirmektedir (Yavuz, 1983).

Çocuklar 5 ve 6 yaşlarına geldiklerinde dinsel bazı görevleri yapmaya çalışmaktadırlar. Çocuklar bu görevleri yaptıkları vakit övüldüklerinde veya ilgi merkezi olduğunu hissettiklerinde bu görevleri yapmayı sürdürmektedirler (Başaran, 1998). Okul öncesi dönem çocukları dua etme istekleri yüksek olduğu için dua etmekten hoşlanırlar. Bu dönemde çocuklar yetişkinler tarafından okunan duaları tekrar eder ve ezberlerler. Bu nedenle okul öncesi dönem çocuklarının eğitim aldıkları Kur'an kurslarında çocuklara küçük duaların, ilahilerin ve şükür cümlelerin yavaş olarak öğretilmesi gerekmektedir. Çocuklara ezberletilen bu dualar onların kendilerini Allah'a daha yakın hissetmelerini sağlamaktadır (Selçuk, 1991). Çünkü çocuklarda dini inancın doğması ve gelişmesinde ibadetlerin ve duaların çocukla birlikte yapılmasının ciddi etkisi bulunmaktadır. Bunun yanında çocuklar tarafından

sorulan sorulara yetişkinlerin verdikleri doyurucu yanıtlar da çocuklarda dini yaşantının uyanmasına yardımcı olmaktadır (Yavuz, 1983).

Okul öncesi dönemde çocukların kazandıkları davranışlar, alışkanlıklar ve tutumlar ilerleyen yıllarda çocukların kişiliği, inançları ve alışkanlıklarını etkilemekte ve bu durum çocuklarda sağlam bir kişilik yapısının temellerini oluşturmaktadır (Selçuk, 1991). Bu husus okul öncesi dönemde verilecek din eğitimi faaliyetlerinin ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Cumhuriyetten bu yana örgün eğitimin verildiği kurumlarda din eğitimi en erken dördüncü sınıfta din kültürü ve ahlak bilgisi dersi adında okutulurken kimi zaman da belirli yaş gruplarındaki çocukların din eğitimi almalarının yasaklanması okul öncesi dönem din eğitimi uygulamalarına gerekli önemin verilmediğini ortaya koymaktadır (Gündüz, 1998). Fakat DİB tarafından planlaması yapılan yaygın din eğitimi faaliyetleri camilerde ve Kur'an kurslarında uygulanmaktadır. 17 Eylül 2011 tarihinde resmi gazetede yayınlanan kanun hükmünde kararname ile birlikte Kur'an kurslarındaki yaş sınırlaması kaldırılmış ve 2013 yılında yapılan düzenlemeyle birlikte dört-altı yaş grubunda bulunan okul öncesi dönem çocuklarının Kur'an kurslarına başlamasının önü açılmıştır (Doğan, 2014).

1.1.10. Kur'an Kurslarının Öğretim Programı Ve Öğrenme Alanları

Kur'an kurslarında öğrencilere Kur'an-ı Kerimle birlikte temel dini bilgilerin öğretimi yapılmaktadır. Bunun yanında milli birlik ve beraberliğin geliştirilmesi, dostluk, sevgi ve saygı bağlarını güçlendirilmesi, şehitlik ve gazilik, bayrak, millet ve vatan gibi milli ve manevi değerlerin geliştirilmesi, birlikte yaşama ve sorumluluk bilincinin geliştirilmesi gibi önemli değerlerin kazandırılmasına çalışılmaktadır (DİB, 2018). Kur'an kursları öğretim programında yer alan öğrenim alanları dini bilgiler 1-2 ve Kur'an-ı Kerim bilgisi 1-2 olmak üzere iki kategoride ele alınmaktadır. Söz konusu öğrenme alanları ve bu öğrenme alanlarında yer alan konular aşağıda sıralanmaktadır (DİB, 2018):

Dini Bilgiler 1:

- Merhamet ve sevgi,
- Saygı,
- Görev sorumluluğu,
- Adalet,
- Paylaşma ve yardımlaşma,
- Sabır,
- Doğruluk ve güvenilirlik,
- Öür dileme, şükür ve dua,
- İyilik,

Kur'an-ı Kerim 1:

- Kur'an-ı Kerimi tanıma
- Çeşitli harfleri tanıma ve ezberleme

Dini Bilgiler 2:

- Allah'ı seviyorum,
- Dinimi seviyorum,
- Peygamberimi seviyorum,
- Kitabımı seviyorum,
- İnsanları seviyorum,
- Kâinatı seviyorum,
- Vatanımı seviyorum,
- Bayrağımı seviyorum,
- Dini mekânları seviyorum,

Kur'an-ı Kerim 2:

- Harfleri tanıma ve ezberleme,
- Harekeleri tanıma ve ezberleme
- Cezm işaretini tanıma ve ezberleme,
- Tenvin işaretini tanıma ve ezberleme
- Şedde işaretini tanıma ve ezberleme,
- Uzatma harflerini tanıma ve ezberleme,
- Kur'an-ı Kerim'i ezbere okuma,

1.1.11. 4-6 Yaş Kur'an Kurslarının Tarihsel Süreci

İslam tarihinde Kur'an-ı Kerim'in öğrenilmesi indirilen "oku" ayeti ile birlikte başlamıştır (Korkmaz, 2012). Daha sonra Hz. Muhammet, Hz. Ebu Bekir, Hz. Erkam'ın evleri İslam'da ilk eğitimin ortamlarını oluşturur. Medine dönemine geldiğinde ise Kur'an-ı Kerim eğitimi Mescid-i Nebevi'nin bitişiğindeki Suffa'da, Medine'deki küçük mescitlerde ve Kuba mescidinde yapılmaya başlanmıştır (Çelebi, 1983). Daha sonraki yıllarda Kur'an-ı Kerim eğitimi bu konuda merkezi konuma sahip olan ihtisas medreselerinde devam etmiştir. Bu medreselere Selçuklular döneminde Dar'ul Huffaz Eyyubiler döneminde Dar'ul Kur'ân Osmanlı devleti döneminde ise Dar'ul Kurra denilmektedir (Baltacı, 2000). Osmanlı'da Kur'an derslerinin verildiği bir başka merkez Sibyan mektepleridir (Akyüz, 1994).

Cumhuriyet yıllarında Kur'an kursu adıyla Kur'an-ı Kerim öğretimi devam etmiştir. Nitekim günümüze kadar varlığını devam ettiren tek kurum Kur'an kursları olmuştur. 1997 ve 1999 yıllarında yapılan yasal düzenlemelerde Kur'an kurslarına kayıt yaptırmak için ilköğretim beşinci sınıfı bitirmiş olma şartı getirilmiştir. Bu yasal düzenlemeler Kur'an kurslarına olan talebin azalmasına yol açmıştır. Öyle ki 1997'de Türkiye'de 5241 Kur'an kursu faaliyet gösterirken 1998 yılında geldiğinde bu sayı 4890'a 2000 yılında 3211'e düşmüştür. 2005 yılında yapılan düzenlemeyle "Yaz Kur'an Kursları Öğretim Programı" ve "Uzun Süreli Kur'an Kursları" öğretim programı yürürlüğe girmiş ve böylece Kur'an kurslarında bilimsel

programlar düzenlenmiştir. Bu programlar ağırlıklı olarak Kur'an-ı Kerim dersi ile birlikte ahlak, siyer ve ibadet alanlarına yer vermektedir (Acur, 2019). 2011 tarihinde yapılan düzenlemeyle birlikte Kur'an kurslarına kayıt olabilmek için daha önce getirilmiş olan yaş sınırlaması kaldırılmıştır. Bu yönetmelikle beraber DİB toplumun bütününe din eğitimi hizmetinden verimli ve etkili bir şekilde yararlanması doğrultusunda dört-altı yaş dönemi çocukların eğitim ihtiyacını karşılamaya yönelik gelen taleplerden hareketle 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarının açılmasına karar vermiştir Henüz yeni olarak görülen bu kursların etkin ve verimli olabilmesi için eğitim unsurlarının bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmesi ve araştırılması gerekmektedir (Yağcı, 2018).

1.1.11.1. 4-6 Yaş Din Eğitimi ve Özellikleri

Bireyde din eğitiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi bu eğitimin belirli prensipler doğrultusunda yürütülmesine, eğitim görececek kişilerin şahsiyetinin ve duygu bütünlüğünün korunmasına bağlıdır. Diğer taraftan uygulanacak eğitim programının bireyin gelişimsel özelliklerine ve bilimsel temellere dayanarak hazırlanması ve doğru bir yöntemin uygulanması gerekmektedir (Türk, 2014). İnsan gelişimi her açıdan bütünlük arz etmektedir. Eğitim de ancak insanı bütünüyle ele aldığı ölçüde başarılı olmaktadır. Bu nedenle eğitimin öncelikle insanı ve insanın özelliklerini tanıması gerekmektedir. Çünkü insanı tanımadan ona ne tür bir eğitim verileceğini belirlemek ve buna uygun eğitim yaklaşımı oluşturmak mümkün değildir. Bireyin gelişim özelliklerinin bilinmesi ve buna uygun eğitim ve öğretim yönteminin geliştirilmesi oldukça önemlidir (Selçuk, 1990). Din eğitimi de çocukların gelişimsel özelliklerinden hareketle verilmeli ve her şey doğru şekilde, doğru zamanda ve gerektiği kadar öğretilmelidir (Ayhan, 1985).

4-6 yaş dönemi çocuklara verilecek eğitimin çocuklar için önemli olması bu eğitimin bu yıllarda doğrudan aktarılmasını zorunlu kılmamaktadır. Çünkü bu yıllarda verilecek din eğitiminin önemi çocukların ilerdeki din anlayışına hazırlık oluşturmasından kaynaklanmaktadır (Selçuk, 1990). Bu dönemdeki çocukların en temel özelliklerinden biri kolay inanmalarıdır. Çocuklar bu dönemde itiraz etmeden, şüphelenmeden ve düşünmeden inanmaya hazır yapıdadırlar. Bu nedenle çocuklar

her şeyi akıl yürütmeden kabul etmektedirler (Hökelekli, 2003). Bu nedenle bu dönemde çocukların kolay inanma, ilgi, merak ve ezber yeteneklerini fırsat bilerek dini bilgilerin çocukların zihnine yüklenmesi çocuklarda mevcut doğal inancının zedelenmesine veya yanlış yönelimlerin ortaya çıkmasına yol açabilmektedir (Tosun ve Çapcioglu, 2015). Bu nedenle bu dönemde verilecek din eğitiminin çocukları bozmadan ve saptırmadan verilmesi ve bu eğitimin çocukların dini gelişimine katkı sunması gerekmektedir (Selçuk, 1990).

Bu dönemde verilecektir din eğitiminin çocukların gönlüne ve duygularına hitap etmesi gerekmektedir. Çünkü bu dönem çocukların korku, sevgi, bağlılık, güven gibi duyguları tecrübe ettikleri ve bunları benliğine mal ettikleri bir dönemdir (Yıldırım, 2013). Bu bağlamda okul öncesi dönemde çocuklara verilecek din eğitiminin de çocuklarda dini gelişime kaynaklık etmesi bu duyguları ortaya çıkarması ve geliştirmesi gerekmektedir (Türk, 2014). Çünkü bu dönemde çocukların kazandıkları bilgiden çok elde ettikleri tutumlar ve alışkanlıklar daha önemlidir (Selçuk, 1990).

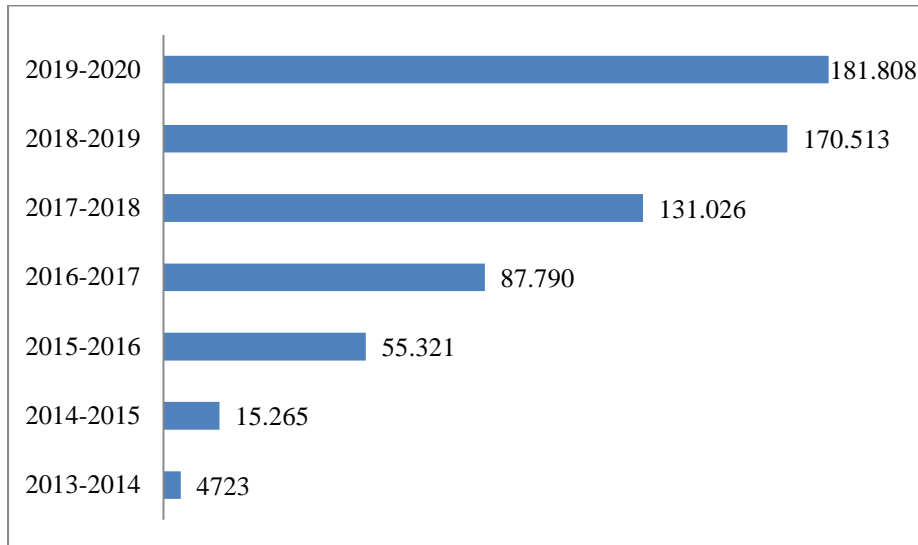
1.1.12. Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretim Programı

Türkiye'de okul öncesi dönemde verilecek din eğitimi konusu 2013 yılına kadar resmi olarak ele alınmamıştır. 28 Şubat döneminin yol açtığı bu konuda ciddi bir kayıp yaşanmasına yol açmıştır. Nihayet 7 Temmuz 2012 tarihinde resmi gazetede yayınlanan yönetmelikle Camilerde ve Kur'an kurslarında verilen Kur'an eğitiminin herhangi bir yaş sınırlaması olmadan yürütülmesinin önü açılmıştır (Üzümcü ve Çınar, 2020). Yaş sınırlamasının kaldırılması ile birlikte DİB temsilcileri, okul öncesi öğretmenleri, Pedagoglar, Kur'an kursu öğreticileri akademisyenler ve imamlardan oluşan bir komisyon tarafından dört-altı yaş Kur'an kursu öğretim programı hazırlanmıştır. Programın hazırlanması sürecinde okul öncesi eğitim ve program geliştirme alanında ortaya çıkan yeni yaklaşımlar ve ilkeler ile ilahiyat biliminin ortaya koyduğu verilerden hareket edilmiştir. Söz konusu program içinde dört-altı yaş grubu çocukların gelişimsel özellikleri, okul öncesi dönem din eğitimi ve tarihsel süreci ile okul öncesi dönemde dikkat edilmesi gereken

ilkeler ve bu programda görev alacak öğretmenlerin dikkat etmeleri gereken hususlarla ilgili bilgiler sunulmuştur (Öztürk, 2018).

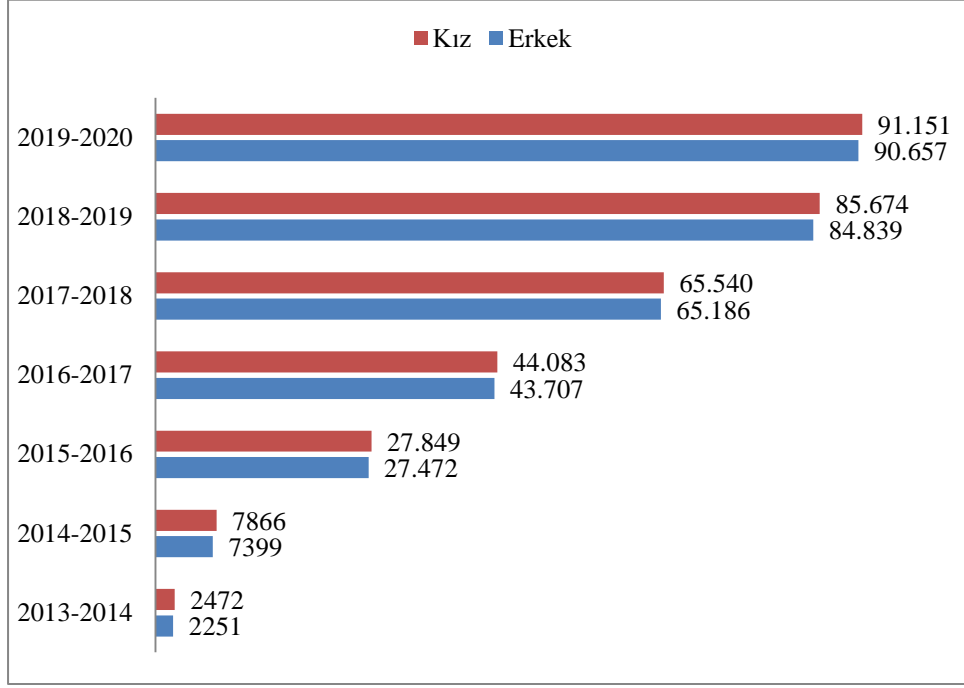
Bu proje 2013-2014 eğitim öğretim yılı içerisinde on pilot ilde uygulanmıştır. Proje kapsamında görüşme yöntemi ile seçilen 87 personele 12 günlük hizmet içi eğitim verilmiştir (DİB, 2013). Bu projeye okul öncesi dönem çocuklarına yönelik din eğitimi faaliyetleri ilk defa bir kamu kurumunun belirlediği program çerçevesinde ele alınmıştır. Bu program mahalle mektebi, kütüphane, taş mektep gibi genellikle erkek ve kız çocuklarının eğitim gördükleri eğitimsel yapı tarafından ortaya konulan geleneğin kalkması ile birlikte ortaya çıkan boşluktan sonra tekrar canlanması olarak yorumlanmaktadır (Genç, 2019). Çocukların kendi seviyelerine uygun İslami temel değerleri insan yaşamına anlam kazandıracak unsurlardan biri olarak anlamaları ve Kur'an Kerim'i ile tanışmalarını amaçlayan bu program eğitim tarihinde bu yaş grubunu kapsayan ilk resmi ve alternatif olmayan programdır (Üzümcü ve Çınar, 2020).

Program 2014 ve 2015 eğitim öğretim yılını birlikte ülke genelinde uygulanmış ve başlangıçta Türkiye genelinde açılan 554 kursta toplam 15.265 öğrenci eğitim görmüştür (DİB, 2015). Kursa kayıt yaptıran öğrenci sayısının niceliksel dağılımı şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Kursa Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayısının Niceliksel Dağılımı

Kurslara kayıt yaptıran öğrenci sayısının niceliksel dağılımına bakıldığında zaman içerisinde kayıt yaptıran öğrenci sayısının artış gösterdiği görülmektedir. Kayıt yaptıran öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları ise şekil 2’de gösterilmektedir.

Şekil 2. Kayıt Yaptıran Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Kurslara kayıt yaptıran öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımlarının gösterildiği şekilde 2’deki verilere bakıldığında kurslara kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla ilgi gösterdikleri görülmektedir.

1.1.12.1. Programın Genel Amaçları

DİB tarafından düzenlenen 4-6 yaş Kur’an kursları öğretim programının temel amacı Türk milli eğitimin temel amaç ve ilkelerine uygun şekilde çocukların kendi seviyelerine uygun olarak (DİB, 2018);

- İslam dininin temel değerlerini insan yaşamına anlam kazandıracak unsurlardan birisi olarak fark etmelerini sağlamak

- Kazanacakları İslami değerleri günlük yaşamda kullanmalarını sağlamak
- İslam dininin temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'i hem ses hem de şekil olarak tanımalarını sağlamak
- Allah'ı sevgi temeline dayalı olarak tanımalarını sağlamak
- Yaratılıştaki düzen ve intizamı fark etmelerini sağlamak
- Hz. Muhammed'in karakterini ve kişiliğini tanımalarını sağlamak.
- Hz. Muhammed'i sevmelerini ve onu rol model almalarını sağlamak.
- İyi alışkanlıklar kazanmalarını ve bunun yanında duygu, zihin ve beden gelişimlerine katkı sağlayan nitelikte öğrenim görecekları uygun bir eğitim ortamı sunmak.

1.1.12.2. Programın Temel Yaklaşımı

4-6 Yaş Grubu Kur'an kursları öğretim programı hazırlanırken program geliştirme ve okul öncesi eğitim alanında ortaya çıkan yeni yaklaşımlar ve ilkelerden hareket edilmiştir. Temel öğretim programı yaklaşımının belirlenmesinde ise ilahiyat bilimlerinin ortaya koyduğu veriler esas alınmıştır. Buradan hareketle (DİB, 2018);

- Çocukların duygusal, bilişsel, psiko-motor açıdan gelişimlerini dikkate alarak öğrenciyi merkeze alan yöntem ve teknikler kullanmayı öngören; sorgulayan, araştıran, işbirliği yapan, yorumlayan ve kişisel farklılıkları göz önüne alan ölçme ve değerlendirmeye dayanan esnek çerçeve öğretim programı yaklaşımı benimsenmiştir.
- Uygulanacak programda dört-altı yaş grubu çocuklara verilecek eğitim ilkelerine uygun şekilde hazırlanmış etkinliklere yer verilmiştir.
- Öğreticiler programda yer alan kazanımlar içerisinde çocukların ilgisine ve ihtiyacına uygun şekilde seçtikleri kazanıma uygun şekilde hazırlanan etkinlikleri uygulayacaktır. Bu evrede öğretmenler

etkinliklerin bir bölümünü uygulamanın dışına bırakabilecekleri gibi aynı amaca yönelik farklı etkinlikleri de planlayabilirler.

- Öğreticiler programda yer alan etkinlikleri uygularken örnek olay, oyun, rol oynama, tartışma ve soru cevap gibi farklı yöntemleri ve teknikleri kullanmanın yanında şiir, tekerleme, hikâye, resim, ilahi ve şarkı gibi farklı materyallerden de faydalanabilirler.
- Esnek çerçeve öğretim yaklaşımına uygun şekilde hazırlanan programda öğretmenler programdaki konulardan hangisine ne kadar süre ya da ne düzeyde yer vereceklerine çocukların ihtiyaçları ve hazır bulunuşlukları doğrultusunda kendileri karar vermektedirler.
- Program süresince kaynak olarak DİB tarafından hazırlanan materyaller esas alınacaktır. Bunun yanında imkanlar dâhilinde DİB'in çocuklara yönelik hazırlamış olduğu diğer yayınlardan da yararlanılacaktır. Ayrıca MEB tarafından öncesi eğitim kapsamında hazırlanmış ve programın amaçları ve kazanımlarına uygun nitelikteki diğer materyallerden de faydalanılabilecektir.
- Değerlendirme formundan yararlanılarak çocukların programdaki kazanımlara ne seviyede ulaştıkları değerlendirilecektir.
- Programın ilk iki haftası boyunca çocuklara kendilerini, sınıflarını, arkadaşlarını, öğretmenlerini ve kursu tanımalarına imkân sağlanacaktır. Bu doğrultuda "Kursa Uyum Süreci" adında bir uygulama hayata geçirilecektir. Bu süreç sınıf dinamiği doğrultusunda daha uzun veya daha kısa süre uygulanabilecektir.
- Programda aile katılımı esas alınacaktır. Çocukların gelişimini, sosyal uyumunu ve başarılarını etkileyen ve eğitim sürecindeki temel bileşenlerden birisi olan aile bunun yanında din eğitiminin ve ahlak eğitiminin de sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesinin önemli bir unsurudur. Aile katılımı ile ev ve kurs arasındaki sürekliliği destekleyerek çocukların kazandıkları bilgi, tutum ve becerinin kalıcılığını sağlamaktadır. Bu noktada öğretmenler program

doğrultusunda başta kursa uyum süreci olmak üzere belirli zamanlarda veli eğitimine ve aile katılımına yönelik etkinlikler yapacaktır.

1.1.12.3. Programın Temel İlkeleri

4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programı aşağıdaki ilkeler doğrultusunda hazırlanmıştır (DİB, 2018);

- Eğitim süreci bütün unsurlarıyla çocukların bireysel farklılıklarına ve ihtiyaçlara uygun şekilde düzenlenmiş etkinliklerle yürütülmelidir.
- Uygulanacak programda çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak ve demokratik eğitim yaklaşımına uygun eğitim ortamlarının hazırlanması gerekmektedir.
- Düzenlenecek etkinliklerde çocukların ilgi ve ihtiyaçlarıyla birlikte kursun ve çevrenin imkanlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir.
- Sınıf ortamında geldiklerinde çocukların güler yüzle karşılanması gerekmektedir.
- Kurs başladığında her çocuk gözlemlenmeli ve hazır bulunuşluk seviyesinin ön bilgilerle değerlendirilmesi gerekmektedir
- Eğitim boyunca çocukların bildikleri konulardan başlanmalı ve deneyimleyerek öğrenmelerini sağlayacak uygun eğitim fırsatları oluşturulmalıdır.
- Eğitimlerde çocukların işbirliği, hoşgörü, sorumluluk, yardımlaşma, paylaşma, dayanışma, sevgi ve saygı gibi duygu ve davranışlarının geliştirilmesi gerekmektedir.
- Eğitim boyunca çocukların kendilerine güven duyması ve saygı duyması sağlanmalı çocuklara özdenetim kazandırılmasına dikkat edilmelidir.

- Bu yaş grubu çocuklar açısından en uygun öğrenme yöntemi oyundur. Bu nedenle programdaki etkinliklerde mümkün oldukça oyunlara yer verilmelidir.
- Oyun bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle kullanılan her oyunda değerler eğitimi ile ilgili bir kazanımın bulunmasına özen gösterilmelidir
- Çocuklarla kurulan iletişimde onların kişiliğini zedeleyecek baskıcı bir davranış yerine hoşgörülü, demokratik, çocukların önemsendiği, kendilerini ifade edebilecekleri ve kişilik gelişimlerini destekleyici bir tutum sergilenmesine dikkat edilmelidir.
- Çocuklarda bağımsız davranışların geliştirilmesine özen gösterilmeli yardıma ihtiyaç duyduklarında yetişkin desteğiyle güven verici bir rehberlik sağlanmalıdır.
- Çocukların hem kendilerinin hem de başkalarının duygularını fark etmesi ve duygularını uygun şekilde ifade etmesi desteklenmelidir.
- Çocukların eleştirel ve keşfedici düşünme becerileri, hayal güçleri, duygu ve düşüncelerini ifade edecek davranışlarla iletişim kurma becerileri geliştirilmelidir.

1.1.12.4. Öğreticilerde Aranılan Yeterlilikler

4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında görev alacak öğretmenlerin aşağıdaki yeterlilik alanlarına sahip olması gerekmektedir (DİB, 2018):

- Bir Kur'an kursu öğreticisinde bulunması gereken temel öz yeterlik alanlarına sahip olması gerekmektedir
- Öğretim programının temel amaçları ve ilkelerini ile okul öncesi dönemin bilişsel, dilsel, sosyal ve psikomotor gelişim ile öz bakım becerisi gibi gelişimsel özelliklerini bilmesi gerekmektedir.

- Çocuklar ile etkili iletişim kurabilme becerisine sahip olması gerekmektedir.
- Erken yaş dönemi temel değerler eğitiminin genel özelliklerini bilmesi gerekmektedir.
- Eğitim sürecini öğretim planlamasında belirtildiği şekliyle uygulaması gerekmektedir.
- Öğretim ortamını çocukların bireysel özelliklerini göz önünde bulundurarak düzenlenmesi gerekmektedir
- Programda belirtilen temel ilkeler doğrultusunda etkinlikler hazırlayarak uygulaması gerekmektedir
- Çocukların hazır bulunuşluk seviyesine göre hangi bilgiyi ne kadar sürelik bir uygulamayla aktaracağını belirlemesi gerekmektedir.
- Uygun öğretim materyali geliştirme becerisine sahip olması gerekmektedir.
- Eğitim sürecinde aile katılımını sağlaması gerekmektedir.
- Kendi alanıyla ilgili iç ve dış paydaşlarla olumlu iletişim kurabilme becerisine sahip olması gerekmektedir.
- Çocukların kişisel farklılıklarını dikkate alarak onlarda aktif öğrenmeyi desteklemesi gerekmektedir.

1.2. SINIF YÖNETİMİ BECERİSİ

Çocuklara verilecek eğitimin onları olumlu yönde etkileyerek bilimsel temellere dayalı bir şekilde yürütülmesi için çocukların zihinsel, fiziksel, psikososyal ve duygusal gelişimlerinin iyi şekilde bilinmesi ve bunun yanında çocukların eğitim sürecine dahil edilmeleri gerekmektedir (Dam, 2011). Bu ise etkili sınıf yönetim becerisini gerektirmektedir. Çalışmanın bu bölümünde sınıf yönetimi kavramı, önemi, boyutları ve sınıf yönetimini etkileyen etmenler ile öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri kavramları açıklamaktadır.

1.2.1. Sınıf Yönetimi Kavramı

Sınıf yönetimi, öğrencilerin eğitimsel amaçlarını etkili şekilde gerçekleştirmelerine ve öğrenme süreçlerini kolaylaştıracak koşulları oluşturmaya ve geliştirmeye dönük kurallar ilkeler ve kavramlar grubunu ifade etmektedir (Aydın, 2007). Başka bir tanımlamada ise sınıf yönetimi, sınıf ortamında olumlu öğrenme iklimi oluşturarak öğrencilerin kendisini rahatça ifade etmelerine ve potansiyellerini ortaya koymalarına imkan sağlama süreci olarak tanımlanmaktadır (Turan, 2006). Sınıf yönetimi öğretmenlerin öğrenme ortamındaki etkinlikleri kontrol etmeye dönük öğrenci davranışları sosyal etkileşim öğrenmeyi kapsayan tüm çabalarını ifade etmektedir (Ritter ve Hancock, 2007).

Eğitim sürecinin daha kaliteli olabilmesi için öğretmenlerin öğretmenlik özellikleri kadar yöneticilik özelliklerinin de iyi olması gerekmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin eğitim yönetimi becerilerine sahip olması da gerekmektedir. Eğitim yönetiminin temel basamağı ise sınıf yönetimidir. Sınıf yönetiminin kalitesi eğitim yönetiminin kalitesini etkilemektedir (Başar, 2004). Bir yöntem olarak sınıf yönetimi öğretmenlerin hem sınıf içi hem de sınıf dışı süreçlerini kapsayan becerilerine odaklanmaktadır (Terzi, 2002). Sınıf yönetimi temelde iki amaca yöneliktir. Bunlardan ilki öğrencilerin motivasyonunu arttırarak güvenli ve düzenli bir ortamda eğitim görmelerini sağlamak iken diğeri ise öğrencilerin sorumluluğunu geliştirerek öğrencilere davranışlarını düzenlemeyi öğretebilmektir. Öğrencilerin bu amaçlara ulaşabilmeleri için bu davranışları kazanacakları yer olan sınıfa uygun ortamın hazırlanması, sürdürülmesi ve yönetilmesi gerekmektedir (Demirtaş, 2005).

Öğretmenlerin iyi bir öğretici olmalarının yanında etkili bir yönetici olmaları gerekmektedir (Sarıtış, 2003). Sınıf yönetiminin etkili bir şekilde gerçekleştiği durumlarda öğrencilerin davranışları zorlama ve güç ile değil kendi davranışlarını ve öğrenme ortamlarını kontrol edebilmeyi öğretmek düzenlenmektedir. Bu bağlamda sınıf yönetimi öğrencilerde sorumluluk bilinci geliştirmede, bireysel kontrolü içselleştirmede, kendini değerlendirme ve kontrol etmede işlevsel bir araç olarak kullanılmaktadır. Öğretmenler sınıf içerisindeki yaşamın daha önceden belirlenen hedeflere uygun şekilde yürütülmesinden öncelikle sorumludurlar. Diğer bir ifadeyle

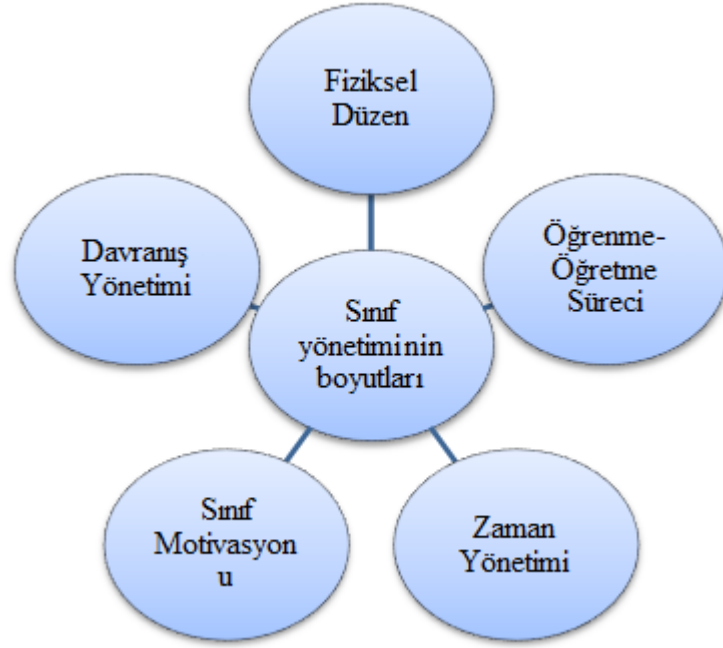
öğretmenler sınıf içerisinde öğrenme yaşantısının düzenlenmesi ve yürütülmesinden sorumludurlar. Bunun için öğretmenlerin sınıf yönetimi ilke ve yöntemlerini bilmeleri gerekmektedir. Bunlar öğretmenlerin sınıf içi yaşamı daha yararlı, üretken ve sevimli hale getirmelerine yardımcı olmaktadır (Aydın, 2007).

1.2.2. Sınıf Yönetiminin Önemi ve Boyutları

Sınıf yönetimi konusunda başarılı olan öğretmenler öğrencileri öğrenme sürecinde motive etme ve sınıf kontrolü sağlama konusunda daha başarılı olmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin sınıf yönetimini verimli ve etkili şekilde gerçekleştirememeleri hem öğretmenleri hem de öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda başarısız olmaları öğrencilerle başa çıkma konusunda sorun yaşamalarına ve öğrenci motivasyonunun düşmesine neden olmaktadır. Böyle bir ortamda öğretmenlerin iş doyumunu da düşmektedir. Bunun için öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisini geliştirmeye yönelik çabalara ağırlık verilmelidir (Erden, 2016). Bu doğrultuda sınıf yönetiminin önemini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Lemlech, 1988):

- Sınıf içerisinde uyulması gereken ilkeleri ve kuralları belirler. Bu ilke ve kuralların öğrencilerle paylaşılmasını sağlar.
- Öğretim etkinliğinin planlanması ve bu süreçte öğrencilerin kullanacakları materyallerin önceden temin edilmesini sağlar.
- Öğrencilerin gelişim sürecini takip ederek kendilerini değerlendirmelerine imkan sağlar.

Etkin bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenlerden sınıfı eğitimi hazırlamaları, kural ve süreçleri belirleyerek öğrencilerin bunları benimsemelerini sağlamaları, öğretimi düzenleyerek sürdürmeleri ve öğrencilerin sosyal açıdan beklenen şekilde davranışlarda bulunmalarını sağlayacak etkinlikleri gerçekleştirmeleri beklenmektedir (Ağaoğlu, 2008). Bu süreç 5 boyuttan oluşmaktadır (Şekil 3).

Şekil 3. Sınıf Yönetiminin Boyutları

Sınıf yönetiminin boyutları çalışmanın sıralı başlıklarında ana hatlarıyla açıklanmaktadır.

1.2.2.1.Fiziksel Düzen

Sınıf; sosyal gruplar, özel gereksinimi bulunan ve farklı ilgi alanları olan öğrencilerin oluşturduğu heterojen gruplardan oluşmuş küçük topluluklardır (Günay, 2005). Sınıfın fiziki düzeni de sınıf yönetiminin ilk boyutudur. Bu boyut; sınıfın genişliği, sınıf alanında bazı etkinliklerin yapılması ve kategorilendirilmesi için ışık, ısı, gürültü düzeyi, renk, estetik, oturma düzeni, öğrencilerin gruplandırılması ve eğitsel araç gibi unsurları kapsamaktadır (Yüksel, 2013). Sınıf, öğrencilerin yalnızca öğrenim gördüğü yer değildir. Bunun yanında sınıf öğrenciler açısından bir yaşam alanıdır. Sınıf eğitim sürecinin en temel birimidir. Bu açıdan sınıfların öğrencilerin özellikleri doğrultusunda düzenlenmesi, tasarlanması ve düşünülmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin de öğrencilerin özelliklerine göre sınıf ortamını istedikleri şekilde düzenleme imkanına sahip olmaları gerekmektedir (Şişman ve Turan, 2014). Sınıfın fiziksel düzeninin öğretmenler tarafından hazırlanan öğretim etkinliğinin niteliği

doğrultusunda düzenlenmesi verimli ve etkili bir sınıf yönetiminin başlangıcıdır (Celep, 2002).

1.2.2.2.Öğrenme-Öğretme Süreci

Sınıf yönetiminin bir başka boyutu ise öğretme ve öğrenme etkinlikleridir. Bir sınıf yöneticisi olan öğretmenlerin öğretme yöntemi ve teknikleri ve planlı şekilde kullanmaları gerekmektedir. Bunun için öğretmenlerin ilk aşamada öncelik sırası oluşturmaları gerekmektedir (Aksüt, 2008). Bu süreçte öğretmenlere yol gösteren en önemli materyal ise yıllık planlamadır. Öğretmenler yıllık planlamadan faydalanarak oluşturacakları günlük planlamalar ile dersin işleniş yöntemine açıklık getirmektedirler. Günlük planlama da öğretmenlerin dersi etkili ve verimli olarak işlemelerini sağlamaktadır (Yüksel, 2013). Öğrenme ve öğretmen sürecinin yönetimi konusunda gereken beceriye sahip olan öğretmenler öğrenciler açısından en uygun öğretim yaşantısını düzenleme konusunda zorlanmazlar. Çok boyutlu olan bu süreci öğretmenler öğrencilerin kişisel farklılıklarını göz önünde bulundurarak yönetmektedirler (Şişman ve Turan, 2014). Sınıf yönetiminin başarılı bir şekilde yürütülmesi öğretmenlerin kendi alanlarıyla ilgili güncel ve modern bilgilere sahip olmaları ve bunları sınıf ortamında bilimsel kriterler doğrultusunda uygulamalarıyla doğrudan ilişkilidir.

1.2.2.3.Zaman Yönetimi

Zaman yönetimi öğrencilerin bedensel, duygusal ve bilişsel bütün enerjilerini sınıfa ve okula yoğunlaştırmalarını sağlamaktır. Öğrenciler günlük hayatın önemli bir bölümünü okulda geçirmektedirler ve bu durum okulun ve sınıfın öğrencilerin ve öğretmenlerin hayatında ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun için zamanın etkili, planlı ve verimli bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Zamanın etkili şekilde kullanılmasının en temel şartı planlı olmaktır. Bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenler öğrenme ve öğretme etkinliklerini daha önceden planlamaktadır. Öğretmenler bu planlama ile sınıfta geçirilen zamanı rutin bir süreç olmaktan kurtararak verimli ve etkili hale getirecek planlama yapmaktadırlar (Demirel, 2004). Zaman yönetimi öğrenci başarısını arttırmak ve disiplin problemlerini ortadan

kaldırmak açısından son derece önemlidir. Öğretmenlerin zamanı dikkatli kullanmaları öğrenciler açısından öğrenme fırsatı oluşturulması anlamına gelmektedir. Zaman yönetimi hem öğrenci başarısını artırmakta hem de öğretmenleri dağınıklıktan kurtarmaktadır. Zamanı iyi şekilde planlayabilen öğretmenler öğretim sürecinde ulaşmak istedikleri hedeflere daha hızlı ulaşırlar. Dolayısıyla zaman kazanmış olurlar. Ayrıca daha az stres yaşayarak sınıf hakimiyetini ve motivasyonunu artırırlar. Bu ise sınıfın başarısını olumlu yönde etkiler (Özkılıç, 2005).

1.2.2.4.Sınıf Motivasyonu

Sınıf yönetimi, öğrencilerin motivasyonunu arttıracak bir ortamı oluşturarak öğrencileri bilinçlendirme, bağımlılıktan kurtarma ve sorumluk sahibi olma gibi başlıca hedeflere ulaşmayı amaçlamaktadır (Karip, 2002). Motivasyon öğrenme ve öğretme sürecinde başarılı olmanın temel anahtarlarından biridir. Eğitim uygulayıcıları ve araştırmacıları da öğrencilerin başarısını artırma ve sürdürmede kritik faktörün motivasyon olduğunu vurgulamaktadır (Robinson, 2017). Motivasyon genel anlamıyla bireyde istek ve arzunun seçilmesi ve harekete geçirilmesi yoluyla bilişsel süreçleri başlatan, yönlendiren, değerlendiren, güçlendiren ve sonlandıran bir uyarılma durumudur (Dörnyei ve Ushioda, 2011). Öğrencilerin sınava hazırlanmaları, dersi dinlemeleri, yaptıkları işten doyum elde etmeleri, ne yapacaklarına karar vermeleri onların motivasyonlarını yakından ilişkilidir (Yazıcı, 2012). Bu nedenle motivasyon etkili öğrenme sürecinin en temel bileşenlerinden birisidir (Slavin, 2013). Bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenler de sınıf yönetimi

sürecinde öğrencilerin motivasyonu artıracak etkinlikleri planlayarak bunları sınıf ortamında uygulamaktadırlar.

1.2.2.5.Davranış Yönetimi

Öğretim etkinliğinde hedeflenen düzenin sağlanmasında ve korunmasında davranış yönetimi oldukça önemlidir. Günümüzde öğretmen yeterliliği açısından bilgili olmak tek başına yeterli kabul edilmemektedir. Bilgili olmanın yanı sıra

öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda başarılı olmaları beklenmektedir. Bu doğrultuda mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda zorlandıkları görülmektedir. Araştırmalarda öğretmenlerin öğrenci davranış problemi nedeniyle dersin hedefine ulaşma konusunda zorluklarla karşılaştıkları ve dersin önemli bir bölümünü öğrencilerin davranış problemlerini ortadan kaldırmaya gayret ederek geçirdiklerini ortaya koymaktadır (Ada, 2008). Bunun için öğretmenlerin sınıf yönetimi sürecinde davranış değiştirme yöntemleri ve tekniklerini bilmeleri gerekmektedir. Bu teknikleri bilerek uygulayan öğretmenlerin olumlu sınıf ortamı düzenleme, olumsuz davranışlara sınıfın atmosferini bozmadan müdahale etme ve alternatif çözümler üretme konusunda daha başarılı olmaktadır (Özdemir Gültekin, 2015).

1.2.2.6.Sınıf Yönetimi Modelleri

Literatürde sınıf yönetimi modelleri konusunda farklı sınıflandırmalar bulunmaktadır. Buna göre bazı araştırmacılar sınıf yönetimini önlemsel, tepkisel, bütünsel ve gelişimsel olmak üzere dört kategoride ele alırken (Balay, 2003; Sarı ve Dilmaç, 2004) bazı araştırmacılar ise bütünsel, gelişimsel, önlemsel, tepkisel ve geleneksel olmak üzere beş kategoride ele almaktadırlar (Sarıtaş, 2000; Kaya, 2003). Bu araştırmada ise literatürde öne çıkan sınıf yönetimi modelleri dört kategoride incelenmektedir.

Önlemsel Yöntem Modeli: Sınıf içerisinde sorun çıkarabilecek tüm faktörleri daha önceden tespit etmeye dayalı bir oturma düzeni belirleme esasına dayanmaktadır. Bu modelde istenmeyen durumları ve davranışları önleyici kurallar konulmaktadır (Başar, 2005). Bu model sınıf ortamında karşılaşılabilecek sorunların daha önceden alınan planlı önlemler ile engellenmesi şeklinde de açıklanmaktadır. Fakat önlem alma durumu öğrenciyi sıkacak ve abartılı boyutta olmamalıdır. Çünkü öngörülme her hangi bir durumda modelin etkisiz kalma riski bulunmaktadır. Bunun yanında aşırı önlem alma öğrencilerin ve öğretmenin önlemlerin içerisinde boğulmasına neden olmaktadır. Bu modelde öğretmenler olayların sonuçlarından öte nedenlerine odaklanmakta ve tepkilerini genellikle bireye değil olaya yönetmektedirler. İstenmeyen davranışlara karşı ise saygı ve sevgi yaptırımlarını

kullanılmaktadırlar. Bu model daha önceden planlanarak kullanıldığı durumlarda sınıf içerisinde beklenmeyen ve istenmeyen durumların ortaya çıkmasını önlemektedir (Şentürk, 2006).

Tepkisel Yönetim Modeli: Bu modelde istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı ceza ve ödül etkinlikleri kullanılmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı tepki vermesi ile gerçekleşmektedir. Gruptan çok kişiye yönelen ve geleneksel sınıf yönetimi yaklaşımını kapsayan bu model öğrenci ile kurulan iletişimde beklenmeyen sonuçlar doğurabileceği için birçok uygulayıcı ve araştırmacı tarafından eleştirilmektedir. Bu model kullanılırken öğretmenin göstereceği her tepkinin karşısında öğrenci tarafından başka bir tepkinin geleceği unutulmamalıdır. Bu modeli sıklıkla kullanan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisinin düşük olduğu ifade edilmektedir (Başar, 2005). Bu modelde sınıf içerisinde oluşan ve istenmeyen davranışların değiştirilmesi hedeflenmektedir. Öğretmenlerin yaşanan olayın nedeninden çok sonuçlarına odaklanması, tepkisini genellikle bireye yöneltmesi, istenmeyen davranış karşısında cezalandırma yöntemine başvurması, kuralları amaç gibi değerlendirmesi ve bunları tartışmasız şekilde uygulaması tepkisel modele has sınıf yönetimi davranışları olarak sıralanmaktadır (Şentürk, 2006).

Gelişimsel Yönetim Modeli: Bu model sınıf yönetiminde öğrencilerin gelişimsel özelliklerinin göz önünde bulundurulduğu ve temel bir faktör olarak ele alındığı modeldir (Başar, 2005). Ayrıca sınıf içi etkinliklerin öğrencilerin zihinsel, fiziksel ve duygusal gelişimsel evrelerine uygun şekilde tasarlanmasıdır. Öğrencilerin gelişimsel özelliklerinin göz önünde bulundurulması ve buna uygun davranışlar sergilenmesi öğrenci başarısını artırmaktadır. Bu doğrultuda; sınıf kuralları belirlenirken öğrencilere sorumluluk verme ve onların gelişimsel özelliklerini dikkate alma, dersleri öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesine göre planlama, öğrencilerden gelişim seviyesine uygun davranışlar bekleme, düzenlenen etkinliklerde öğrencilerin kişisel gelişim özelliklerini dikkate alma bu modele has öğretmen davranışları olarak sıralanmaktadır (Şentürk, 2006).

Bütünsel Yönetim Modeli: Sistem modeli olarak da ifade edilen bu model daha çok önlemsel modele öncelik vermektedir. Ancak gereken durumlarda öğretmenlerin

diğer modellere uygun davranışları da kullanmasını öngörmektedir (Başar, 2004). İstenmeyen durumları ve davranışları önleyebilmek için bunlara yol açan faktörlerin ortadan kaldırılmasına dayanmaktadır. Ayrıca öğrencilerin gelişimsel özelliklerini göz önünde bulundurarak hareket edilmesini savunmaktadır (Başar, 2005). Öğretmenler bu modelde diğer modelleri durumsal anlayışla sergilemektedirler. Bu modelin bir başka özelliği ise sınıfın çevresi ile beraber ele alınmasına dayanmasıdır. Burada öğretmenden beklenen tepkisel modele dayanan davranışları en alt düzeyde; gelişimsel ve önlemsel modele dayanan davranışlar ise en üst düzeyde sergilemesidir (Şentürk, 2006).

1.2.3. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler

Sınıf yönetimi konusunda başarılı olmayı isteyen öğretmenlerin hem sınıf hem sınıf yönetimi modelleri hem de sınıf yönetimi üzerinde etkili olan faktörler konusunda gerekli bilgi ve donanımına sahip olması beklenmektedir (Taş, 2005). Dolayısıyla sınıf yönetimi çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bu faktörlerden birisi çevredir. Çevre yakın ve uzak çevre olmak üzere iki başlıkta incelenmektedir. Yakın çevre öğrencilerin içerisinde buldukları sınıf, ev ortamı, aile ortamı ve boş zamanlarını geçirdikleri yerleri ifade ederken; uzak çevre ise toplum, televizyon, internet ve sosyal medya araçlarını kapsamaktadır (Gündüz, 2001). Çevre öğrencilerin informal eğitim ortamını ve kültürünü oluşturduğu için oldukça önemlidir. Bu doğrultuda çevre öğrencilerin davranışlarının ortaya çıkmasındaki etkisi nedeniyle sınıf yönetimi sürecinde de önem taşımaktadır (Adıgüzel, 2016). Sınıf yönetimi sürecinde etkili olan diğer faktör ise ailedir. Aile bireyin doğduğu, büyüdüğü, ebeveynini oluşturan toplumun en küçük birimidir. Aile bireyin ilk eğitimini aldığı yer olması nedeniyle önemlidir. Ailenin sosyal, ekonomik, kültürel yapısı ve eğitim seviyesi ile çocukla kurduğu iletişim, öğretmen ve okul ile iletişimi gibi faktörler çocukların hem toplumdaki hem de okuldaki davranışları üzerinde etkili olmaktadır (Erden, 2008). Sınıf yönetimi sürecinde etkili olan diğer bir faktör olan okulun zayıf ve güçlü tarafları sınıf üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Sınıf yönetimi açısından değerlendirildiğinde iyi bir okul çevresinde ilgi uyandırarak örnek olmalı ve öğrencilere evrensel insani değerleri benimsetmelidir. Ayrıca

öğrencilerde çağın gerektirdiği eğitim ihtiyacını karşılamalı yaratıcı düşünme ve çözüm üretme becerisi kazandırılmalıdır (Başar, 2004).

Öğretmenlerin yeterliliği ve öz yeterlik algıları da sınıf ortamı üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Yeterlilik inancı yüksek olan öğretmenlerin görev yaptıkları sınıflarda öğrencilerin girişimciliği ve özdenetim becerileri yüksek olmaktadır (Baloğlu, 2001).

1.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu başlığında araştırma konusu ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış araştırma örnekleri ele alınmaktadır.

1.3.1. Yurt Dışında Yapılmış Araştırmalar

Yabancı literatürde öğreticilerin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisini ele alan araştırma özetleri tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: Yabancı Literatürde Öğreticilerin ve Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerisini Ele Alan Araştırma Özetleri

Yazar (Lar)	Tarih	Sonuç (Lar)
Woolfolk, A. E., & Hoy, W. K.	1990	Öğretmenlerin öz yeterlilik becerisinin artmasıyla sınıf yönetimi becerisinin arttığı görülmüştür
Dobbs, J., Arnold, D. H., & Doctoroff, G. L.	2004	Öğretmenlerin öğrencilere genellikle emir cümleleri kullandıkları görülmüştür.
Florin, L. D.	2011	Okul öncesi öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi becerisinin öğrencilerin akademik ve sosyal becerileri üzerinde etkili olduğu görülmüştür

Drang, D. M.	2011	Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerisini meslektaşlarından öğrendikleri mesleki deneyimin artmasıyla sınıf yönetimi becerisinin arttığı görülmüştür
Carlson, J. S., Tired, H. B., Bender, S. L., & Benson, L.	2011	Okul öncesi öğretmenlerin pozitif sınıf yönetimi stratejisi kullandıkları görülmüştür
Bullock, A., Coplan, R. J., ve Bosacki, S.	2015	Öğretmenlerin mesleki deneyimleri ve öz yeterlilik inançları ile sınıf yönetim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür
Blunk, I. M., Russell, E. M., & Armga, C. J.	2017	Öğretmenlerin sınıf içerisinde henüz çatışma ortaya çıkmadan önce çatışmaları önlemeye çalıştıkları görülmüştür
Hepburn, L., Beamish, W., & Alston-Knox, C. L.	2021	Öğretmenlerin davranış ihlalleri için öğrencileri cezalandıran uygulamalara güvendikleri görülmüştür

Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi yabancı literatürde araştırmacıların sıklıkla ele aldıkları araştırma konularından biridir. Bu araştırmalardan birinde Woolfolk ve Hoy (1990) öğretmenlerin öz yeterlik algılarıyla sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Gözlem yönteminin kullanıldığı araştırmaya din eğitimi veren 55 öğretmen dahil edilmiştir. Araştırmanın sonunda öğretmenlerin motive olmayan ve öğretimi zor öğrencilerle dahi başarılı olabileceklerine dair inancın artmasıyla sınıfta problem çözücü hümanist yöntemler kullandıkları görülmüştür. Dolayısıyla öğretmenlerin öz yeterlilik becerisinin artmasıyla sınıf yönetiminde insancıl kontrol yöntemlerini tercih ettikleri görülmüştür. Görüldüğü gibi öz yeterlilik inancı sınıf yönetimi becerisini etkilemektedir. Yapılan araştırmalarda sınıf yönetimi becerisi üzerinde etkili olan diğer bir faktörün ise mesleki deneyim olduğu görülmüştür. Bu bağlamda yapılan bir araştırmada Drang (2011) okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi ile ilgili inanç, bilgi ve uygulamalarını ortaya koymayı hedeflediği

araştırmasına 6 okul öncesi öğretmenini dahil etmiştir. Verilerin gözlem, görüşme ve belge tarama yöntemiyle toplandığı araştırmanın sonunda öğretmenlerin sınıf yönetimini meslektaşlarından öğrendikleri dolayısıyla mesleki deneyimin artmasıyla öğretmenleri sınıf yönetimi becerisinin arttığı görülmüştür. Bunun yanında öğretmenlerin sınıf kontrolünü sağlarken genellikle sözel uyarılar kullandıkları bulgulanmıştır. Aynı şekilde Bullock ve arkadaşları (2015) tarafından yapılan araştırmada da öğretmenlerin mesleki deneyimleri ve öz yeterlilik inançları ile sınıf yönetim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Başka bir araştırmada ise Dobbs ve arkadaşları (2004) okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 153 öncesi öğretmeni dahil ettikleri araştırmalarında öğretmenlerin sınıf yönetimini sağlarken hangi faktörlerden etkilendiklerini incelemişlerdir. Bu amaç doğrultusunda sınıf içi kameralar izlenmiş ve böylece öğretmenlerin öğrenme ortamında sınıf yönetimi sağlama becerileri irdelenmiştir. Araştırmanın sonunda erkek çocuklarının kız çocuklarına kıyasla daha çok dikkat çektikleri ve öğrencilerin davranış ihlalleriyle öğretmen dikkate arasında doğrudan bir ilişki olduğu görülmüştür. Bunun yanında öğretmenlerin sınıf ortamında istenmeyen davranışlarla emir cümleleri kullanarak baş etmeye çalıştıkları gözlemlenmiştir. Okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisini değerlendirmeyi amaçladığı çalışmada Florin (2011) okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi becerisinin öğrencilerin akademik ve sosyal becerileri üzerinde etkili olduğunu tespit etmiştir.

İlgili literatür incelendiğinde öğretmenlerin öğrenme ortamında davranış ihlalleri ile karşılaştıklarında birbirinden farklı tepkiler verdikleri görülmüştür. Buna göre Carlson ve arkadaşları (2011) okul öncesi öğretmenlerin pozitif sınıf yönetimi stratejisi kullandıklarını, Blunk ve arkadaşları (2017) öğretmenlerin sınıf içerisinde henüz çatışma ortaya çıkmadan önce çatışmaları önlemeye çalıştıklarını ve Hepburn ve arkadaşları (2021) ise öğretmenlerin davranış ihlalleri için öğrencileri cezalandıran uygulamalara başvurduklarını tespit etmiştir.

1.3.2. Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar

Öğreticilerin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisini ele alan yurt içinde yapılmış araştırma özetleri tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2: Öğreticilerin ve Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerisini Ele Alan Yurt İçinde Yapılmış Araştırma Özetleri

Yazar (lar)	Tarih	Sonuç (lar)
Güven, E. D. ve Cevher, F. N.	2005	Öğretmenlerin mesleki deneyimi, sınıftaki öğrenci sayısı, okulun ekonomik ve sosyal durumu ile sınıf yönetimi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür
Denizel Güven, E. ve Cevher, N.	2005	Öğretmenlerin genellikle öğrenci merkezli bir sınıf yönetimi stratejisi benimsedikleri görülmüştür
Dinçer, Ç ve Akgün, E.	2015	Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi ile eğitim durumu, çalışma saati ve sınıfta yardımcı personel bulunma değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür
Adıgüzel, İ.	2016	Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi ile medeni durumu, gelir düzeyi, mesleki kıdemi ve tükenmişlik algısı arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır
Yaşar Ekici, F., Günhan, G. ve Anılan, Ş.	2017	Okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini mesleki kıdeme göre farklılaştığı; buna karşın yaş, medeni durumu, kadro durumu, gelir düzeyi, çalışılan kurum türü, sınıfta bulunan öğrenci sayısı, eğitim düzeyi ve sınıf yönetimi konusunda eğitim alma durumuna göre farklılaşmadığı görülmüştür

Kılıçarslan, A., & Akçay, R. C.	2019	Formasyon eğitiminin öğretmenlerin sınıf içi yönetim algılarını arttırdığı, hizmet içi eğitimin ve hizmet süresinin sınıf yönetimi üzerinde etkili olmadığı görülmüştür
Gangal, M., & Öztürk, Y.	2019	Öğretmenlerin geleneksel sınıf yönetimi stratejilerini kullandıkları görülmüştür
Çoban, G. S., & Cizrelioğulları, M. N	2021	Öğretmenlerin sınıf yönetiminde ödül ve ceza uygulamalarına yer verdikleri görülmüştür

Yurtiçi literatürde öğretmenlerin ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisine ele alan araştırmalar incelendiğinde sınıf yönetimi becerisinin çeşitli değişkenlerle ilişkili olduğu görülmüştür. Bu araştırmalardan birinde Güven ve Cevher (2005) okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi ile farklı değişkenler arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında öğretmenlerin görev yaptıkları okulun türü ve eğitim geçmişi ile sınıf yönetimi becerisi arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılığın olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmada ayrıca öğretmenlerin mesleki deneyimi, sınıftaki öğrenci sayısı, okulun ekonomik ve sosyal durumu ile sınıf yönetimi arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür Yaşar Ekici ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan araştırmada ise okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini mesleki kıdeme göre farklılaştığı; buna karşın yaş, medeni durum, kadro durumu, gelir düzeyi, çalışılan kurum türü, sınıfta bulunan öğrenci sayısı, eğitim düzeyi ve sınıf yönetimi konusunda eğitim alma durumuna göre farklılaşmadığı görülmüştür.

Başka bir araştırmada ise Dinçer ve Akgün (2015) okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile yaşları ve kurum sektörü arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu; ancak öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi ile eğitim durumu, çalışma saati ve sınıfta yardımcı personel bulunma değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulgulamışlardır. Aynı şekilde Adıgüzel (2016) tarafından yapılan araştırmada da öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi ile

medeni durumu, gelir düzeyi, mesleki kıdemi ve tükenmişlik algısı arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır. Kılıçarslan ve Akçay (2019) ise Yaygın din eğitiminde çalışan Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi algılarını inceledikleri çalışmalarında formasyon eğitiminin öğretmenlerin sınıf içi yönetim algılarını arttırdığını, hizmet içi eğitimin ve hizmet süresinin ise sınıf yönetimi üzerinde etkili olmadığını tespit etmişlerdir.

Eğitim ortamında istenmeyen davranışlarla başa çıkmanın en önemli aşaması öncelikle sorunlu davranışı tespit ederek bu davranışa neden olan faktörleri bulmaktır. Öğretmenlerin eğitim ortamında problem oluşturan durumu iyi bilmeleri bu durumu ortadan kaldırmalarını kolaylaştırmaktadır. Aksi halde istenmeyen olumsuz davranışlar sergileyen öğrenciler sınıf içinde oluşturulan öğrenme fırsatını bozmakta ve bu durum öğretmenlerin kendilerini engellenmiş hissetmelerine yol açmaktadır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde eğitim ortamında istenmeyen davranışları tespit etme, sınıf disiplini sağlama ve istenmeyen davranışları ortadan kaldırmaya yönelik öğretmenlerin farklı sınıf yönetimi stratejileri kullandıkları görülmektedir. Buna göre okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini farklı değişkenler açısından ele aldıkları çalışmalarında Denizel Güven ve Cevher (2005) okul öncesi öğretmenlerinin genellikle öğrenci merkezi yönetim anlayışını benimsediklerini, sınıf içerisinde istenmeyen davranışlarla başa çıkabilmede sözel iletişime odaklandıklarını saptamışlardır. Gangal ve Öztürk (2019) ise okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi, disiplin ve istenmeyen davranışlar hakkındaki inançlarını ele aldıkları ve nitel araştırma yöntemleri kapsamında yürüttükleri çalışmaları sonucunda öğretmenlerin genellikle geleneksel sınıf yönetimi stratejilerini kullandıklarını tespit etmişlerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, araştırmanın veri toplama süreci ve veri analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini incelemeye yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla nitel araştırma desenlerinden olan durum çalışması kullanılmıştır.

Nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan durum çalışmasının amacı belirli zaman diliminde gerçekleşen olguların neden sebep ve sonuçlarını anlayıp derinlemesine inceleyip betimlemek için kullanılan bir araştırma yöntemidir. Çoklu fonksiyonel kaynakları içeren veri toplama araçları gözlem, görüşme, rapor ve dokümanlar ile derinlemesine incelenen durumların açıklandığı bir nitel araştırma desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.2. ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırmanın çalışma grubu İstanbul ili Zeytinburnu ilçesi Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Çalışmanın örnekleme amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem ile seçilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerinin seçiminde halen aktif görevde olmaları ölçütü kullanılmıştır. Öğreticilerin çalışmaya katılımı tamamen gönüllülük esasına göre yapılmıştır.

Görüşmeler covid-19 virüsü tedbirlerinden dolayı ve dönemsel kısıtlamalardan kaynaklı olarak, gelişen teknoloji çağı ile zoom uygulaması üzerinden yapılmıştır.

Görüşme ses kayıtlarının kaydedileceği araştırmacı tarafından öğretici her seferinde bilgilendirilmiştir. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dahil olup öğretmenlerin tüm samimiyeti ile cevap verdikleri varsayılmıştır.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellik	Değişken	N	%
Öğrenim Durumu	Lise/Ön lisans	10	52,6
	Lisans	8	42,1
	Lisansüstü	1	5,3
D.İ.B. 4-6 Yaş Eğitiminde Tecrübesi (Yıl)	1-3	10	52,6
	4-6	7	36,8
	7 ve daha fazla	2	10,5
D.İ.B. 4-6 Yaş Eğitim Kurumunda Statüsü	Kadrolu	9	47,4
	Sözleşmeli	3	15,8
Okul Öncesi Eğitime yönelik Alınan Eğitim	Fahri	10	52,6
	Üniversite (+Diyanet veya MEB)	5	26,3
	Diyanet	3	15,8
4-6 Yaş Grubu İle Çalışma Sebebi	Halk Eğitim	11	57,9
	Kendi Tercihim	14	73,7
	Görevlendirme	5	26,3

Yukarıdaki tabloda verildiği gibi öğretmenlerin çoğunluğu Lise veya Ön lisans (N=10, %52,6) mezunudur. Sadece 8'i (%42,1%) lisans ve 1 öğretici ise doktora mezunudur. Öğreticilere yöneltilen diğer demografik soru ise D.İ.B. 4-6 yaş eğitiminde tecrübesi (yıl) ile ilgilidir. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre 10 öğretici (%52,6) 1 ile 3 yıl arasında; 7 öğretici 4 ile 6 yıl arasında ve sadece 2 öğretici ise 7 ve daha fazla yıl okul öncesi eğitim tecrübesi bulunmaktadır. Buna

ilaveten öğreticilere formasyon ile ilgili olarak sadece 5 tanesinde formasyona sahip olduğu görülmüştür. Bazı öğreticiler bunların yanında hafızlık eğitimi aldıklarını bazılarının halen üniversitede lisans veya Ön lisans programlarında (Çocuk gelişimi, sosyal hizmet) okuduklarını belirtmişlerdir.

Yukarıdaki tabloda ayrıca öğreticilerin Diyanet İşleri Başkanlığına (DİB) bağılı 4-6 yaş eğitimindeki statüleri ile ilgili soru yöneltilmiştir. Öğreticilerin verdikleri cevaplara göre 10 öğretici fahri olarak görev yapmaktadır. 9 öğretici ise kadrolu ve sadece 3 öğretici sözleşmeli olarak görev yapmaktadır.

Öğreticilerin eğitimlerine bakıldığında 11 eğitimden halk eğitimden sertifika ve eğitim olarak öğretici olduklarını; 5 öğretici ise üniversite (ve Diyanet, MEB) eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir. Sadece 3 öğretici diyanetten eğitim olarak öğretmenlik yapmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu 380 saatlik halk eğitim programına dahil olarak sertifika aldıklarını söylemişlerdir. Ayrıca, bazı öğreticiler ise lisans programında okurken veya göreve başladıktan sonra sertifika olarak veya formasyon elde ederek öğretici olduklarını ifade etmişlerdir.

Öğreticilik yapma nedenleri sorulduğunda ise 14 öğretici kendi tercihleri olduğunu söylemişlerdir. Bazıları buna ilaveten çocukları çok sevdikleri için, çocukları oldukları için veya okul öncesinde eğitmeyi sevdikleri için öğretici olduklarını belirtmişlerdir. 5 öğretici ise bunu kendi tercihleri olarak yapmadıklarını görevlendirme (Diyanet), müftünün ricası, atama sonucunda görev yaptıklarını belirtmişlerdir.

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışmada veriler araştırmacı tarafından hazırlanan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracının ilk kısmında öğretim durumu, mesleki deneyimi, statüsü, tercihi, gibi demografik sorular bulunmaktadır. Demografik bilgiler ile ilgili toplam 7 adet soru yöneltilmiştir. İkinci kısımda ise sınıf yönetimi konusundaki tutumları, bilgileri ve uygulamaları ile ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci kısımdaki görüşme soruları ise 17 adet sorudan oluşmuştur. Toplamda 24 soru bulunmaktadır.

Bu araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmak için şu önlemler alınmıştır: Uzman Görüşü: Araştırmanın veri toplama aracı olan görüşme formunun ilk hali, okul öncesi eğitimi alanında çalışan 3 öğretim üyesine gönderilmiş; 2'inden dönüt alınmıştır. Öğretim üyelerinin görüşleri arasındaki tutarlılık incelendikten sonra görüşme formunda gerekli düzeltmeler yapılmış ve görüşme formuna son şekli verilmiştir. Araştırmacı Çeşitlemesi: Katılımcılar ile online/çevrimiçi ortamda yapılan görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Kayıt altına alınan görüşmelerin transkriptleri çıkarılmış ve hem araştırmacı hem başka bir kodlayıcı tarafından kodlanarak veriler oluşturulmuştur. Sonrasında kodlayıcılar arasındaki güvenilirlik değeri hesaplanmıştır. Güvenirlik değeri, Miles ve Huberman'ın (1994) "Güvenirlik" = $[(\text{Görüş birliği}) / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı})] \times 100$ formülüyle hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda kodlayıcılar arasında %90 uzlaşma olduğu görülmüştür. Bir çalışmada güvenilirlik değerinin %90'nın üzerinde olmasının güvenilirliği oldukça artırdığı düşünüldüğünde (Miles ve Huberman, 1994) bu değer araştırmanın güvenilirliği açısından uygun olduğu ifade edilebilir.

2.4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Bu çalışma Diyanet İşleri başkanlığına bağlı 4-6 yaş Kur'an kurslarında görev yapan Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi için seçilen 19 Kur'an kursu öğreticisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin seçiminde halen görevde olmaları ve İstanbul'da görev yapmaları kriterleri kullanılmıştır. Öğreticilerin çalışmaya katılımı tamamen gönüllülük esasına göre yapılmıştır.

Öğreticilere öncelikle öğrenim durumları, görev süreleri, kurumlardaki statüleri, görev aldıkları pozisyon için aldıkları eğitimler ve 4-6 yaş grubunda çalışma sebepleri gibi demografik sorular yöneltilmiştir. Sonrasında ise öğretmenlerin Kur'an kurslarında çalışmalarını sırasında sınıf yönetimi, öğretim seçenekleri, sınıf öğretimi ile ilgili düşünceleri ve yaklaşımları, kurumlarının güvenlik, okul öncesine uygunluk, fiziki durumları ile sınıf yönetiminin geliştirilmesi açısından düşünceleri sorulmuştur.

Veri toplama işlemi Nisan, Mayıs 2021’de araştırmacı tarafından yapılmıştır. Veri toplama işlemi zoom uygulaması üzerinden görüntülü konuşma ile gerçekleştirilmiştir. Herbir görüşme yaklaşık ortalama 30 dakika sürmüştür. Verilen cevaplar öğreticilerin izni alınarak kaydedilmiştir. Kaydedilen ses kayıtları sonrasında Word dosyasına aktarılmış ve NVivo ile Word programlarından yararlanılarak analiz edilmiştir.

Çalışma ile ilgili etik ve izin durumları ile beraber çalışmanın amacı, görüşme sorularının sayısı ve toplam ihtiyaç duyulan sürelerle ilgili katılımcıya online bilgiler sunulmuştur. Katılımcılardan elde edilen veriler samimiyet açısından incelenmiştir.

Çalışmada kullanılan görüşme soruları daha önce yapılmış benzer çalışmalar incelenerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Oluşturulan görüşme soruları daha sonrasında alanında uzman kişilere gönderilip onayı alındıktan sonra uygunluğu sağlanmıştır.

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin değerlendirilmesi NVivo ve MS Word paket programı kullanılarak yapılmıştır. Demografik sorulardan elde edilen bulgular nicel analiz bağlamında sınıflandırılmış ve tablolar ile sunulmuştur.

İkinci kısımda ise görüşme sorularından elde edilen cevaplar betimsel analiz ile tutularak incelenmiştir. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar öncelikle kodlanmıştır. Sonrasında ise elde edilen kodların cevaplar içerisinde yer alma sayıları veya frekansları bulunarak yorumlanmıştır. Öğreticilerin cevapları 1 den 19’a kadar kodlanarak verilmiştir. Her bulgunun altına ğretmen ifadelerinden örnekler sunulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR

Bu çalışmada Diyanet İşleri Başkanlığına (DİB) bağlı 4-6 yaş arasındaki çocukların gittiği Kur'an kursundaki öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin becerileri incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Aşağıdaki tabloda ise NVivo programı kullanılarak elde edilen ve öğretmenlerin görüşme sorularına cevaplarında en fazla sayıda kullanılan kelimeler ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Buna göre çocuk, ders, oyun, zaman, etkinlik, öğrenci, eğitim, Allah, veli, cin, seminer ve davranış gibi kelimeler sınıf yönetimi ile ilgili en fazla kullanılan kelimelerden olmuştur. Sınıf yönetimi ve Kur'an kavramı ile ilgili sadece 8 kez bahsi geçmiştir.

Tablo 4.

Tablo 4. NVivo Programı ile Elde Edilen Kelimelerin Frekans ve Yüzdeleri

Kelime	Uzunluk	N	%
Çocuk	5	319	32,8
Ders	4	109	11,2
Oyun	4	75	7,7
Zaman	5	52	5,3
Etkinlik	8	50	5,1
Öğrenci	7	46	4,7
Eğitim	6	46	4,7
Allah	5	45	4,6
Veli	4	40	4,1

Cin	3	29	3,0
Seminer	7	27	2,8
Davranış	8	25	2,6
Öğrenme	7	20	2,1
Boyama	6	17	1,7
Tecrübe	7	15	1,5
Melek	5	14	1,4
Hijyen	6	11	1,1
İletişim	8	11	1,1
Sınıf Yönetimi	13	8	0,8
Kur'an	5	8	0,8
Pandemi	7	7	0,7
Toplam	-	974	100,0

Görüşmenin ikinci bölümünde öğretmenlere sınıf yönetimi, sınıf etkinlikleri ve program ile ilgili toplam 17 açık uçlu soru yöneltilmiş ve cevaplandırmaları istenmiştir. Öğreticilerin verdikleri cevaplar çalışmanın amacına uygun olarak sırayla incelenerek sunulmuştur. Sonraki görüşme sorusunda ise sınıf yönetimi konusunda kendilerini yeterli görüp görmedikleri yöneltilmiştir. Maddeler arasındaki geçişler sorulardan beklenen cevapların analiz edilmesiyle gerçekleştirilmiştir.

Örneğin, 9 ve 12 nolu sınıf yönetiminde desteğe ihtiyaç duyma durumunu aşağıdaki ifadeler ile açıklamıştır:

- *“Bir desteğe ihtiyaç duyma durumu oluyor. Yani şöyle şimdi benim üçüncü yılım ilk sene bunu sorsaydınız; kesinlikle yardım almam gerekiyor derdim ama üçüncü yılın sonunda artık ve bu işi hem yüz yüze hem online da deneyimledikten sonra şimdi bu biraz göreceli bir soru, eğer sınıfta biraz problemler varsa psikolojik destek almaları gerekiyor ya da*

öğreticinin bir uzmandan yardım alması gerekiyor ama böyle bir çocuk yoksa eğer, yardım olmadan sınıf yönetimi kurabiliyorum.” (Ö9).

- *Desteğe ihtiyaç duyuyorum. Ya şimdi şöyle, bizim 4-6 yaşlarda maalesef ki öğretmenimiz yok ya da işte milli eğitim okullarında olduğu gibi stajyer öğretmen yok. Bizde onun eksikliğini yaşıyoruz. Tabii ki öğrencilerle tek başımıza sınıftayız. Bir öğrenci dersine birebir alırken diğer öğrenciyle orada boşlukta kalıyor. Her ne kadar onları bir oyun ya da başka bir etkinliği organize etmiş olsanız da. Örneğin başa bir çocuğun bir desteğe ihtiyacı var. Yardıma ihtiyacı var. Diğer taraftan öbür çocuğun sorusunu cevaplamış, zorunda kalıyorsunuz. Bir bölünme oluyor. Hani bu benim çok hoşuma gitmiyor? Yani bundan bazen rahatsız olduğum zamanlar oluyor. Neden bir tane da öğretici yok. Bunu çok dile getiriyorum. Benim en çok eksik gördüğüm bu yani, maalesef neden kaynaklanıyor bilmiyorum ama mesela çocuk gelişimi okuyan liselerde ya da çocuk gelişimi okuyan üniversitelerdeki öğrenciler oralara staja gönderiyor ama Diyanet'te böyle bir şey yok. Şu an pandemi. Tamam, belki a 8 öğrenciyle sınıfta kaldığımız oluyor ama 16 öğrenci ile sınıfta tek başıma kaldığım günler vardı. Yardımcı stajyer olsa ne güzel olur.” (Ö12).*

Öğreticilere meslekte kendilerini geliştirme için neler yaptıkları sorusuna farklı cevaplar verilmiştir. Öğreticilerin verdiği bazı cevaplar aşağıdaki gibidir:

- *“Genelde videolar seyrediyorum gruplara üye oluyorum Pinterestten giriyorum ben akşamları en az 2-3 saati mi sosyal medyada Ondan sonra grubumuz var Zeytinburnu grubu ile orada birbirimizle yine müzakere içindeyiz oradan bilgiler alıyoruz ondan sonra bazı çocuk gelişimi ile ilgili kitaplara bakıyoruz derken bir şeyler yapmaya çalışıyoruz Hizmetçi eğitimde aldık zaten önerilen kitaplar da okundu daha öncesi 3 tane de çocuk yetiştirdi zaten annem hangi yaşta ne olur o kitaplara bazen göz atıyorum internette dolaşıyorum derken kendimi yetiştirmeye çalışıyorum aciz kalmak istemiyorum o yaştaki çocuklar biliyorsunuz çok uyanıklar afları yok Ufacık bir şeyde yanlış olmuyor yani. Toparlayamam kendimi yetiştirmek zorunda olduğumun farkındayım” (Ö2).*

- *“Kitaplardan destek alıyorum Daha çok sosyal medyada olan farklı eğitim türleri ile ilgileniyorum bu daha çok okulsuz eğitimler var mesela tam olarak İngilizcesini hatırlayamıyorum şu an ama daha çok Annelerin çocukları evde bireysel olarak yetiştirmeleri hiç okula göndermeden bir yerlere getirebilmeleri Bu konuyla da ilgileniyorum ama bana açıkçası çok da yeterli gelmiyor hem çocuğun bir öğretmenden özellikle eğitim alması taraftarıyım hani bunun üzerine Az önceki bahsettiğim evde eğitim konusu üzerine de birtakım araştırmalar yaptım birçok makaleler okudum Haklı olan yönleri var güzel yönleri var Çocuk sadece okulda eğitim Almaz ama çocuk tek başına evde eğitimde alamaz Hani ben biraz bu kanıdayım Açıkçası muhakkak ki bir öğretmenin önünde eski usul de daha eski Osmanlı usulünde medreseler varmış her çocuk bir öğretmenin bir hocanın önüne diz çökmeliymiş Ben hala bu fikri savunuyorum. Seminerlere katılıyorum onunla ilgili kitaplar okumaya çalışıyorum bazen YouTube'dan videolar izliyorum bu kadar.” (Ö6).*
- *“Bir yıldır daha öncesinde, hatta yani bu kapanmalar olmazdan evvel de zaten online olarak takip ettiğim sayfalar vardı. Oralardan işte eğitim duyuruları vardı. Onları takip ediyorum ücretli tabi bunlar bireysel kurum karşılamıyor. Bunları ben kendi şahsi olarak alıyorum. Eğitim veren instagramdaki sayfalardan tabi benim kullanabileceğim mesleğime işime yarayabilecek eğitimlerden faydalaniyorum. Çok da güzel oluyordu. Bir öğretim yeri vardı. Oraya çok gidiyordum orası şuan online şekilde devam ediyor. Yine eğitimler oradan bu açığı kapatmaya çalışıyorum. Yani kendini sürekli yenilemeye sürekli bir şeyler katmaya çalışıyorum çünkü diğer türlü ben yaptığım işte mutlu olamıyorum. Yani böyle nefis muhasebesi yapıyorum. Bugün aldık. Bugün öğrencilere verebildim. Bugün dünden farklı olarak ne vardı? Bugün bu çocuk ne öğrendi diye. Bir bakım evi gibi olup da çocuğun önüne ver boyama yapsın boyası ise annesine gösterebilirsin. O çocuk 0-6 yaş yani 4-6 yaş bizim şu an bulunduğumuz. Karakter eğitimi oturdu yaşlar ama bu çocuklar bizim elimize geliyor ve burada bu çocukların bu dönemde bu yaşlarda ailesiyle paralel olarak ilerlemeliyiz tabi tek başıma benim yapmam benim şeyler*

vermem işe yaramıyor, öyle olması gerekiyor. Karakteri, yerleşecek. Ben dolayısıyla buna çok emek veriyorum ben o yüzden en iyi şekilde. Çocuklar diyorum. Bu yaşlarda tekrar gelmeyecekler, tekrar bugünleri yaşamayacaklar ve şu an beni bu kurumun işte sonuçta burası bir Kur'an kursu. Baktığımızda okul gibi ama adı Kur'an kursu ve orada Kur'an eğitimi veriliyor, dini eğitim veriliyor, değerler eğitimi veriliyor ve bunu en güzel şekilde hatırlasın. Yarın büyüyecek ve bu günleri hatırlayacak ben işte okula gittiğimde öğretmenim bana şöyle demişti işte Allah şunları sevenlerimiz böyle yaparmış gibi bu tarz şeyleri en güzel şekilde çocuğa işlemeye çalışıyorum.” (Ö14)

İlk olarak öğreticilerin görev yaptıkları kurum binası, çevresi ve oyun alanlarının okul öncesi eğitime uygunluğu sorulmuştur Çok az yönetici sınıflarının okul öncesi çocuklar için uygun olduğunu söylemişlerdir. Her ne kadar kalabalık bir alanda olsa da okul öncesine uygun olduğunu belirten öğreticiler olmuştur.

- *Ya kurum açısından evet gönül ister daha büyük bir yerde daha bahçesi olan çocuğun özgürce rahatça koşturup enerjisi atabileceği bir bahçeli bir kurumda çalışmak çok isterdim. Ama bizim böyle diyanetin kursları böyle genellikle daha küçük alanlar. Oyun parkının daha küçük olduğu alanlar oluyor ya yeterli mi daha kötü durumda olan kurumlar var mı var. Şimdi bulunduğumuz yer iyi idare ama daha büyük yerde çalışmak isterdim tabi ki dersiniz ki on üzerinden kaç verirsiniz altı veririm o şekilde (Ö1).*
- *Yani yeterli değil aslında bir okul öncesi için çocuk gelişimi için asla yeterli değil sonuçta dört duvar arasında çocukları gitmeye çalışıyoruz Halbuki Eğitim tamamı ile bir bütün doğayı da görmesi lazım çocuğum doğa ile iç içe olması lazım farklı materyallerle farklı alanlarda çalışması lazım Ama tabi bulunduğumuz koşullar yaşadığımız şehir ve çevre olarak elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyoruz (Ö4).*

- *Görev yaptığım okul 3 katlı bir yerde ve dar bir sokakta. Araçların çok geçmemesi güzel bir şey çocuklar için ama büyük bir oyun alanı olmaması yetersiz görüyorum. Sınıflar çok küçük olması ve yetersiz bence (Ö6).*

Çoğu öğretici görev yaptıklarının alanların yeterince büyük olmadığını, bahçeleri olmadığını, oyun alanlarının yetersiz olduklarını, binaların fiziksel olarak uygun olmadıklarını, kursların şehrin kalabalık yerlerinde olduğu için trafik sorunu olduğunu, cami altında olan kursların tasarımının yetersiz olduğunu ve çocukların yeterince güneş alacak alanların olmadığını belirtmişlerdir.

- *“Ben Zeytinburnu’nda görev aldım. Yerleşim olarak çok dar sokakların olduğu bölge. Kursta ne yazık ki öyle bir bölgede. Fiziksel şartları itibariyle dış bölüm olarak kurs çok uygun değil böyle bir eğitime ama kursun için buna göre düzenlenmiş. Küçük bir kurs ama oyun alanı, öğrencilerin eğitim alacakları sınıflar ve yemek yedikleri mutfak ve oyun alanı bir gibi aslında. Nispeten uygun yani zaten uygun olmasa sanıyorum ki kurs ve müftülük buna izin vermez. Oyun bahçesi yok ama buna göre olabildiğince ellerinden geldiğince düzenlemişler buna göre.” (Ö14).*
- *“Şöyle, bizim oyun alanımız var, sınıfın içinde okul içinde sınıflarda. Şu pandemi döneminde tabi o da kısıtlandı. Maalesef orada çocuklar oyun oynarlardı. Kaydırakları top havuzu falan vardı. Çünkü geniş bir alanda orası orada oynayabiliyorlar. O sınıf için de çok oyun. Bireysel olarak oynayabilecekleri çok materyalimiz var. Onlarla oynuyorlar. Onun dışında ben bir de çocukları böyle bakıyorum. Bizim caminin büyük bir avlusu var. Yine benim kendi yaptığım şey bu arkadaşlar çok tercih etmiyorlar. Bilmiyorum ne dersin? Havanın güneşli olduğu güzel olduğu günlerde ben çocuklarımı alıyorum. Hadi diyorum, hadi şimdi bahçeye çıkıyoruz. Orası sadece bomboş bir bahçe, hani bir park gibi değil. Yani bir park yok, bir salıncak yok, bir şey yok ama o çocukları çok güzel geliyor dokunmak dinlemek ağaca çıkıyor, koşuyor arkadaşıyla böyle*

gökyüzünü seyredebilir. Orada bir kedi varsa mesela kedi ile oynuyor. Hoşlarına gidiyor yani böyle çok bizim diğer özel okullar gibi. Maalesef ki böyle çok imkan olmuyor yok yani öyle” (Ö15).

- *“Hani açık alan yoktu ama çok büyük tamamen kursun tamamı başka bir katımız vardı. Bizim o katı tamamen olayı oyun alanına geldi. Hani kitap okuma bölümüne çevrildi işte bütün oyun gereçleri ya da ders anlatırken yaptığımız şeyleri yapabilmemiz için bir alan yapıldı bize çok büyük bir alanımız vardı. Düzenliydi.” (Ö16).*

Görev yaptıkları sınıfların okul öncesi eğitime uygunluğu ile ilgili soruda ise verdikleri cevaplar şöyledir.

Birinci öğretici sınıfının okul öncesi eğitime uygunluğunu 10 üzerinden 6 vererek değerlendirmiştir. Uygun olduğunu düşündüğünü ancak bazı eksiklerin olduğunu belirtmiştir. Fiziksel olarak çocukları tehlikeye atabilecek sınıflarının olmadığını söylemiştir.

Üçüncü öğretici ise (“Benim görev yaptığım yer uygundu ama eksiklikleri vardı materyaller eksikti ortam olarak uygundu ama uygun derken senin açıdan uygunluk oyun alanları gayet genişti oyuncaklar yeterliydi oyun alanına 3 sınıfın aynı anda gitmesi sıkıntılıydı ayrı gidilince gayet yeterli alana sahipti. Kurum binası çevresine oyun alanları bakımından nasıldı. Bina hiç uygun değildi çünkü direk cadde ve sokağa çıkıyordu çevresine boş bir alan yok dışarıda velilerin bekleyeceği bir alan yok o yüzden o konuda yetersiz.”) görev yaptığı okulun materyallerinin eksik olmasına rağmen uygun olduğunu belirtmiştir. Ancak diğer taraftan 3 sınıfın oyun alanına çıkmasının doğru olmadığını ve uygun olmadığını söylemiştir. Bunun sebebini ise bina çevresinin oyun alanları olarak yetersiz olmasından kaynaklandığını belirtmiştir. Veliler için ayrılan alanlarında yetersiz olduğu görülmektedir.

Bir diğer öğretici ise (Ö4) sınıfların okul öncesi çocukları için önemli olduğunu ancak öğretmenlerin de çocukları her zaman gözlemlemeleri gerektiğini söylemiştir. Bunun önemini aşağıdaki ifadeler ile vurgulamıştır:

Sonuç olarak öğretmenler çoğunlukla sınıfların fiziksel uygunluğunu değerlendirmişlerdir. Ayrıca, Güneş ve ısı durumları öğretmenler için sınıflarının

uygunluğu konusunda fazla değinilmemiştir. Ayrıca, sınıf materyallerine ve sınıf düzenine fazla yer vermemişlerdir. Bazı öğreticiler bunları aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir:

- *“Yani uygun tabi daha gelişmiştir, illaki gelişmesi gerekiyor, gelişmiştir illaki ama bizimle beraber gelişti. Yani ihtiyaçlarıyla beraber gelişti, sağ olsun yardım ettiler büyüklerimiz.” (Ö14).*
- *“Eksik. Ben 4-6 yaş yönetmeliğini okumuştum. Okuduğum kadarıyla uygun değil. Sınıf küçük. Oyun alanı gibi kendimizin yönlendirebileceği alan bulamıyoruz. Sadece masaüstünde ders yapabiliyoruz. Oturmak gibi hikaye okuyup anlatmak gibi uygulamaları yapamıyoruz. Onlar için mekanı biraz kendimiz düzenlememiz gerekiyor.” (Ö15).*
- *“Sınıf olarak çok uygun. Düzen açısından çok iyi. Çocukların hareketini sınırlayan bir şey yok. Her şeyi çocuklara uygun düzenledik. Sabit mobilyalarımız duvara monteli. Pencerelerimiz demirli. İlkoydum dolabımız var.” (Ö16).*
- *“Kursum caminin altında, bahçesi falan var ama şu an için yeterli değil. Oyun alanları okul öncesine uygun değil. -Giriş katlı, doğalgazlı ve odaların olması bakımından iyi ama yeni yapılanmaya göre çok eksiğimiz var uygun değil. şuan sadece masa ve dolabımız var.” (Ö17).*
- *“Yeterli görmüyorum yani bizim kurumlarımız yetişkinler için yapılmış şu an benim çalıştığım yer cami bahçesinde ama ihtiyacımızı karşılıyor fakat geliştirilebilir. - Çok uygun ihtiyaç olan şeyleri temin ediyoruz. Her şey gayet yeterli. Oyun alanımız da var.” (Ö18).*
- *“Genişlik olarak olduğa geniş sınıflarımız var fakat donanım yeterli değil Akıllı tatlımız olsun Çok isterdim mesela çok büyük olunca ısınma sorunu da oluyor ister istemez” (Ö19).*

Benzer şekilde sonraki soruda kurum ve sınıfların güvenlik açısından okul öncesi eğitime uygun olup olmadığı incelenmiştir. Güvenlik açısından binaların güvenlik kameralarının olduğunu, öğrenci velilerinin pandemiden dolayı

alınmadığını, giriş ve çıkışların düzeni olduğunu, kapıların her zaman kilitli olduğu, güvenlik görevlileri olduğu ve kurumdaki mobilyaların uygun olduğunu ve çocukların güvenliğini sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca, yangın tüplerinin olduğunu ve gerekli güvenlik malzemelere sahip oldukları bildirilmiştir. Verilen cevaplardan bazıları şunlardır:

- *“Bence çok güvenli. çocukların güvenliği için öncelikle büyük eşyaların duvarlara sabitlenmesi bu bizim vazgeçilmezimiz hepsi sabitlenmiş durumda çocuklar için camların korunaklı olması gerekiyor camlarımız da gayet korunaklı oyuncaklar arasında kesinlikle ucu sivri küçük kesici oyuncakları olmaması gerekiyor yutulabilir herhangi bir yerine batmaması gerekiyor Bunlar çok önemli Yine birçok oyun masa yerlerine çocukların ulaşamayacağı yerlerde ve kilitli dolaplar içerisinde olması gerekiyor bize kurumumuzda dağ Bunların hepsi mümkün olduğunca En üst seviyede dikkat ediliyor, yine prizler çocukların boylarında olmaması lazım kesinlikle prizlerin kilitli olması lazım kapalı olması lazım Tuvalet ve lavabo altlarında deterjan olmaması gerekiyor çocuklar ellerinin altında deterjan olmaması gerekiyor.” (Ö4).*
- *“Bizim kameralarımız var, her sınıfta ve giriş çıkışlarda bu yüzden aslında bu kameralar hem öğretici hem öğrenciyi koruyor. Çünkü çocukların başına bir şey geldiğinde belli de bunun öğretmen kaynaklı olup olmadığını soruyor ve açıkçası bu kamera daha çok öğretmeni koruyor. Çocuklarla baş etmek zor olduğu için her an başlarına iş açabiliyorlar. Kamera var ama en büyük eksiğimiz görevli sayısı. Öğretici olarak hem sınıftayız hem de giriş çıkış saatlerinde kapıda durmak durumundayız. Biz kapıya çıktığımız zaman sınıfta çocuklar yalnız kalıyor, yardımcımız yok. Yardımcı eksiğimiz çok sıkıntılı ve en azından sadece kapı ile ilgilenen görevlinin olması gerekiyor. Yani öğretmenler sınıfta hiçbir şekilde çocukların başından ayrılmaması gerekiyor. Bu bir eksiklik.” (Ö8).*
- *“Yangın merdivenleri, yangın tüplerimiz vardı. Yedek çıkış yerlerimiz var yani bunu tamamen kendi kurumunuz için söylüyorum vardı. Onun zaten tek başına çocuklara lavabo ihtiyacını gördüğünü belli 1 zaman diliminde eğer*

yardımcı öğretmenimiz yoksa kendimiz kalkıp hani bu çocuk neden gelmedi geç kaldı vs. Bu konuda dillerimiz vardı, yardımcımız varsa o kendisi götürüyor ve bittiğinde tekrar teslim ediyordu. Onun haricinde oyun odasında daha çok çocukların nasıl şöyleyim? Sağlık açısından dikkate dikkat edilecek şekilde mağlup vardı. Mesela sivri uçlu şeyleri kullanmıyorduk işte masaların sivri yerleri o mesela veyahut da tırmanma merdivenleri altında mutlaka minderlerimiz oluyordu. Onun haricinde kırık oyuncaklar asla bulundurulmuyordu, alıyordu. Sınıf içerisinde de masa kenarını ise. Biz oralara gerekli işlemleri işte tampon şekilde yapıyorduk. Vesaire onlar oluyordu. Kesici alet asla bulundurulmuyordu. Onun haricinde, sağlık açısından sağlık bölümümüz vardı, ilk yardım köşemiz vardı.” (Ö11).

Öğrenme merkezleri ile ilgili soruya karşılık öğretmenler farklı cevaplar vermişlerdir. Çoğu öğretici sınıf öğrenme merkezi ile ilgili fazla bilgileri olmadığını belirtmişlerdir. Bazıları sınıfta öğrenme merkezleri olduğunu ve kullandıklarını söylemişlerdir. Öğreticiler genellikle sınıflarının öğrenme merkezi bulunacak kadar büyük olmadığını dile getirmişlerdir.

- *“Bireysel yönelim daha fazla oluyor gibi gözlemledim. Kur’an eğitimi olan da bir eğitim olduğu için ilk etapta derslerin ilk saatlerinde bireysel hoca ilgileniyor. Daha sonrasında da ortak aktiviteler yapılıyor. Yani onların ilgi alanı böylelikle ortaklaşa bir şeye yönlendirilmiş oluyor. Bu da genelde elişi tarz şeylerle sağlanıyor. Onun dışında farklı bir şey gittiğim, süreçte göremedim açıkçası.” (Ö12).*
- *“Yani öğrenme merkezleri zinciri olduğu gibi bizim sürekli orda kalan öğrenme merkezimiz yok. Hani ona müsait değil yani dediğim gibi ben işte kendi arasında bir uyum içinde olan çocukları yönlendiriyorum. Baktım birbirlerinden sıkıldılar çocukları kendi aralarında değiştiriyorum.” (Ö13).*
- *“Yani o kadar çok fazla Bilgili olduğumu söyleyemem de Bu oyun köşeleri falan oluyor onları mı söylüyorsunuz Eskiden ilgi köşeleri diye*

adlandırılırdı Kitap köşesi blok köşesi vs köşesi o şekilde o konuda pek bir şey yaptığımı söyleyemem hocam” (Ö2

Kurumların ısınma ve temizlik açısından sorulan soruya karşılık öğreticilerin verdikleri bazı cevaplar

- *“Konuda çok temiz bir kurum, hijyene çok dikkat eden bir kurum temizliği falan çok dikkatlice yapılan bir kurum temizlik konusunda çok dikkatli temizlikçi bayanımızda var zaten” (Ö1).*
- *“Konularda bir sorunumuz yok temizlik yapan bir görevlimiz var ısınmada doğalgazla hijyen olarak da her zaman günlük temizliği yapılan bir kurum o konuda hiçbir sorun Yaşanmıyor.” (Ö2).*
- *“Çok güzeldi ısınma gayet güzel temizliği de her gün her sabah temizlikçi ablamız yapıyordu öğlen grubu geleceği zaman bir daha yapıyordu havalandırılıyordu Çamaşır suyuyla deterjanla hijyen sağlanıyordu o konuda hiçbir sıkıntı yoktu.” (Ö3).*
- *“Isınma olarak iki çeşit ısınma var hem klimayla yazın da zaten bunu serinlemek için kullanıyoruz hem de doğalgaz kombi aracılığıyla ısıtıyoruz. Isınma konusunda iyiyiz. Temizlik konusunda her gün muhakkak bütün okul süpürülüp siliniyor. Temizlik hususunda da deterjan hususunda da çok dikkat ediyoruz. Daha çok yüzey temizliklerini daha doğal içerikli beyaz sirke ile temizliyor bu şekilde dikkat ediyoruz.” (Ö4).*

Sınıf kurallarının belirlenirken neler yapıldığı ile ilgili soruya verilen cevaplarda ilk görüşmede belirlendiğini, çocuklar ile beraber yapıldığını, çocukların uyması gerektiğinin anlatıldığını, görsel olarak asıldığı, sınıf kurallarının çocuklar ile birlikte konulduğunu, ebeveynlerine anlatıldığını, kuralların görselleştirildiğini ve kurallarına uyulması gerektiği gibi konuların sınıfta tartışıldığını belirtmişlerdir.

- *“Birincisi çocukların uygulayabilecekleri kurallar olmalı, birincisi. İkincisi. Şimdi çocuklar ilk zaten tanışma haftası, oryantasyon haftası dediğimiz tanışma haftası döneminde çocuklarla birbirimizi tanıdıktan sonra yavaş yavaş bu kuralları artık oturmaya başlıyor çünkü. Daha sonra nasıl başlarsa öyle devam ediyor. Çünkü yıl sonuna kadar öyle gidiyor o yüzden. Kuralları çocuklarla beraber aslında kuralları ben koyuyorum ama sanki onlara koydu yormuş gibi onayla evet arkadaşlar ne yaptınız? Sizce ne olması gerekir diyorum. Onlar hep beraber işte öyle olmasa evet doğru değil, bu şekilde olması lazım diye” (Ö13).*
- *“Hocam önce çocuklar annelerinden bize geliyorlar artık toplumda sosyal olarak yaşamayı bizimle öğreniyorlar. Kuralları koyarken zaten uymadıklarını biliyoruz. Uymadıklarını hani a niye uymuyorsun diye değildi bak, bunu böyle yaptık ya böyle bir zarar oldu. Sana da zarar arkadaşına bak, şöyle üzüldüm, bu böyle ağladı. Onun için bu kuralı bunun için koymuştuk. Aslında bu kurala uysak bunlar olmayacaktır, inan ki kaçırıyor hocam çocuk bu? Ya O anda hiç kimse yok. Bir süre bu kuralları yaşıyoruz. Böyle kurallar onlara aslında birbirlerini hatırlatıyor. Canım ya bak gördün mü? Salonda düşünüyordum onun için sandalyeye çıkmak yasaktı, bak düşebilir, niye anlatıyoruz? Hani üstüne geldiğimiz her yanlıştın üstüne bak bundan dolayı. Yavaş yavaş artık birbirlerini hatırlatıp yok sandalyeye çıkmak yok. Şunu yapmak yok, Çocuk artık birine kendi kendini anlatıyor. Yani sizin karışmanıza bile gerek kalmıyor. Böylece kurallar oluyor yavaş yavaş.” (Ö14).*
- *“Öğrenme merkezi ancak öğretici özverisiyle olur. Öğreticinin bu konu hakkında bilgisi varsa kendisinin yönlendirip olabilir. Yoksa sınıfın öyle bir düzeneği yok. Sınıflar o düzene göre yapılmıyor. Bir fen merkezi olsun, bir sosyal gelişim merkezi olsun o tarz şeylere bölünmüyor.” (Ö15).*
- *“Öğrencilerimle beraber ilk önce gözlemliyorum. Kuralları beraber koyuyoruz ve asıyoruz. Görselleştiriyoruz.” (Ö16).*

- *“Sınıfın yaş ortalamasına dikkat ediyorum. Çocuklarla beraber belirliyoruz. İlk belirlediğimiz kural sınıf dışına çıkmamak oluyor. Kuralları görselleştirerek gösteriyoruz.” (Ö17).*

Kuralları öğretmek için neler kullandıkları ile ilgili soruda ise kuralları örnek vererek anlattıklarını, kuralların hayat için gerekli ve yararlı olduğu üzerinde durulmaktadır. Öğreticiler tarafından kullanılan bazı yöntemler aşağıdaki gibi öğretmenler tarafından belirtilmiştir:

- *“Kuralları nasıl öğretiyorum dedim ya biraz evvelki gibi ilk kursumuz açıldığı gün tanışma faslında önce çocuklarla birbirimizi tanıtıyoruz, kendimi tanıtıyorum sonra çocuğum kurallarımız böyle ilkinde anlamayan çocuklar var tekrar ettiğim. Ama evet bunu sürekli bir şekilde devam ettirdiği takdirde ısrarcı olduğum takdirde çocuk onu anlıyor ama bir defa dedim ikincisinde o kuralı demedim boş ver önemli değil dersem çocuk o kuralı almıyor o disiplini almıyor ama onda ısrarcı olduğunda alıyor çocuk o kuralı .” (Ö1).*
- *“Ben daha çok dramalarla etkinliklerle hangi kuralı işleyeceksek o kurala göre bir drama bir oyun bir hikâyeye ona göre bir anlatım yapıyorum. Buradaki kurala uyumuş bak öyle hikâyeye bağlıyoruz. Ondan sonra o konuyu o kuralı anlatıyoruz. Yani evde de uygulamasını sağlıyoruz. Evde de devam etmesini sağlıyoruz, o şekilde. Yani ben öyle yapıyorum. Çocuk var. Sizi dinlemediğinde dikkat çekmek için neler yapıyorsunuz? Dinlemediğinde onların dikkatini çekecek bir ses çıkarıyorum genelde bir ses dikkatlerini çekiyor ya da başka bir şey yapıyorum canlanıyorlar mesela. Ya da bir çocuk neye dikkat etmişse ona odaklanıyorum sen bunumu yaptın falan filan dikkatlerini dağıtıyorum sonra tekrar toparlıyorum. Derse bir daha dönüyoruz. Yani dikkat dağınıklığında başka bir yere odaklandırıyorum. Orada heveslerini aldıktan sonra zihinleri açıldığı zaman tekrar derse dönüyoruz.” (Ö2).*

Kurallar uygulamadığından veya çocukların öğreticiyi dinlemediği durumlarda ise ceza sandalyesi kullandıklarını, düşünme köşesinden yararlandıklarını, belirli zaman için çocukları cezalandırdıklarını, sınıfta kuralların öneminden bahsedildiği ve uyabildiği, dersteki aktivitelere alınmadığı, görmezden gelindiği, çoğunlukla uyardıklarını, çocukla özel konuşulduğunu söylemişlerdir. Ayrıca, çocukların dinlemediği durumlarda ise alkışla dikkat çekildiği, konuyu değiştirme yapıldığı, hikaye anlatıldığı, şarkı söylenerek hareketli oyun oynandığı belirtilmiştir.

Bir sonraki soruda ise öğretmenlere günlük etkinlikler sorulmuştur Öğreticiler sabahları dualarla, sporla, kahvaltı, hikâye, drama ve oyun gibi etkinlikler ile başladıkları ve günlük olarak dini bir müfredat benimsedikleri ve takip ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca, boyama, ilahi dinleme, oyun hamuru ile oynama ve kesme/ yapıştırma gibi motor kaslarını geliştirici etkinlikler günlük olarak yapılmaktadır. Ders programına göre hareket ettikleri ancak pandemiden dolayı ise yeteri kadar etkinlik yapamadıklarını ve müfredatı takip edemediklerini söylemişlerdir. Öğreticilerin verdikleri bazı cevaplar aşağıdaki gibidir:

- *“Ya aslında bizim sistemimiz nasıl ben derse girer girmez öncelikle başarı duası ile başlarım güzel bir şiirle başlarım ondan sonra bizim talim derslerimiz var duaları ilk önce ben yüksek sesle söylerim onlar tekrar yapar sonra bu rutin bir kuraldır. Önce tek tek çocukların derslerini alırım ama ben ders alırken çocuğa da yapması gereken boyamalarını yaptırırım mesela 1 harfle mi Yeni bir harfe mi geçtik mesela ilk açıldığı gün ben ilk günler değil de mesela b harfini boyatacağım çocuğa Ben çocuğum bir köşede dersin alırken o çocuğun diğer kitabını eline veririm tek tek boyama yaparım en azından hem çocuğun dikkati de dağılmamış olur ses yükselmez sınıfın içinde Çünkü ses yükseldiğinde dersini aldım çocuğun dikkati onlara odaklanıyor dersleri de veremez çocuk kendini ben ders aldığım da çocuklara da Her birine boyama kitabına veririm ya da boyaması gereken başka bir şey vardır etkinliği vardır o şekilde onu veririm o boyamasını etkinliğini yaparken Ben de diğer çocukların dersini alırım. ” (Ö1).*

- “İlk önce sabah geldiğimizde bir sporla başlıyorum ben güne önce kahvaltı yapıyorlar kursta Kahvaltıdan sonra sporumuzu yapıyoruz müzikle 20-25 dakikamız o şekil geçiyor ondan sonra derse giriyorum işte selamlaşma, Enerjileri yerindeyken bir hikaye falan beni dinlemesi gereken ne varsa ondan başlıyorum gün sonunda sıkılacaklar esas o gün mesajını vermek istediğim şeyi o anda yapıyorum Spordan sonra rahatladıktan sonra biraz da çizgi çalışması yaptıktan sonra önce sporla yoruyorum sonra onları biraz dinlendiriyorum sonra derse başlıyorum dersten sonra oyun falan alıyorum araya tekrar dinleniyorlar Ondan sonra oyunda fazla yormayacak herhangi bir şey yaptırıyorsun Mesela bir boyama olabilir hamur olabilir oyun hamuru olabilir veya Esmail Hüsna olduğu günün akışına göre bir hadis olabilir Çok fazla yormayacak bir şey alıyoruz sonra öğrencilerin Kur'an derslerine alıyoruz öğle yemeğine doğru harflerdir harekelerdir ezberdir öğleden sonra da daha çok günün sonuna doğru da daha çok böyle görsel Onları böyle çok yormayacak ama eğitecek eğitim görsel eğitimlerle sanatsal faaliyetlerle onlar da bir yerden sonra eve gitmeyi bekliyorlar en çok ilgilerini çeken neyse en son derse onu ayarlıyoruz o şekil hocam eğitimimiz. ” (Ö2).
- “Öğretmenlerle toplanıp bir aylık bülten hazırlıyoruz. Müfredatımızı ne varsa onlara bakıp onun yanında okul öncesi eğitimi bülteni hazırlıyoruz. Bu bültende her gün ne yapacağınız yazıyor. O yüzden kolaylık oluyor bizim için. Çünkü pazartesi gününde ise listemizde pazartesi neler yapmamız gerektiği yazıyor. Tabi bu liste biz önceden bakıyoruz bazı etkinlikler çünkü hazırlık istiyor, hazırlık istiyor, kesme yapıştırma gibi etkinliklerde. Genelde ilk yarım saat çocuklar oyun saati olur. Çünkü çocuklar hep aynı saatte gelmediği için bütün çocuklar toplanan a kadar. Bir yarım saat çocuklarla oynarlar. Serbest oyun oyuncaklarla ondan sonra geldikleri zaman başlarım. Selamlaşır nasıl olduğunu sorarız. Birbirimize sonra talim yaparız. Hangi duadaysak talimli bir şekilde onu okuruz, onu da şöyle zevkli hale getirmek için ayakta sandalye çıkar. Okuruz masanın altına girer, okuruz farklı farklı şekillerde okur ondan sonra eğer bir hareketli bir pasif etkinlik yaparız. Çünkü sessiz bir şekilde oturmasını bekleyemeyiz. Sonra harekete geçeriz. Dans etmeyi çok seviyorlar ve belirli şarkılar onların hareketleri var. Onlarla birlikte dahil olup ve

şarkılarımızı danslarımız yaparız. Hareketi yaptık, yorulduk, otururuz. Bu sefer de müfredatta hangi etkinliğimiz varsa kesme yapıştırma olabilir ya da okul öncesi kitabımız olur, onları yaparız. Sonra beslenme saati girer. Saat arasında her gün farklı bir oyun ya da boyama onları yaparız. ” (Ö8).

11.soruda ise öğretmenlere eğitim planlamasını nasıl yaptıkları sorulmuştur Müfredattaki bilgileri ve konuları takip ettiklerini belirtmişlerdir. Plan yaparken öncelikle diyanetin planına uyulması gerektiğini söylemişlerdir. Verilen cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- *“Eğitim olarak zaten bağlı olduğumuz bir müfredatımız var Müfredata bağlı kalıyoruz Ama müfredat her ne kadar aylara ve haftalara bölünmüş olsa da biz bunu diretmiyoruz. Bu hafta bu ders bitecek diye bir şey yok. Sınıf yoğunluğuna göre sınıftaki çocukların alımına göre hepsi aynı dersi bu saatte bitirecek diye bir kaide yok. Sonuç itibarıyla yapabildiği kadarını yaptırıyoruz çocuklara. Yapamadığında da asla herhangi bir zorlama olmuyor ama bağlı kaldığımız bir müfredatımız var.” (Ö8).*
- *“Aylık bülten olarak planlıyoruz. Çocuklara daha kolay öğrenecekleri şekilde planlıyorum. Açıkçası hani şunu nasıl öğrenirler bu konu onlara ağır mı gelir hafif mi gelir veya da bu ay onlara çok yüklenmeyim sıkılmadan nasıl yapabilirlerse o şekilde yavaş yavaş çok fazla ilerlemek önemli değil. Önemli olan az yapsınlar Ama kalıcı olsun.” (Ö9).*
- *“Plan yaparken 2yıldır gözlemlediğim kadarıyla sabah sınıfa ilk girdiklerinde zihinleri boş oluyor. Öğrenmeye aç oluyor o saatlerde her şeyi öğretiyorum. Enerjilerini aldıktan sonra hiperaktif oluyorlar. Ezberleri sabah yapıyorum. Dramanlarımızı yemek saatinden sonra yapıyoruz. Etkinliklerimiz derslerle alakalı oluyor ibadet etkinliklerimizde var. Sohbet ediyoruz konuşma etkinliğimiz var hamur boyama kağıt kesme etkinliklerimiz var.” (Ö10).*

Sonraki soruda ise çocukların bilişsel gelişimine yönelik öğrencilerin takip ettiği yayınlar ile ilgili bilgi vermeleri sorulmuştur. Yayınlarda diyanet vakfı ile ilgili yayınların kullanıldığı belirtilmiştir. Ayrıca, Diyanet TV'deki yayınların çocuklar tarafından izlendiğini söylemişlerdir. Ayrıca bazıları diyanete bağlı tahin ve pekmez serisinden yararlanılmaktadır.

- *Kurum olarak Diyanet Yayınları'nın dışına çıkmıyoruz yasak Diyanet Yayınları'nın haricinde başka bir kitap kuruma sokmak yasak ama Diyanet'in de çok güzel şeyleri kitapları var geçen sene mesela biz pandemi den dolayı ek bir kitap alamadık yardımcı kitaplar ama geçen sene Tahin pekmez kitabımız vardı gerçekten çok güzel bir kitaptı çocuk bilişsel açısından çok güzel etkinlikleri vardı (Ö1)*
- *Yani ekstra bir şey yapmıyoruz kitap materyal vesaire alınmıyor diyanet İşleri Başkanlığı'nın belirlediği 4 6 yaş kitaplarımız var Onlardan istifade ediyoruz orada zaten çocukların gelişimine uygun olarak kitaplar ayarlanmış onlar yapılmış oradan etkinlikleri devam ettiriyoruz bir de belirli gün ve haftalar a göre sınıf öğretmenlerinin tercih ettiği seçtiği sosyal medyadan yararlandığı etkinliklerimiz var 18 Mart'ta işte ona göre etkinliğimiz oluyor Anneler Gününde ona göre etkinliğimiz oluyor bu şekilde devam ediyoruz yani sadece Diyanet Yayınları kullanıyorsunuz (Ö4)*
- *Şimdi bizim şöyle normal diyetin yanında dışına çıkmak yasak. Ama diyanetin ki okul öncesi kitapları çok yeterli değil. Biz geçen senelerde mesela tahin ve pekmez diye bir kitap vardı. Belki duymuş olabilirsiniz onu kullanıyorum açıkçası ve bununla alakalı şikayetimizi bildirdik. Zaten çocukları hiçbir şekilde uygun değildir. Çoğu yeri bu sene ilçe koordinatörleri, milli eğitim'den bir kitap alınması gerektiğini sunmuşlar. Bu da müftülüğümüze kabul edilmiş ki bazen müftülükler arası farklı uygulamalar olabiliyor. Bizim müftülük bunu kabul etti. Ücretsiz bir şekilde biz o kitapları getirdik ve normalde ücretli dağıtıyoruz. Kitapları ama bu kitabı ücretsiz alabildiğimiz için çocuklara ücretsiz dağıttık ve gerçekten çok memnun kaldım. Şu anda diyanet sadece onun dışına çıkmıyoruz. Yasak çünkü(Ö6)*

Programı içinde soyut kavramlar ile ilgili yöneltilen soruda ise (Allah, melek, cin vb.) öğrenciler Allah, melek ve cin gibi konuları anlatırken dikkat ettiklerini söylemişlerdir.

- *Ya cin olaylarına girmiyorum açıkçası Cin şeytan tamam üstü kapalı konuşuyoruz ama çok Derine girmiyoruz cine hiç girmiyorum ama Allah konusunu mesela ya Allah bazen şey Geçenlerde kız kardeşim bana bir soru sordu Benim öğrencilerimden bana böyle bir soru gelmedi Gelmedi açıkçası Kız kardeşim beni aradı Abla şey ben bu çocuğa Allah kavramını nasıl anlatacağım Oğlum bak Allah bizi görür cezalandırır falan kardeşim dedim Allah seni cezalandırır kelimesini kullanma çocuktan soğutma Allahı korkutmayın ama nasıl dedim çayın içine şeker atarız ya şekeri karıştırırsın Çay İçinde şeker kaybolur ama biliyorsun çayı tatlandırdı çayın içinde var olduğunu biliyorsun ya da başka bir örnek Beynimiz var beynimizi görebiliyor muyuz ama var kafamız çalışıyor okuyabiliyoruz bakın düşünce biliyoruz bu şekilde anlatıyoruz ya da kalp Kalbimizin var olduğunu biliyoruz Kalbimiz durursa ne yaparız çocuklar yaşayamayız değil mi Ama baksana Kalbimizin sesini duyuyoruz ve içerde bir kalp olduğunu biliyoruz O şekilde örneklerle vererek anlatıyorum(Ö1).*
- *Allah ben şöyle anlatmıştım çocuklara mesela bir çay düşünün dedim çayın içine şekeri koyun Şekere koymadan önce görebiliyoruz ama şekeri çay içerisine koyduğunuz zaman şeker eriyor için bakalım diyorum o çaydan hocam tatlıymış falan bakın diyorum şekeri göremiyoruz ama o çayın içinde şeker olduğunu biliyoruz hissedebiliyorsunuz değil mi diyorum evet diyorlar Ondan sonra Allah da böyle göremiyoruz ama onun bize vermiş olduğu nimetlerle o çiçeklerle bize gönderdiği yemeklerle kalbimizde koyduğumuz sevgi ile bir hayvana acımayla biz onu görmesekte Allah var olduğunu biliyoruz bu şekilde anlatmaya çalışıyorum farklı örneklerle Melek hocam peki Melekleri de şey olarak anlatıyorum onlar bize yardımcı Biz onları görmüyoruz ama Allah bize yardımcı olarak gönderiyor*

Çok da anlamıyorlar gerçi ama Melek konusunu çok da irdelemiyorlar sadece dört büyük meleği anlatıyorum onlara işte hani yağmurları yağıdırıyor onlarla görevli olan melek var o şekilde onları anlatıyorum cinleri onlardan açıkçası hiç soran olmadı Ben de hiç girmedim o konuya (Ö5).

- *O kunalara girmiyoruz. Özellikle cini anlatmıyoruz Melek konusunun üstünden geçiyoruz detaya girmeden Allah konusunda merakını giderecek şekilde cevap veriyoruz. Hikaye ve şiirlerle zaten kafalarında bir şey oluşuyor. Aileden de bilerek geliyorlar zaten (Ö17).*

Öğreticiler çocuklara dinin iyi taraflarını ve ödülleri anlattıklarını. Genellikle cezalandırma gibi veya Allah ile korkutma gibi durumlardan uzak kaldıklarını bildirmişlerdir. Allah ile ilgili kalplerinin sesini dinlemeleri gerektiğini söylemişlerdir. Cennet kavramının anlatıldığı cehennem kavramlarının fazla anlatılmadığı belirtilmiştir. Melekler ile ilgili koruyucu olduklarının anlatıldığı ancak fazla detaya girilmediğinden söz edilmiştir. Diyanet kaynaklarındaki örneklerin anlaşılır ve iyi olduğuna inanmaktadırlar.

Öğreticilerin problemleri davranışlarla da uyguladıkları yaklaşımlar ile ilgili soruya karşılık verilen cevaplar arkadaşlarından yardım aldıkları, ebeveynler ile konuşulduğu, bazen kendilerini başkanı yaptığı ve görev verdiğini, sınıf içinde sebebini sorduğunu, öğrenciden öğrenciye değiştiğini, problemin kaynağının belirlendiği, birebir konuşulduğu ve zor durumlarda ise uzmana danışıldığı belirtilmiştir. Yapılan bazı uygulamalar aşağıdaki gibidir:

- *“Problem davranışı önce kendi kaynaklı mı yoksa etraftan mı kaynaklandığını belirliyorum. Daha sonra veliyle iletişime geçiyorum. Bana mı yapıyor, hani sınıfta mı sadece toplumda mı oluyor? Evde oluyor mu diye. Ona göre bir daha karşılıklı iletişimle düzeliyor mu dersiniz, veli özverili ise ilerleme oluyor, yoksa tek başına olmuyor.” (Ö15).*
- *“İlk önce birebir konuşuyoruz bu işe yaramazsa aileyle irtibata geçiyoruz bunun da faydası olmazsa bir uzmana danışıyoruz.” (Ö16).*

- “Veli istişaresi ile eğer o yeterli gelmezse konuşarak, sorumluluk vererek sağlamaya çalışıyoruz. Çok sorunlu ise aileye teslim ediyoruz.” (Ö17).
- “Aileleri ile konuşuyoruz ve ailesi bize çok fayda sağlıyor ama yine başa çıkamıyorsak müftülüğe söylüyoruz uzaklaştırılması için.” (Ö18).
- “Benim karşılaştığım problem davranış genelde arkadaşına zarar verme vurma itme şeklinde olduğu bu konuyu da çözmek için genelde çocukla konuşuyor annesi ile velisi ile işbirliği yapıyorum bazen de uzman desteği almaları konusunda aileye öneriler öneride bulunuyorum böyle daha çok.” (Ö19).

Öğreticiler ödül ve ceza il ilgili sorulara ise farklı cevaplar vermişlerdir. Sticker verdiklerini, ödül vermeye daha çok teşvik ettiklerini, cezanın son olarak düşünüldüğünü ancak verilmediğini, ceza kavramını dillendirmediklerini ve ödüller ile öğrencileri motive etmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Birince öğretici ödül ve ceza kavramlarını cennet ve cehenneme benzeterek aşağıdakileri ifade etmiştir:

- “Ödül ve ceza Biz Halk Eğitim’de sertifika almaya gittiğim Hoca mıydı 296 saatlik hocayla mıydı şey demişti Çocuk gelişiminde Ödül ve ceza yoktur demişti Ben eve gittim yolda kendi kendime düşünüyorum Allah’ım diyorum ödül ceza yoksa zaten dünyanın kuruluş amacı Ödül ve ceza o zaman cennet cehennem bir de olmazdı diyorum sonra geldim Fatma hocaydı geldim Hoca’ya şey dedim Hocam dedim siz bize dün dediniz ki; ödül ve ceza çocuk gelişiminde yoktur Niye olmasın dedim bir anne bile bir çocuğunu kızdırırken demiyor mu ki seninle konuşmayacağım 5 dakika sakinleşme süreci vermiyor mu ya da biz bile yaptığımız yanlış karşısında Cenabı Allah ya bizi ödüllendirecek ya bizi cezalandıracak Tabiatın kanunu bu değil mi Niye böyle bir şey dediniz ya kadında epey bir uzun süredir bu işi yapıyor okul öncesi böyle hiçbir şekilde düşünmedim biliyor musun dedi yani hiç bu şekilde dünyanın dünya yaratılış şekli Ödül ve ceza üzerinedir diye düşünmedim Bak bu da farklı bir mantık dedi ya ben hocam eve gittim öyle düşündüm. Ne bileyim bana öyle geldi ödül ceza vardır bence ya hayatın her döneminde yok bence vardır yani yaramazlık yapan çocuğa da oğlum devam et diyemezsin ki evet bir köşeye alırsın biraz bekletirsin düşünürsün düşünme

süresi verirsin çocuğa ben bundan tarafım ya da başka cezalandırma yok aslında. Düşünme sürekli veriyorum çocuğa Onun dışında başka bir şey uygulamadım çocuğa çünkü yanlış bir tepki alırım çocuğun gelişimini zarar verir. Ya ödül Evet çok güzel yapmış Ay buna güzel “Güleryüz” takalım mı çok güzel yapmış bugünkü ödevini şeklinde ya da “Yıldız” atalım çocuklar baksana Ayşe'nin dersi ne kadar güzel olmuş bugün hadi alkışlayalım mı Ayşe'yi şeklinde bu şekilde yaptığımız oluyor ödüller bu şekilde ya da ufak bir şekerler ya da bir çikolata bu şekilde ödüllendirme yapıyoruz ama ceza abartmadan ona 5 dakikalık Dinlenme süresi vererek yapıyoruz.”(Ö1).

Son olarak öğreticilere kurslarda sınıf yönetimi becerilerinin artırılması için öneriler sorulmuştur. Fahri olarak öğreticilik yapanlar staj olmasının kendilerine yararlı olacağını belirtmişlerdir. Diğerleri ise sınıf yönetimi açısından fazla bir görüş, bilgi ve düşünceye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Ancak gelişimleri ile ilgili seminerler, kitaplar ve benzeri etkinliklerin düzenlenmesi gerektiği fikrini ortaya atmışlardır. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- “Ben açıkçası söylemek gerekirse mesleğe başlamadan önce hep şey derdim keşke müftülük önce biz fahrileri bu kuruma bu işe başlayan herkesi staja gönderse Ben staja gitmek çok isterdim açıkçası en azından 3-5 ay iyi bir Hocanın yanında staj görüp çocuklarla nasıl ilgileniyor neler yapıyor Onu görmek çok isterdim Bence bu şart şimdi yeni yeni başladılar sözleşmeli hocaları staja gönderiyorlar ama keşke bütün hepsini aynı şekilde davransalarmış.” (Ö1).
- “Eğitim alınmalı ki zaten şu an diyanet İşleri tarafından istenen sertifika çok yetersiz saat olarak düşünülüyor ama saat olarak asla yeterli değil kesinlikle bir staj döneminin olması gerekiyor ve Bana kalırsa kalabalık sınıf içerisinde çok daha farklı çocuklarla çalışılıp stajların görülmesi gerekiyor tecrübeli Öğretmenlerle çalışmaları gerekiyor sınıf içi yönetiminde bu çok önemli ama bence bu konuda eksiklikler var sınıf içi yönetiminde başarısız kalınıyor Çünkü bazen anneler öğretmen olanlar deyim sadece ellerinden bir belge ile geliyorlar asla bir çocuk görmemiş Asla bir çocuk sevmemiş empati kurmamış o çocuğu yerine hiçbir zaman kendini koymamış veya çocukla

alakalı bir problem de anne ile konuşurken o anneyi almayacak şekilde konuşmuyor annenin yerine kendisini koyamıyor Bazen çok yaralayıcı olabiliyor her ne kadar işimiz çocukla alakalı olsa da çocuk kadar annenin ruhu da çok önemli anne ile konuşurken bahsettiğimiz şey herhangi bir masa değil o annenin çocuğundan bahsediyoruz en değerlisinden bahsediyoruz konuşurken Anneyi de kırmamak gerekiyor Bu konuda kesinlikle destek alması gerekiyor Eğitim alması gerekiyor öğreticilerin ve en önemlisi de kesinlikle staj yapmaları gerekiyor.” (Ö4).

- *“Kitap okunması gerekiyor ve herkesin kendini geliştirmesi lazım. Seminerlere katılmalı ve alıştırma yapmalı.” (Ö19).*
- *“Kesinlikle staj olmalı staj yapıp başlansa güzel olur tabii herkes kendi imkanları ile online seminer eğitim vesaire alabilir kendini geliştirmeli diye düşünüyorum Şimdilik aklıma gelenler bunlar ama staj Bence olması gerekiyor.” (Ö).*

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu tez çalışmasında Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı 4-6 yaş Kur'an kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi ile ilgili becerileri değerlendirilmiş ve incelenmiştir. Çalışmada veri toplamak için yapılan görüşmeler sonucunda öğretmenlerin çoğunlukla sınıf yönetimini bildiklerini belirtmişlerdir. Sınıf yönetimi ile ilgili yeterli bilgi ve becerilere sahip olduklarını söylemişlerdir. Ancak, öğretmenlerin demografik bilgileri değerlendirildiğinde ise formasyon eğitimi almış öğretmenlerin sayısının az olması ve halk eğitim merkezlerinden almış oldukları 380 saatlik okul öncesi ve çocuk gelişimi kursu eğitimi aslında sınıf yönetimi ile ilgili yeterli seviyede bilgi ve beceri sahibi olan öğretmenlerin az olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin her birine yöneltilen sınıf yönetiminde kendinizi yeterli görüyor musunuz sorusuna birçoğunun yeterli gördüğünü ifade etseler de sadece çocukları ve sınıfı yönetmek olarak algıladıkları ve buradan da yola çıkarak sınıf yönetimi becerinin eksik olduğu görülebilmektedir.

4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde Kur'an kurslarının eğitim süreci açısından fiziki yeterlilik ve donanımını ele aldığımızda sınıf yerlerinin ve oyun alanlarının küçük ve yetersiz olduğu fiziki mekan ve donanımından dolayı park bahçe alanlarının olmadığını ve bunlardan hareketle kurum ve binalarının okul öncesine çok uygun olmadığı yetersiz olduğunu ve birçok öğretmenin de aynı fikirde olduğunu dile getirilmiştir. Bu husus da dikkate alınarak elde edilen verilerden hareketle ulaşılan bulgulara göre kurslarının konum, fiziki mekân özellikleri ve sınıf alanları hakkında ulaşılan sonuçlar, kursların büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitiminin belirlenen nitelikleri taşımaktan uzak olduğu tespit edilmiştir.

4-6 yaş Kur'an kurslarını güvenlik ve hijyen açısından ele alındığında temizlik ve hijyene dikkat ettiklerini ve bu konuda birçok öğretici kurumda temizlik görevlisi olduğunu ve günlük temizliğin yapıldığını bu konuda hassasiyetlerini dile

getirmişlerdir. Güvenlik olarak sadece kapı güvenliği olarak düşündükleri ve diğer güvenlik niteliklerini hakkında fazla bilgi vermedikleri görülmüştür. Birçok 4-6 yaş Kur'an kursunda güvenlik görevlilerinin ve güvenlik kameralarının fazla olmadığı tespit edilmiştir. Genel olarak öğretmenler sınıf içindeki dolapların duvara monteli olduğunu, çocukların velisi almaya geldiğinde sadece kayıt zamanı kimin adı yazlıysa ona çocuğu o kişiye teslim ettiklerini ve pencerelerdeki güvenliği dile getirmişlerdir. Diğer güvenlik önlemleri olarak elektrik tesisatına, servis güvenliğine, ilk yardım dolaplarına ve gelen ziyaretçi kayıtlarına değinilmemiştir.

Öğrenme merkezlerinin oluşturulmasına ilişkin görüşler incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu öğrenme merkezleri hakkında bilgiye sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Bazı öğretmenlerin sınıflarının küçük olmasından kaynaklı öğrenme merkezlerini oluşturamadıklarını yerlerinin buna müsait olmadığından şikayet etmiştir. Öğrenme merkezlerinin fazla bilinmemesi de verilen eğitimlerin yetersiz olduğunu göstermektedir.

Sınıf kurallarının belirlenirken neler yapıldığı ile ilgili soruya verilen cevaplar çoğunluğunun kuralları okulun ilk günü çocuklar ile beraber kuralların belirlendiğini ve sonrasında çocuklara sürekli uyarılarak kuralların hatırlatıldığını, bazı öğretmenlerin ise sınıf içinde kuralları görselleştirerek uyulması gerektiğini dile getirmişlerdir. Bir kısımda kuralları sadece söyleyerek sürekli çocukları uyararak kuralları hatırlattıklarını söylemişlerdir. Bu öğretmenlerinde sınıf kurallarının nasıl öğretilmesi konusunda bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir.

Öğretmenlerinin eğitim planlama ve sınıf içi etkinliklere ilişkin görüşleri incelendiğinde eğitim planının diyanet tarafından uyulması gereken planlarının olduğunu hemen hepsi söylemiştir plan dışına çıkıp farklı yöntem ve tekniklerden yararlanmadıkları ortaya çıkmıştır. Gün içerisinde hangi etkinlikleri yapıyorsunuz sorusuna ise büyük bir çoğunluğu sadece boyama, oyun hamuru ile oynama ve kesme yapıştırma etkinliği yaptıklarını dile getirmişlerdir. Müzik etkinliği, drama etkinliği, oyun etkinliği, fen ve matematik etkinliklerinden yararlanılmadığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin problemleri davranışlarla başa çıkma yöntemleri incelendiğinde bazı öğretmenlerin problemin kaynağını bulmaya çalışıp ona göre bir yol izlediğini, daha sonra aile ile iletişime geçip, bir pedagoğa yönlendirme yaptığını dile

getirmiştir. Bazı öğretiler ise problem davranış gösteren öğrencilere farklı sorumluluklar vererek dikkatini başka yöne çektiklerini ve bu şekilde başa çıktıklarını söylemişlerdir. Yapılan diğer görüşmelerde ise problemin kaynağını bulmak yerine direk aileye söyleyip yardım alması gerekiyor bu çocuk bir uzmana gösterilsin diyerek sorunu çözmeye çalışmak yerine kolay yolu seçtiği sorun halen devam ediyorsa okul yönetiminin çocuğu gönderme hakkı olduğu yapılan görüşmelerde fark edilmiştir. 4-6 yaş grubu çocuğunun böyle bir şeye maruz kalması çocuğun psikolojisi açısından ruhuna zarar veren bir uygulamadır.

Öğreticilerinin sınıf ortamında ödül ve ceza uygulama sürecine ilişkin görüşleri incelendiğinde birçoğu ceza kavranımı kullanmadığını sadece ödülü kullandığını söylemişlerdir. Ödül olarak ne yapıyorsunuz sorusuna ise daha çok sticker verdiklerini ya da belli aralıklarla hediye hazırlayıp Kur'ana geçenlere ya da sureyi ezberleyenlere öğrenmeye teşvik etmek amaçlı bu uygulamaları yaptıklarını söylemişlerdir. Ceza kullanmadıklarını dile getirilerde bir kısmının aslında ceza uygulamasını kullandığını ifade etmiştir. Kurallara uyulmadığında neler yapıyorsunuz sorusu incelendiğinde öğreticilerin bir kısmı çocuğu yanıma oturtuyorum, oyun odasında oyun oynatmıyorum sen biraz düşün diyorum, ya da sınıf dışına alıp onun düşünmesini sağlıyorum gibi cevaplar vermişlerdir. Bu cevaplar incelendiğinde öğreticilerin ceza değil düşünmesini sağlıyorum diye ifade etmişlerdir. Ceza kavramı adı altında olmasa da bir nevi çocuğu cezalandırdıkları görülmüştür.

Öğreticilerin veli desteğine ilişkin görüşleri incelendiğinde öğreticilerin bir çoğu öğretilen surenin Kur'an harfinin evde tekrar edilmesi iki taraf içinde iyi oluyor hemde çocuk daha iyi pekiştiriyor bu konuda veli desteği iyi oluyor demiştir. Bir kısmı ise problem davranış ile karşılaştığım zaman veli desteği ile daha çabuk çözdüğünü ifade etmiştir.

Program içindeki soyut kavramları nasıl anlatıyorsunuz (Allah-Melek-Cin) diye sorulduğunda ise öğreticilerin büyük bir kısmı Allahı genel olarak çay ve şeker deneyi ile anlattıklarını söylemişlerdir. Çayın içine şekeri atıp karıştırıyoruz şeker içinde eriyor biz şekeri görebiliyormuyuz hayır ama tadından biliyoruz içinde şeker var Allah'ta böyle varlığını biliyoruz ama göremiyoruz etkinliklik kitabında bu

şekilde olduğunu ve bu deneyle anlattıklarını söylemişlerdir. Bazı öğretmenler ise Allahın güzelliklerini dile getirdiğini, bazıları ise dışarıda rüzgarı hissediyoruz ama göremiyoruz şeklinde anlattığını söylemiştir. Yapılan görüşmelerde hiçbir öğreticinin kavramını anlatmadığını dile getirmiştir. Meleği ise genel olarak bize her zaman yardım ederler şeklinde anlatmışlardır. Çocuk sorguladığı zaman ne yapıyorsunuz diye sorulduğunda ise zaten çocuk ailedende bilerek geliyor, şimdiye kadar sorgulayan çocuk olmadı olarak dile getirilsede öğretmenlerin soyut kavramları anlatmakta zorluk çektiği düşünülmektedir.

Yapılan diğer çalışmalarda ise; Yağcı 2018’de yaptığı çalışmada, 4-6 yaş Kur’an kurslarının fiziki mekan özellikleri olarak ele alındığında ihtiyaç ve beklentileri karşılama noktasında yetersiz olduğu sonucuna varmıştır. 4-6 yaş çocuklarının her öğrenci için 2.5 metrekare alana sahip olması, güvenlik önlemlerinin daha fazla olması, bahçe alanlarının olmasına ve bu alanlarda kum havuzları, tırmanma ve denge araçlarının olması 4-6 yaş çocuğun kaba motor becerilerini ve fiziksel gelişimlerini destekleyen bahçe ve oyun alanlarının gerekliliğine yaptığı çalışmada yer vermiştir.

4-6 yaş Programın çocuğa uygunluğu bakımından Bayka 2019’da yaptığı çalışmada da öğretmenlerin çoğunluğu diyanet yayınlarının dışına çıkmadıklarını, etkinlik kitaplarının yetersizliğinden ve daha fazla etkinliklere yer verilmesi gerektiğinden, 4 yaş grubuna ağır gelmesi yönünde ele almışlardır.

Bir diğer çalışmada ise Tüfekçi 2020’de programın 4 yaş çocukları için uygun olmadığını kitap içeriğinin kavram ve etkinlikler yönünden seviyenin üzerinde olduğunu değinmiştir. Bir diğer konu ise öğretmenlerle yaptığı görüşmede yardımcı öğretmen ve materyal yetersizliğidir. Fiziki mekan olarak görüşlerine bakıldığında 4-6 Kur’an kurslarının da görev alan öğretmenlerin bir kısmı ortamların okul öncesi için yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenme ve öğretme süreci içerisinde en sık karşılaştıkları sorunlardan biri de özellikle okul öncesi yaş grubu için sınıf yönetimi konusunda kendilerini yetersiz hissettikleridir. Öğretmenlerin bir kısmı da dini kavramları ve Kur’an-ı öğretme konusunda kullanılacak teknikler konusunda kendilerini yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin 4-6 yaş

çocuklarında farklı davranış durumu karşısında nasıl davranacaklarını problem ile nasıl başa çıkacaklarını kestiremediklerini söylemişlerdir.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda eksikliklerini belirlemiştir. Elde edilen sonuçlardan ilkinde öğretmenlerin demografik bilgileri sunulmuştur. Buna göre birçoğu üniversite eğitimi almış kişilerden oluşmaktadır. Genellikle 1 ile 3 yılları arasında tecrübeye sahiptirler. Çoğunluğu ise fahri olarak bu görevi yapmaktadırlar. Ayrıca, çoğunluğu eğitimi halk eğitiminde almışlar ve 4-6 yaşları arasındaki okul öncesi öğrenciler ile istekli olarak çalıştıkları dile getirirler de bir kısmı atama ile ya da müftülük görevlendirmesi ile geldiğini belirlenmiştir.

Sınıf yönetimi konusunda yaklaşık yarısı kendilerini yeterli olduklarını söylese de elde edilen bulgular çoğunluğunu sınıf yönetimi ile ilgili yeterli bilgilerinin olmadığını olanların ise eksik olduğunu göstermiştir. Öğreticilerin halk eğitimde eğitim almaları ve yeterli seviyede pedagoji bilmemeleri bu bulguyu açıklayabilir. Sınıf yönetimi ile sorun yaşadıklarını belirten öğretmenler bu konuda farklı yaklaşım ve yöntemlere başvurduklarını belirtmişlerdir.

Sınıf yönetimi ile ilgili bazı yöntemler çocukların gelişimlerine uygun olmadığı belirlenmiştir. Örneğin çocukların sınıfta arkadaşlarının önünde uyarılması veya gelişimlerine uygun olmadan cezalandırmaları bunlara örnektir. Ayrıca, oyunlara dahil edilmemeleri gibi bir ceza uygun değildir.

Öğreticiler her ne kadar ödül ve ceza ile ilgili olumlu düşünce paylaşmışlar ise de yaptıkları söylediklerine fazla uymamaktadır. Her ne kadar ceza vermediklerini söyleseler de cezalardan bahsetmeleri bazılarının ceza vermeye meyilli olduklarını göstermektedir. Bu sebepten dolayı mümkün olduğunda ödüllerin motivasyon amacıyla kullanılması ancak gerekli yerlerde ise çocuğun boy hizasına inerek yaptığının yanlış olduğunu uygun şekilde anlatılması gerekmektedir.

Sonuç olarak öğretmenler sınıf yönetimine ilişkin halk eğitim merkezleri aracılığı ile çeşitli eğitim almalarına rağmen bu eğitimin yeterli olmadığı, daha çok uygulama örneklerine ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda Diyanet İşleri Başkanlığına ve tüm Müftülüklere aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Halk eğitim bünyesinde verilen 380 saatlik eğitim, üniversitelerin okul öncesi bölümlerinde bir dönem teorik ders bir dönem zorunlu staj olmak kaydıyla sertifika almaya hak kazanılmalı.
- Diyanet İşleri Başkanlığı Milli Eğitim ile müşterek bir şekilde işbirliği yaparak eğitim plan ve programını düzenleyip en verimli hale getirerek öğretmenlere sunulmalıdır.
- 4-6 yaş Kur'an Kurslarında görev alacak öğretmenlerin gelişim alanları, çocuk psikolojisi ve problem davranışlar ile nasıl başa çıkılır neler yapılması gerekir konusunda eğitim ve seminerlere ağırlık verilmelidir.
- Sınıf yönetimi konusunda öğretmenlere, sınıf nasıl düzenlenir. Eğitim ortamı nasıl verimli hale getirilir. Öğrenme merkezleri nedir ve nasıl oluşturulur konusunda öğretmenlere detaylı bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Eğitim planlaması yapılırken çocukların gelişimleri, ilgi ve ihtiyaçları, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak planlama yapılmasına dikkat edilmelidir.
- Çocuklara gün içerisinde etkinlik yaptırılırken sadece boyama, oyun hamuru sanat etkinlikleri yanı sıra oyun etkinliklerine, müzik etkinliklerine, fen ve matematik etkinliklerine, drama etkinliklerine de yer verilmesine dikkat edilmelidir.
- Öğrenmenin en kalıcı yolu oyunla öğrenmedir. 4-6 yaş çocuğu da oyun döneminde olduğu için eğitim planlaması yapılırken oyun etkinliklerine daha çok yer verilmesine özen gösterilmelidir.
- Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş grubunda görev alacak öğretmenleri seçerken öncelikli olarak mesleği ve çocuğu seven, kendini yetiştirmeye özen gösteren, yenilikleri takip eden, farklı öğrenme yöntem ve teknikleri uygulamaya özen gösteren öğretmenleri seçmelidir.

- Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş grubunda görev alacak öğretmenleri seçerken öncelikli olarak kendini yetiştirmeye özen gösteren, çocuğun seviyesine inebilen ve en önemlisi çocuğu seven, 4-6 yaş grubu ile çalışmaya istekli olan öğretmenlerin seçilmesine özen gösterilmelidir.
- Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş grubunda sınıf düzenlemeleri yapılırken 4-5 ve 6 yaş çocuklarının her birinin sınıflarının ayrı olmasına dikkat edilmelidir.
- Hizmet içi eğitim seminerleri verilirken okul öncesinde alanında uzman öğretmenler ve üniversitelerin okul öncesi ve çocuk gelişimi bölümlerinde görevli olan hocalar tarafından verilmesi sağlanmaya çalışılmalıdır.
- 4-6 yaş eğitim kurslarında olan çocuklara diyanet yayınlarının yanı sıra çocukların gelişimine katkı sağlayacak yayınlarda eğitim planına dahil edilmelidir.
- 4-6 yaşta eğitim koordinatörlüğü yapan hocaların okul öncesi alanından seçip eğitim kalitesini arttırmaya özen göstermelidir.
- DİB. 4-6 yaş Kur'an kurslarında fiziki mekan ve donanım şartlarının daha iyi oluşturulması ve kursların iç ve dış alanlarının belirlenen kriterlere uygunluk sağladıktan sonra eğitim ve öğretime açılması konusunda yetkililerce denetimlerin sıklaştırılması gerekmektedir. Oyun alanı ve bahçesi bulunmayan 4-6 yaş kursları açılmamalıdır.
- DİB. tarafından hazırlanan öğretici 1-2 etkinlik kitaplarının yeterli olmamasından dolayı MEB. kaynaklarından ve farklı kaynaklardan da yararlanılması konusunda öğretmenlere izin verilmelidir.
- DİB. 4-6 yaş Kur'an kurslarına öğretici seçilirken çocuk gelişimi uzmanları ve okul öncesi uzman öğretmenler tarafından seçilmeleri gerekmektedir.
- DİB. 4-6 yaş grubunda araştırma yapacak olanlara sınıf yönetimi ve öğretici yeterlilikleri ile ilgili daha kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acur, E.** (2019). *Öğretici görüşleri bağlamında Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kurslarındaki değerler eğitimi uygulamalarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Ada, Ş.** (2008). Sınıf içi olası sorunlara karşı alınabilecek önlemler. Kaya, Z. (Ed.), *Sınıf yönetimi*. (ss. 315-337). Ankara: Pegem Akademi.
- Adıgüzel, İ.** (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri İle Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 7(23), 247-273.
- Adıgüzel, İ.** (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki*, Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Adler, A.** (1985). İnsan Tanıma Sanatı. (çev. Ş. Başar). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Ağaoğlu, E.** (2008). Sınıf yönetimi ile ilgili genel olgular. Kaya, Z. (Ed.), *Sınıf yönetimi*. (ss. 1-42). Ankara: Pegem Akademi.
- Akın, U., & Koçak, R.** (2007). Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51(51), 353-370.
- Aksoy, N.** (2003). Sınıf içi kurallar. *E. Karip (Editör). Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Aksüt, M.** (2008). Derslerle ilgili süre kullanımı. Kaya, Z. (Ed.), *Sınıf yönetimi*. (ss. 267-285). Ankara: Pegem Akademi.

- Akyüz, Y.** (2007). *Türk Eğitim Tarihi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akyüz, Y.** (2011). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000-M.S.2011*. (20. baskı). Ankara: Pegem Yayınları.
- Alptekin, Z. D.** (2018). 3-6 Yaş Grubu Çocuklara Yönelik Yayımlanan Resimli Hikâye Kitaplarının Kavram Gelişimine Katkısı Ve Temel Fen Kavramları Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 2(1), 76-86.
- Aral, N., Kandır, A. & Yaşar, M. C.** (2000). *Okul öncesi eğitim ve ana sınıfı programları*. Ankara: Ya-pa.
- Aslan, E.** (2011). Türkiye Cumhuriyeti'nin İlkokullarda İzlediği İlk Öğretim Programı:" 1924 İlk Mektepler Müfredat Programı.". *Ilkogretim Online*, 10(2).
- Aslanargun, E., & Tapan, F.** (2011). Okul öncesi eğitim ve çocuklar üzerindeki etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 219-238.
- Ay, M. E.** (2008). *Çocuklarımıza Allah'ı Nasıl Anlatalım*, 24. Baskı, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Aydın, A.** (2007). *Sınıf Yönetimi*. Üçüncü Baskı. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Ayhan, H.** (1985). *Din Eğitimi ve Öğretimi*, (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Ayhan, H.** (1985). *Din Eğitimi ve Öğretimi (iman-ibadet)*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Babaoğlu, E., & Korkut, K.** (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları ile Sınıf Yönetimi Beceri Algıları Arasındaki İlişki?. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-20.

- Balay, R.** (2003). *2000'li yıllarda sınıf yönetimi*. Ankara: Sandal Yayınları.
- Baloğlu, N.** (2001). *Etkili Sınıf Yönetimi*, Ankara: Baran Ofset.
- Baltacı, C.** (2000). "Türk Eğitim Sisteminde Kur'an Kurslarının Yeri", *Kur'an Kurslarında Eğitim Öğretim ve Verimlilik Sempozyumu*, Ensar Neşriyat, İstanbul.
- Baltacı, C.** (2004). Osmanlılar'da mektep. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi içinde*,(C. 29, 6-7), İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Başar, H.** (2004). *Sınıf yönetimi*. On Birinci Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, H.** (2005). *Sınıf yönetimi*. 12. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başaran, İ., E.** (1998). *Eğitimin Psikolojik Temelleri*, Ankara: Pegem Akademi.
- Bee, H. L., Boyd, D. R., & Gündüz, O.** (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi*. Kaknüs yayınları.
- Bilgin, B.** (1987). *İslam'da Çocuk*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Bilgin, B.** (1995). *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi*. Ankara: Yeni Çizgi Yayınları.
- Binbaşoğlu, C.** (2005). *Türk eğitim düşüncesi tarihi:" araştırmalar"; eğitim kavram ve uygulamalarının tarihsel gelişimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Blunk, I. M., Russell, E. M., & Armga, C. J.** (2017). The role of teachersin peer conflict: implications for teacher reflections. *implications for teacher*, 21(5), 597-608.
- Bredenkamp, S.** (2015). *Erken Çocukluk Eğitiminde Etkili Uygulamalar*. (H.Z. İnan ve T.İnan Çev.Ed.). Ankara:Nobel.
- Bullock, A., Coplan, R. J., ve Bosacki, S.** (2015). Exploring links between early childhood educators' psychological characteristics and classroom

management self-efficacy beliefs. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue Canadienne Des Sciences Du Comportement*, 47(2), 175-183.

Büyükköse, E. C. (2020). *Okul Öncesi 3-6 Yaş Çocuklara Yönelik Özgün Bir Sessiz Pop-Up Kitap Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Carlson, J. S., Tired, H. B., Bender, S. L., & Benson, L. (2011). The Influence of Group Training in the Incredible Years Teacher Classroom Management Program on Preschool Teachers' Classroom Management Strategies. *Journal of Applied School Psychology*, 27(2), 134-154.

Celep, C. (2002). *Sınıf yönetimi ve disiplin*. (Yenilenmiş 2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Cihandide, Z. N. (2014). *Okul öncesi din ve ahlak eğitimi*. Dem (Değerler Eğitimi Merkezi). İstanbul.

Clarke-Stewart, K. A., Vandell, D. L., Burchinal, M., O'Brien, M., & McCartney, K. (2002). Do regulable features of child-care homes affect children's development? *Early Childhood Research Quarterly*, 17(1), 52-86.

Çağrı, M. (2002). *Kur'an Kursu*. Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, 26, 423-426.

Çankırlı, A. (2015). *Ailede ve Okulda Değerler Eğitimi*. İstanbul, Zafer Yayınları.

Çelebi, A. (1983). *İslam'da Eğitim Öğretim Tarihi*. (çev. A. Yardım). İstanbul: Damla Yayınevi.

Çelik, V. (2003). *Sınıf yönetimi*. İkinci Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Çelikten, M.** (2008). *Yapılandırmacı yaklaşıma göre sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çoban, G. S., & Cizrelioğulları, M. N.** (2021). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimine Dair Görüşleri. *Journal of Computer and Education Research*, 9(17), 248-277.
- Çukur, D.** (2011). Okulöncesi çocukluk döneminde sağlıklı gelişimi destekleyici dış mekân tasarımı. *Türkiye Ormanlık Dergisi*, 12(1), 70-76.
- Dam, H.** (2011). Çocukluk Dönemi Din Eğitimi. *Gelişimsel Basamaklara Göre Din Eğitimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demirel, Ö.** (2004). *Öğretme sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, H.** (2005). Sınıf yönetiminin temelleri. H. Kıran (Editör). *Etkili sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Denizel Güven, E. ve Cevher, N.** (2005). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1-21.
- Dinçer, Ç ve Akgün, E.** (2015). Developing a Classroom Management Skills Inventory for Preschool Teachers and the Correlation of Preschool Teachers' Classroom Management Skills with Different Variables, *TED Eğitim Ve Bilim Dergisi*, (177), 187-201.
- Diyanet İşleri Başkanlığı,** (2018). 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları Yıllık Ders Planı Örneği. <https://webdosyasp.diyamet.gov.tr/muftuluk/UserFiles/istanbul/Ilceler/sultan> (Erişim Tarihi: 28.05.2021).
- Diyanet İşleri Başkanlığı,** (2013) “2013 Yılı Faaliyet Raporu” <https://stratejigelistirme.diyamet.gov.tr/Documents/2013%20Y%-C4%B11%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf>. (Erişim Tarihi: 29.05.2021).

Diyanet İşleri Başkanlığı, (2015). <https://stratejigelistirme.diyagnet.gov.tr/sayfa/22/Faaliyet-Raporlari>, (Erişim Tarihi: 29.05.2021).

Diyanet İşleri Başkanlığı, (2018). Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu). [https://egitimhizmetleri.diyagnet.gov.tr/Documents/Kur'an%20Kurslar%C4%B1%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%20\(4-6%20Ya%C5%9F%20Grubu\)%202018.pdf](https://egitimhizmetleri.diyagnet.gov.tr/Documents/Kur'an%20Kurslar%C4%B1%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%20(4-6%20Ya%C5%9F%20Grubu)%202018.pdf), (Erişim Tarihi: 29.05.2021).

Dobbs, J., Arnold, D. H., & Doctoroff, G. L. (2004). Attention in the preschool classroom: the relationships among child gender, child misbehavior, and types of teacher attention. *Early Childhood Development And Care*, 174(3), 281-295.

Doğan, D. (2014). Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an Kursları Öğretim Programı (Okul Öncesi Dönemi) Dini Bilgiler-1 Öğrenme Alanı Kazanımları Üzerine Değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (24), 201-225.

Doğan, R. (2008). Avrupa birliği sürecinde dini kurumlar ve din eğitimi: almanya modeli. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 49(2), 1-43.

Dörnyei, Z. ve Ushioda, E. (2011). *Teaching and researching motivation* (2nd Ed.). Pearson, Harlow.

Drang, D. M. (2011). *Preschool Teachers' Beliefs, Knowledge, And Practices Related To Classroom Management*. Doctoral Candidate, University of Maryland Department of Special Education.

Dubow, E. F. ve Miller, L. S. (1996). *Television Violence Viewing and Aggressive Behavior*, (ed. T. M. MacBeth). Tuning in to Young Viewers: Social Science Perspectives on Television. London: Sage Publication.

- Dunn, L.** (1993). Proximal and distal features of day care quality and children's development. *Early Childhood Research Quarterly*, 8(2), 167-192.
- Durualp, E., & Aral, N.** (2018). Çocukların ince ve kaba motor gelişimlerine oyun etkinliklerinin etkisinin incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 243-258.
- Erden, M.** (2008). *Sınıf Yönetimi*, yeni programla uyumlu genişletilmiş baskı, Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Ergin, O.** (2016) "Sübyan Mektepleri", *Bir Eğitim Tasavvuru Olarak Mahalle/Sıbyan Mektepleri*, içinde, haz. İsmail Kara, Ali Birinci, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Florin, L. D.** (2011). *Kindergarten teachers' classroom management beliefs and practices and their implications on students' social and academic outcomes*. Doctoral Candidate, Old Dominion University.
- Gangal, M., & Öztürk, Y.** (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında istenmeyen davranışlar ve başa çıkma yolları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(3), 1100-1118.
- Genç, M. F.** (2019). Diyanet İşleri Başkanlığı'na Bağlı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Din Eğitimi. *İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 506-521.
- Gottlieb, E.** (2006). Development of Religious Thinking, Religious Education: *The Official Journal of the Religious Education Association*, 201(2), 242-260.
- Grajczonek, J.** (2018). Spiritual Development and Religious Education in the Early Years: A Review of the Literature, https://qcec.catholic.edu.au/wp-content/uploads/2017/12/Final_Spiritual-Development-Religious-

Education-in-the-Early-Years_A-Review-of-the-Literature.pdf (Erişim Tarihi: 28.05.2021).

- Gülaçtı, F.** (2012). Erken Çocukluk Eğitimi. Fikret Gülaçtı(Ed.), Türkiye’de ve Dünyada Erken Çocukluk ve Okul Öncesi Eğitimi (s.2-19). Ankara: Pegem.
- Güleç, H. Ç.** (2012). Okulöncesi Eğitime Giriş. Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri. (Ed: G, Haktanır). Anı Yayıncılık, Ankara.
- Gültekin Akduman, G.** (2015). Okul öncesi eğitimin tanımı ve önemi. G.Uyanık Balat (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş* içinde (s.2-16, 5.bas). Ankara:Nobel.
- Günay, Y.** (2005). *İlköğretim birinci kademedeki görev yapan öğretmenlerin sınıf kurallarını oluşturmada ve uygulamada karşılaştıkları güçlüklerin belirlenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Gündüz, T.** (1998). Türkiye’de cumhuriyet dönemi din eğitimi ve öğretimi kronolojisi (1923-1998). U.Ü.İ.F. Dergisi, 7(7).
- Gündüz, Y.** (2001). *Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güven, E. D. ve Cevher, F. N.** (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1-22.
- Güven, G. & Azkeskin, K. E.** (2012). “Erken Çocukluk Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim”, *Erken Çocukluk Eğitimi*. (Ed. İbrahim H. Diken), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Hepburn, L., Beamish, W., & Alston-Knox, C. L.** (2021). Classroom management practices commonly used by secondary school teachers: results from a Queensland survey. *The Australian Educational Researcher*, 48(3), 485-505.
- Hızlı, M.** (2001). Osmanlı Sıbyan Mekteplerinde Okutulan Dersler (Klasik Dönem Bursa Örneği). *Osmanlı Dünyasında Bilim ve Eğitim*". *Milletlerarası Kongresi Tebliğleri*, 109-115.
- Holloway, S. D.** (1999). The Role of Religious Beliefs in Early Childhood Education: Christian and Buddhist Preschools in Japan. *Early Childhood Research & Practice*, 1(2), n2.
- Hökelekli, H.** (2003). *Din Psikolojisi*, Ankara: TDV Yayınları.
- Hökelekli, H.** (2010). *Din psikolojisine giriş*. İstanbul: Değerler eğitimi merkezi yayınları.
- Jacobson, L.** (2003), Early Years, *Education Week*, 23(15), 6-11.
- Kağıtçıbaşı, Ç.** (2007). *Kültürel Psikoloji-Kültür Bağlamında İnsan ve Aile*. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kara, İ.** (2016).“Yeni Mektep ve Eski Mektep”, *Bir Eğitim Tasavvuru Olarak Mahalle/Sıbyan Mektepleri* içinde, (haz: İsmail Kara, Ali Birinci), İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karip, E.** (2002). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kasapoğlu, A.** (2010). Allah-İnsan İlişkisi Açısından “Muhabbet”/Sevgi Olgusu. *Hikmet Yurdu, Cilt: 3, Sayı: 5*, 5, 103.
- Kaya, N. G.** (2020). Supporting of gifted children’s psychosocial developments in preschool period. *Social Sciences*, 1(1), 25-30.

- Kaya, Z.** (2003). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Kelekçi Olgun M.** (2018) *Okul Öncesi Sanat Eğitimi İçin Geliştirilen Grafik Aplikasyon Öğrenme Modeli*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Kesman, M.** (2009). *Ailede Namaz Öğretimi*, MÜİF Yay., İstanbul.
- Kılıçarslan, A., & Akçay, R. C.** (2019) Yaygın din eğitiminde çalışan Kur'an Kursu öğretmenlerinin sınıf yönetimi algıları. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 15(58), 85-108.
- Koç, A.** (2015). "Kur'an Kurslarında Din Eğitimi", *Din Eğitimi* içinde, (ed: Mustafa Köylü, Nurullah Altaş), İstanbul: Ensar Yayınları.
- Koçak, N., Pınarcık, Ö., & Ergin, B.** (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Bilişsel Gelişim Özellikleri İle Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Konya Örneği). *Asian Journal of Instruction*, 3(1), 21-29.
- Korkmaz, M.** (2012). *Kur'an Kurslarında Din Eğitimi*. Doğan, R. Ege, R. (Editörler). *Din Eğitimi El Kitabı* (339-367). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Korkmaz, M.** (2017). "İslam Eğitiminde İlimler, Konular ve Müfredat", *Ana hatlarıyla İslam Eğitim Tarihi* içinde, ed. Mustafa Köylü, Şakir Gözütok, İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Kürkçüoğlu, B., Ü.** (2010). *Erken Çocukluk Eğitimi*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- MEB,** (2013). Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim Programı Kitabı. <http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> (Erişim Tarihi: 25.05.2021).

- MEB**, (2014). Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1994_2&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5, (Erişim Tarihi: 25.05.2021).
- Miles, M.B. ve Huberman, A.M.** (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. New York: Sage Publications, Inc.
- Nuhoglu, H. Y.** (2001). *Osmanlı dünyasında bilim ve eğitim milletlerarası kongresi: tebliğler: İstanbul, 12-15 Nisan 1999* (No. 7). İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, IRCICA.
- Nur, İ.** (2012). *Anaokullarında Örgüt İklimi İle Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Malatya İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Oruç, C.** (2011). *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Din Eğitimi*, İstanbul: Dem Yayınları.
- Oruç, C.** (2013). İngiltere’de okul öncesi ve ilköğretim okullarında resmi din eğitimi I: Devlet okulu örneği. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 13(2), 175-204.
- Oruç, C.** (2014). Erken Çocukluk Dönemi Din Eğitimi: Teorik Çerçeve, Yaklaşımlar ve Uygulama Örnekleri. *Children*, 50(2), 112-122.
- Öcal, M.** (2015). *Osmanlı’dan Günümüze Türkiye’de Din Eğitimi*, İstanbul: Dergâh Yayınlar.
- Ök, M., Göde, O. ve Alkan, V.** (2006). İlköğretimde öğretmen-öğrenci etkileşiminde sınıf yönetimi kurallarının etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 145.

- Ömeroğlu, E., & Yaflar, M. C.** (2004). Okul öncesi eğitim. *Görüş Dergisi*, 23, 12-23.
- Öymen, H. R.** (1963). *İslâmiyette öğretim ve eğitim hareketleri*. Ankara: A.Ü.F.D., XI.
- Özdemir Gültekin, S.** (2015). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Özkılıç, R.** (2005). Sınıfta zaman yönetimi. Küçükahmet, L. (Ed.), *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. (ss. 85-100). (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özmert, E. N.** (2006). Erken çocukluk gelişiminin desteklenmesi-III: Aile. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 49(3), 256-273.
- Öztürk, N.** (2018). *Okul Öncesi Dini Eğitim: "Kur" an Kursları Okul Öncesi Din Eğitimi Projesi" Ve Öneriler*. SETA | Siyaset, Ekonomi Ve Toplum Araştırmaları Vakfı, Ankara.
- Peisner-Feinberg, E. S., & Burchinal, M. R.** (1997). Relations between preschool children's child-care experiences and concurrent development: The cost, quality and outcomes study. *Merrill-Palmer Quarterly*, 43(3), 451-477.
- Piaget, J.** (2002). *Judgement and Reasoning in the Child*. (Translated by Marjorie Warden). Taylor & Francis.
- Piaget, J.** (2007). *The Child's Conception of the World*. Lanham: The Rowman & Littlefield Publishing Group, Inc.
- Pighin, G.** (2005). *Çocuklara Değer Aktarımı*. (çev. Ali Y. Gök). İzmir: İlya Yayınları.

- Religious Education for Kindergarten,** (2019). <https://iceont.ca/wp-content/uploads/2019/09/Ontario-Catholic-Kindergarten-Program-FINAL-DRAFT-19-09-12.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.05.2021).
- Ritter, J. T. ve Hancock. D. R.** (2007). Exploring the relationship between certification experience levels, and classroom management of classroom teachers. *Teaching and Teacher Education*, 23(7), 1206–1216.
- Robinson, K.** (2017). *Yaratıcı öğrenciler: Çocukların geleceğini düşünenler için eğitimde yaratıcılık devrimi.* (D. Boyraz, Çev.) İstanbul: Sola Yayınları.
- Sarı, H. ve Dilmaç, B.** (2004). Sınıf yönetiminin temelleri. İçinde M. Gürsel, H. Sarı, ve B. Dilmaç (Ed.). *Sınıf yönetimi* (ss. 71-98). Konya: Eğitim Kitabevi.
- Sarıtaş, M.** (2000). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama. İçinde L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar* (ss. 47-90). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sarıtaş, M.** (2003). Sınıf yönetimi ve disiplini ile ilgili kurallar geliştirme. L. Küçükahmet (Editör). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Selçuk, M.** (1990). *Çocuğun eğitiminde dini motifler* (No. 50). Türkiye Diyanet Vakfı.
- Selçuk, M.** (1991). *Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler*, Ankara T.D.V. yayınları.
- Slavin, R. E.** (2013). Öğrencileri öğrenmeye motive etmek. G. Yüksel (Çev. Ed.), *Eğitim Psikolojisi* (ss. 284-312). Ankara: Nobel.

- Starbuck, E. D.** (1908). *The Psychology of Religion-An Empirical Study of the Growth of Religious Consciousness*. New York: The Walter Scott Pub. Co.
- Şentürk, H.** (2006). Öğretmen adaylarının uygulama liselerindeki rehber öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi modellerine ilişkin algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 48, 585-603.
- Şerif, M. ve Şerif, C.** (1996). *Sosyal Psikolojiye Giriş*. (çev. M. Atakay ve A. Yavuz). İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Şişman, M. ve Turan, S.** (2014). *Sınıf yönetimi*. (11. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Taş, A.** (2005). Sınıf Yönetimini Etkileyen Etkenler, *Etkili Sınıf Yönetimi*, ed. Hüseyin Kıran, Ankara: Anı Yayınevi.
- Tavukçuoğlu, M.** (2002). Okulöncesi çocuğunun eğitiminde din duygusu ve din eğitimi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14(14).
- Terzi, A. R.** (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155, 162-169.
- Topaloğlu, B., ve Karaman, H.** (2002). *Arapça Türkçe Yeni Kamus*, İstanbul: Ravza Yayınları.
- Tosun, C., & Çapcıoğlu, F.** (2015). 4-6 Yas Kur'an Kursları Öğretim Programının Dini Gelisim Kuramları Çerçevesinde İncelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi= Pegem Journal of Education and Instruction*, 5(5), 705.
- Tuğrul, B.** (2006). *Okul öncesinde kalite III. uluslararası öğretmen yetiştirme sempozyumu bildiri özetleri kitabı*. Çanakkale.

- Turan, S.** (2003). Sınıf yönetiminin temelleri. M. Sışman ve S. Turan (Editörler). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Turan, S.** (2006). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Türk, E.** (2014). Çocukluk döneminde duygusal gelişim ve din eğitimi. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 14(3), 143-158.
- Uyanık, Ö., & Kandır, A.** (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), 118-134.
- Üzümcü, M., & Çınar, N.** (2020). 4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticilerinin Eğitsel Yeterlikleri ve Görev Yaptıkları Kurslarla İlgili Görüşleri. *Trabzon İlahiyat Dergisi*, 7(1), 7-51.
- Vianello, R., Tamminen, K. ve Ratcliff, D.** (1992). *The Religious Concepts of Children. Handbook of Children's Religious Education*, (Ed. D. Ratcliff). Birmingham Alabama: Religious Education Press.
- Wolpe, D. J.** (1995). *Teaching Your Children About God*. New York: Harper Collins Publishers Inc.
- Woolfolk, A. E., & Hoy, W. K.** (1990). Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs about control. *Journal of educational Psychology*, 82(1), 81-91
- Yağcı, S.** (2018). *Öğreticilere Göre Diyanet İşleri Başkanlığı 4 – 6 Yaş Grubu Kur'an Kursları (İzmir İli Örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yaşar Ekici, F., Günhan, G. ve Anılan, Ş.** (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri, *IBAD*, 2(1): 48-58.
- Yavuz, K.** (1983). *Çocukta dini duygu ve düşüncenin gelişmesi*. Ankara: DİB Yayınları.

- Yavuz, K.** (1994). *Çocuk ve Din*, Çocuk Vakfı Yay., İstanbul.
- Yazıcı, H.** (2012). Motivasyon. Y. Özbay, S. Erkan (Ed.), *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: PegemAkademi.
- Yeşilyaprak, B.** (2012). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*. Ankara:Nobel.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.** (2006) *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yıldırım, B.** (2016). Okul Öncesi Kurumlara Devam Eden 4-6 Yaş Arası Çocuklara Din Eğitimi (Sivas Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi.
- Yıldırım, S.** (2013). Kur'an Kurslarında Okul öncesi İhtiyacı, ecdar *IV. Ulusal Din görevlileri Sempozyumu*, 27 Nisan 2013, İstanbul.
- Yılmaz, H.** (2003). *Din Eğitimi ve Sosyal Barış*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Yörükoğlu, A.** (2004). *Çocuk Ruh Sağlığı-Çocuğun Kişilik Gelişimi Eğitimi ve Ruhsal Sorunları*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yüksel, A.** (2013). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi (Afyonkarahisar ili örneği)* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Zengin, S. Z.** (2004). *Tanzimat dönemi Osmanlı örgün eğitim kurumlarında din eğitimi ve öğretimi, 1839-1876* (Vol. 3779). MEB.
- url-1**<https://hukukmusavirligi.diyaret.gov.tr/Documents/Diyaret>. (Erişim Tarihi: 28.05.2021).
- url-1**<https://www.ourkids.net/school/faith-based-schools.php#1> (Erişim Tarihi: 28.05.2021).

EKLER

EK 1: Görüşme Soruları

GÖRÜŞME SORULARI

A. DEMOGRAFİK SORULAR
A.1. Öğrenim durumunuz: (lisans ise pedagojik formasyonunuz var mı?)
A.2. D.İ.B. 4-6 yaş eğitiminde kaç yıldır görev yapıyorsunuz?
A.3. D.İ.B. 4-6 yaş eğitim kurumunda statünüz nedir? (kadrolu-sözleşmeli-fahri)
A.4. DİB. 4-6 yaş eğitimi kurumunda görev almak için veya görev aldıktan sonra okul öncesi eğitime yönelik hangi eğitimleri aldınız? (Üniversite, Meb, Diyanet, halk eğitim)
A.5. 4-6 yaş eğitim grubu ile çalışmak kendi tercihiniz mi?
A.6. Sınıf yönetimi konusunda kendinizi yeterli görüyor musunuz? (Yeterli, desteğe ihtiyaç duyma)
A.7. Mesleği yürütürken sınıf yönetimi konusunda kendinizi geliştirmek için neler yapıyorsunuz?
B.GÖRÜŞME SORULARI
B.1. Görev yaptığınız kurum binası, çevresini ve oyun alanlarını okul öncesi eğitime uygunluk bakımından değerlendirir misiniz?
B.2. Görev yaptığınız sınıfı okul öncesi eğitime uygunluk bakımından nasıl değerlendirirsiniz?
B.3. Kurumunuzu güvenlik açısından nasıl değerlendirirsiniz?
B.4. Sınıfta öğrenme merkezleri nasıl oluşturuluyor, bu konuda dikkat ettiğiniz noktalar var mı?
B.5. Kurumunuzu ısınma, temizlik ve hijyen açısından nasıl değerlendirirsiniz?

B.6. Sınıf kurallarını belirlerken nelere dikkat ediyorsunuz?
B.7. Kurallara uyulmadığında neler yapıyorsunuz?
B.8. Kuralları nasıl öğretiyorsunuz?
B.9. Çocuklar sizi dinlemediğinde dikkat çekmek için neler yapıyorsunuz?
B.10. Bir gün için de hangi etkinlikleri yapıyorsunuz?
B.11. Eğitimi nasıl planlıyorsunuz, plan yaparken nelere dikkat ediyorsunuz?
B.12. Çocukların bilişsel gelişimine yönelik öğrencilerin takip ettikleri yayınlar neler?
B.13. Programınız içindeki soyut kavramları nasıl anlatıyorsunuz? (Allah, melek, cin vb).
B.14. Grubunuzdaki öğrencilerin problem davranışları ile nasıl başa çıkıyorsunuz?
B.15. Sınıf yönetiminde ödül ve cezayı nasıl uyguluyorsunuz?
B.16. Hangi konularda veli desteğine ihtiyaç duyuyorsunuz ve bu desteği velilerden nasıl sağlıyorsunuz?
B.17. Sizce, Kur'an kursu öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini geliştirmek için neler yapılmalıdır?

EK 2: T.C. Zeytinburnu Kaymakamlığı İlçe Müftülüğü İzin Belgesi

T.C.
ZEYTİNBURNU KAYMAKAMLIĞI
İlçe Müftülüğü

Sayı : E-43810801-250-1203746
Konu : Araştırma ve İzin Talebi

01.04.2021

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi : Fatih Sultan Mehmet Vakfı Üniversitesi Genel Sekreterliğinin 22.03.2021 tarihli ve E.4510 sayılı yazısı.

Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ayşe ÇELİK, "Diyaret İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubunda Çalışan Kur'an Kursu Öğreticilerinin Sınıf Yönetim Becerilerinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tez çalışması kapsamında İlçe Müftülüğümüze bağlı ek formdaki 4-6 yaş Kur'an kurslarımızda görev yapan ve gönüllü olarak görüşmeyi kabul eden Kur'an kursu öğretmenleri ile görüşme yapmasına müsaade edilmesi hususunu;

Olurlarınıza arz ederim

Mehmet Münip ŞALLIOĞLU
İlçe Müftüsü

OLUR
Zekeriya GÜNEY
Kaymakam

Ek:

1 - İlgili yazı. (4 Sayfa)

2 - Form.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: E6C4675C-05ED-4662-AC7A-1E26A7E780E6

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/>

Seyitnizam Mah. Yunus Emre Cad. Okul Sokak No:2 Zeytinburnu/ İSTANBUL
0(212) 582 48 20
0(212) 558 18 86

Bilgi için: Muhittin ÖZYAVAŞ
Veri Hazırlama ve Kontrol
İşletmeni

